

Sárospatak Város Polgármesterétől

3950 Sárospatak, Rákóczi út 32.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/311-404
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

JAVASLAT

- a Képviselő-testületnek -

Sárospatak Kistérség Szociális Térképéről

Tisztelt Képviselő-testület!

A Képviselő-testület 2013-ban döntött a TÁMOP-5.4.9-11/1 kódszámú, Modellkísérleti program az alapszolgáltatások funkcionális összekapcsolására című pályázati kiíráson a kistérségi társulás által támogatást nyert projekt átvételéről. A TÁMOP-5.4.9-11/1-2012-0053 számú, Az alapellátások fejlesztése Sárospatak kistérségben című projekt keretében tervezésre került egy kistérségi szintű Szociális Térkép elkészítése.

Egy szociális térkép célja az, hogy egy helyi társadalomról az általános ismeretknél mélyebb és szélesebb képet nyújtson. Mutassa meg a helyi társadalom rétegződését, egy szociális szolgáltatásfejlesztési koncepcióhoz szükséges mértékben bemutassa a helyi társadalmi viszonyok rendszerét. A szociális térkép nem csak a hátrányos helyzetű rétegekről nyújt mélyebb ismereteket, hanem a helyi társadalom szerkezetéről is.

A Szociális Térkép elkészítését a Millennium Intézet Alapítvány nyerte el. Feladata volt, hogy a KSH 2011-es népszámlálása és egyéb adatbázisokban elérhető adatokból megrajzolja a Sárospataki kistérség szociális ellátással érintett településeinek társadalomképét. A megállapodás szerint az adatelemzésnek lehetőség szerint ki kellett térnie a régiós, a megyei és országos adatokra is. Az alapítvány az idősoros adatokat használva vizsgálta az ellátási területet, és az így kapott információkat, a helyi viszonyokat jól ismerő személyekkel folytatott fókuszcsoporthozos interjúval árnyalta.

A szociális ellátó rendszeren keresztül egy célcsoportos háztartási kérdőív lekérdezésével további adatokat gyűjtött, mely a szociális ellátással érintett településeken a szociális ellátásokban részesülők összes háztársainak 15%-ára terjedt ki. Az adatfelvétel során a lekérdezettek számát az ellátottak településenkénti száma, a szolgáltatás típusa, és a település lakónépességének ismeretében kellett meghatározni.

A szociális térkép a fenti szakértői minta alapján elemzi a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők háztartásának jellemzőit, a szociális ellátórendszerhez való kapcsolódásukat és az ellátásokkal, szolgáltatásokkal kapcsolatos véleményüket, így készítve el a kistérség társadalomképét. A minta kialakításakor figyelembe vettük, hogy az adott háztartás mennyire gyakori kliense a szociális ellátó rendszernek.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testület, hogy a javaslatot megtárgyalni, és Sárospatak Kistérség Szociális Térképéről döntést hozni szíveskedjen.

Sárospatak, 2014. június 23.

Aros János

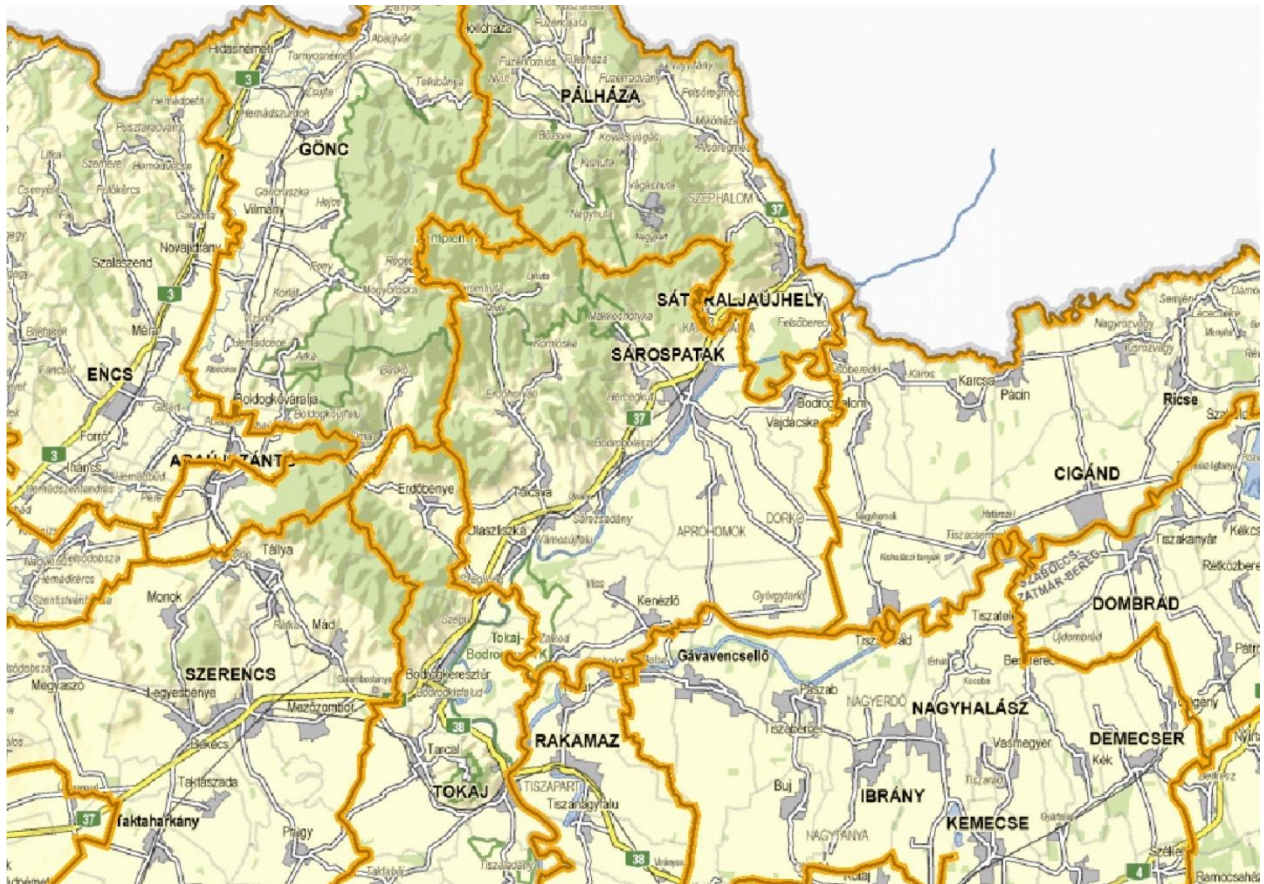
Készítette: Papp Imréné, a Sárospataki Gondozási Központ vezetője,
Lökkös Attila szakmai vezető

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

dr. Vitányi Eszter
jegyző

A Sárospataki kistérség szociális térképe

Készítette a
Millennium Intézet Alapítvány

2013.

Tartalomjegyzék

Előszó	3
A szociális térképről	4
Alkalmazott módszerek, a mintavétel, valamint a minta jellemzői	5
A kistérség leírása	7
Demográfia	8
A lakónépesség alakulása	8
Természetes szaporodás/fogyás	9
Vándorlási egyenleg	10
Öregedési mutató	11
Néhány demográfiai mutató települési bontásban	12
A szociális szolgáltatásokban részesülő háztartások főbb jellemzői	16
Demográfiai jellemzők, nemek és életkor	16
Családi állapot	18
Lakhatási viszonyok, tulajdonosi szerkezet	20
A lakóingatlanok komfort elemei, a lakhatás körülményei	26
Egy kis kitérő	31
Iskolai végzettség, jövedelmi viszonyok, foglalkoztatás, vagyoni helyzet	33
Iskolai végzettség	33
Foglalkoztatottság	35
A Sárospataki kistérség foglalkoztatási helyzetképe	35
Mi biztosítja a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartások megélhetését?	36
Jövedelmi viszonyok	39
A vizsgált háztartások jövedelmi viszonyai	40
A vizsgált háztartások nettó jövedelmének szerkezete	41
A megkérdezett háztartások kiadás szerkezete	45
Fizetési kihagyások a lakáshasználat során, tartozások, tartalékképzés	50
Vagyontárgyak	54
Szociális szolgáltatások megítélése a kliensek közt	58

Ellátások szolgáltatások halmozódása egy-egy kliens háztartáson belül	70
A szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban élők néhány egészségi mutatója	72
Krónikus betegek, fogyatékkal élők a szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban	72
Összegzés	75
MELLÉKLET	77

Előszó

A Millennium Intézet Alapítvány Sárospatak város Önkormányzatának pályázatán nyerte el a szociális térkép készítését.

Az Alapítvány ajánlatában vállalta, hogy a KSH 2011-es népszámlálása és egyéb adatbázisokban elérhető adatokból megrajzolja a Sárospataki kistérség szociális ellátással érintett településeinek társadalomképét. A megállapodás szerint az adatelemzésnek lehetőség szerint ki kell térnie a régiós, a megyei és országos adatokra is. Az alapítvány vállalta, hogy idősoros adatokat használva vizsgálja az ellátási területet, és az így kapott információkat, a helyi viszonyokat jól ismerő személyekkel folytatott fókuszcsoporthoz interjúval árnyalja.

A szociális ellátó rendszeren keresztül egy célcsoportos háztartási kérdőív lekérdezésével további adatokat gyűjt, mely a szociális ellátással érintett településeken a szociális ellátásokban részesülők összes háztársainak 15%-ára terjed ki. Az adatfelvétel során a lekérdezettek számát az ellátottak településenkénti száma, a szolgáltatás típusa, és a település lakónépességének ismeretében kellett meghatározni.

Vállalta továbbá, hogy a fenti szakértői minta alapján elemzi a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők háztartásának jellemzőit, a szociális ellátórendszerhez való kapcsolódásukat és az ellátásokkal, szolgáltatásokkal kapcsolatos véleményüket, így készítve el a kistérség társadalomképét. A minta kialakításakor figyelembe vettük, hogy az adott háztartás mennyire gyakori kliense a szociális ellátó rendszernek.

Ügyeltünk arra is, hogy a több szolgáltatást igénybe vevő, gyakran visszatérő kliensek nagyobb arányban kerüljenek be mintánkba.

A szociális térképről

Egy szociális térkép célja az, hogy egy helyi társadalomról az általános ismeretknél jóval mélyebb, relevánsabb képet nyújtson. Mutassa meg a helyi társadalom rétegződését, egy szociális szolgáltatásfejlesztési koncepcióhoz szükséges mértékben bemutassa a helyi társadalmi viszonyok rendszerét. A szociális térkép nem csak a deprivált rétegekről nyújt mélyebb ismereteket, hanem a helyi társadalom szerkezetéről is.

A szociális térkép nem alkalmas arra, hogy az egyes emberek egyes problémáját bemutassa és megoldja. A térkép tendenciákat képes azonosítani, összefüggéseket tud feltárni, amiből nagy valószínűséggel jelezhetők az egyes szociális célú intézkedések hatásai és tervezhetők az irányai.

Emellett a szociális térkép fontos funkciója az is, hogy a feltárt társadalmi problémák, a lakosság részéről megjelenő szükségletek, igények és a helyi szociális ellátórendszer illeszkedésének vizsgálatát elvégezze, és ennek ismeretében segítsen megítélni a segítő rendszer hatékonyságát, hatásosságát, gazdaságosságát.

Fontos annak tudatosítása is, hogy az így kialakított adatbázis jövőbeni folyamatos karbantartását is meg kell oldani.

A szociális térkép lehetséges hozadékai:

- hozzájárulhat a település szociálpolitikai irányelveit lefektető, hosszú távú stratégia kidolgozásához,
- könnyebbé teheti a szociális jellegű célprogramok megfogalmazását,
- elősegítheti a szociális közigazgatás hatékonyabb működését,

- jó irányba tereli a lakosság és a közszereplők figyelmét, növelheti a szociális érzékenységet,
- aktivizálja a település szellemi erejét, a különböző szakemberek együttműködési készségét.

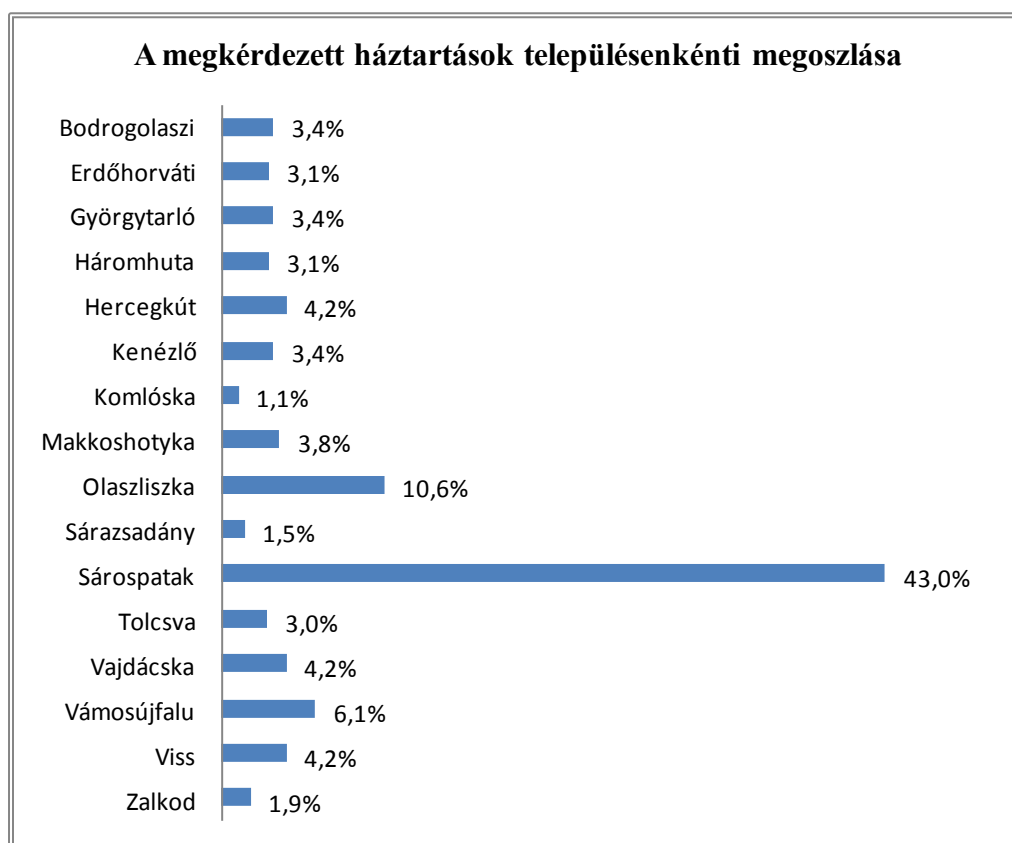
A kutatási anyagból záró tanulmány készülhet, amelyet stratégiai tervezésen túl társadalompolitikai döntések megalapozásához is fel lehet használni.

Az adatok Európai Uniós pályázatok elkészítéséhez is segítséget jelenthetnek.

Alkalmazott módszerek, a mintavétel, valamint a minta jellemzői

A szociális szolgáltatást igénybe vevők mintája a nem valószínűségi, szakértői minta követelményeinek felel meg. A szociális szolgáltatások igénybe vétele arányában, (3/4-ük gyakori 1/4-ük ritka kliense az ellátó rendszernek) válogattattuk be a megkérdezett háztartásokat. Ebben a munkában nagy segítségünkre voltak a kistérségi szociális szolgáltatásban dolgozó szakemberek, Sárospatak Gondozási Központ, valamint a Zempléni Családokért Alapítvány munkatársai.

Az adatgyűjtést is a kistérség szociális szolgálatának szakemberei folytatták le, így biztosítva a kismértékű visszautasítási rátát, amely nagyon alacsony szinten tartotta az adathiányt is.

A kistérség tizenhat településén 263 háztartás felkeresésével 576 együtt élő háztartástagról van információnk.

A kérdőívre adott válaszok kódolás után számítógépes adatfeldolgozásra kerültek. A feldolgozást az SPSS for Windows 20.0 program segítette.

A kérdőíves adatfelvétel eredményeit fókuszcsoportos interjúval kívántuk finomítani, hangolni, hisz a fókuszcsoportos kutatás előnye a csoportthatás, vagyis hogy a csoport egyik tagjának tapasztalata, véleménye segítheti a beszélgetés dinamikájának létrejöttét, ösztönzőleg hathat másokra saját véleményük kifejtésében.

Az empirikus adatfelvétel főbb eredményeit árnyaló egyik fókuszcsoportos beszélgetésünkre a társszakmák képviselőit hívtuk meg.

A csoportszituáció kevésbé megfélemlítő, mint az egyéni interjú, ezért a csoportkörnyezet bátoríthatja az egyes csoporttagokat a spontán megnyilatkozásokra. A fókuszcsoportos interjú ezen előnyét kihasználva a másik beszélgetést a szociális szolgáltatást igénybe vevők egy csoportjával folytattuk.

Összességében elmondhatjuk, hogy sok értékes információt kaptunk, amely több adatot új megvilágításba helyezett, ezeket a tanulmányban jelezzük.

A kistérség leírása

A Sárospataki Kistérség Borsod-Abaúj-Zemplén megye keleti részén, a hajdani történelmi Zemplén vármegyében helyezkedik el. A kistérség területe 478 km², a 16 településen 24 946 fő él, székhelye Sárospatak. Sárospatak távolsága Budapesttől 251 km, Miskolctól és Nyíregyházától közel egyforma távolságra helyezkedik el.

A kistérségbe az alábbi települések tartoznak: Bodrogolaszi, Erdőhorváti, Györgyarló, Háromhuta, Hercegkút, Kenézlő, Komlóska, Makkoshotyka, Olaszliszka, Sárzasadány, Sárospatak, Tolcsva, Vajdácska, Vámosújfalú, Viss, Zalkod.

A települések együttes területe 477,61 km², ami a B-A-Z megye területének 6,59 %-át teszi ki. A kistérség egyetlen városa Sárospatak.

A kistérség az Alföld és az Északi-középhegység találkozásánál helyezkedik el – közel a magyar-szlovák határhoz -, melyet a Bodrog folyó köt össze. A kistérség települései két földrajzi tájegységbe sorolhatók: a Zemplén hegység dél-keleti peremlépcsőjét nevezzük Hegyaljának, a Bodrog és a Tisza által határolt területet Bodroghöznek.

A kistérség 16 települése közül a Bodroghöz kistérséghez tartozik Sárospatak, Bodrogolaszi, Györgyarló, Kenézlő, Olaszliszka, Sárzasadány, Vajdácska, Vámosújfalú Viss és Zalkod, míg a Hegyalja kistérséghez Erdőhorváti, Háromhuta, Hercegkút, Komlóska, Makkoshotyka, valamint Tolcsva.

Demográfia

A lakónépesség alakulása

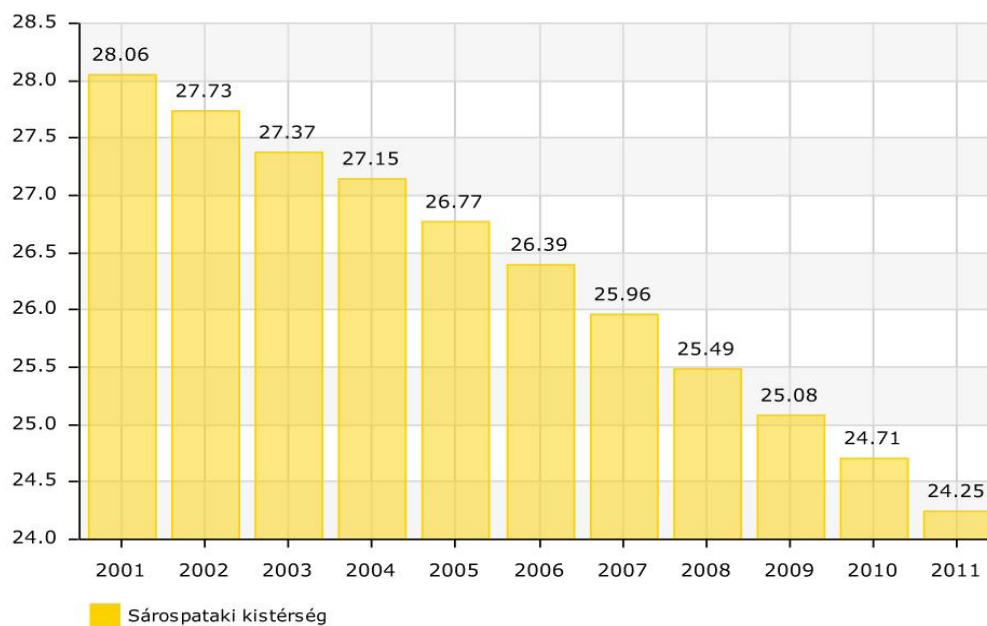
A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem bíró személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

A Sárospataki Kistérség lakónépessége alakulása (bázis 1970 {100%})				
1970	1980	1990	2001	2011
32 487	31 239	28 689	27 931	24 946
(100%)	(96%)	(88,3%)	(85,9%)	(76,7%)

Forrás: KSH 2011 népszámlálási adatok

Jól látható a táblázatból, hogy az elmúlt negyven esztendőben folyamatos csökkenő tendencia jellemzi a kistérség lakosság számának alakulását. A népesség fogyást nem törte meg a rendszerváltás sem, igaz a kilencvenes években némileg csökkent a fogyás üteme.

A fogyás az utolsó egy évtizedben ijesztő mértékben felgyorsult. Ezt mutatja az alábbi grafikon is.¹

Forrás: KSH, TEIR Kistérségi helyzetképek

¹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz10.html>

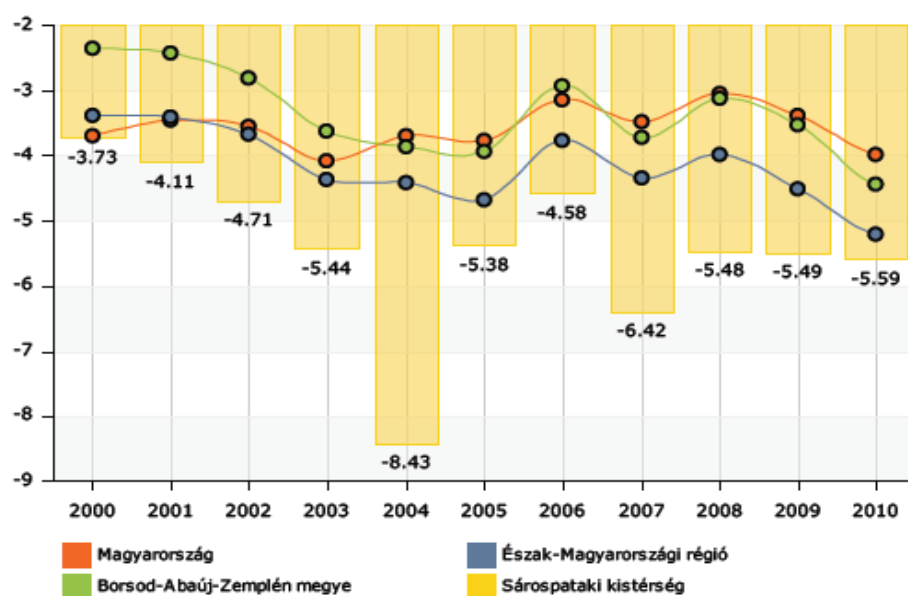
A grafikon adatai mutatják, hogy az elmúlt tíz év fogyási tendenciája kiegyensúlyozott, évi 0,33-0,46% körüli.

A halmozódás hatásait figyelembe véve azt láthatjuk, hogy a kistérség 1970 óta csaknem minden negyedik lakóját elvesztette.

Ha ezt a folyamatot jobban meg akarjuk érteni, három változót érdemes alaposabban vizsgálnunk. Az egyik a természetes szaporodás/fogyás, a másik a vándorlási egyenleg, végül az öregedési mutató.

Természetes szaporodás/fogyás

A mutató arról ad információt, hogy adott évben, adott területen a természetes népmozgalmi folyamatok eredményeként növekedett vagy csökkent a lakosság száma. A mutatót úgy szokás képezni, hogy az élve születések és a halálozások számának különbségét elosztják az állandó népesség számával és szorozzák ezerrel.²

Forrás: KSH, TEIR Kistérségi helyzetképek

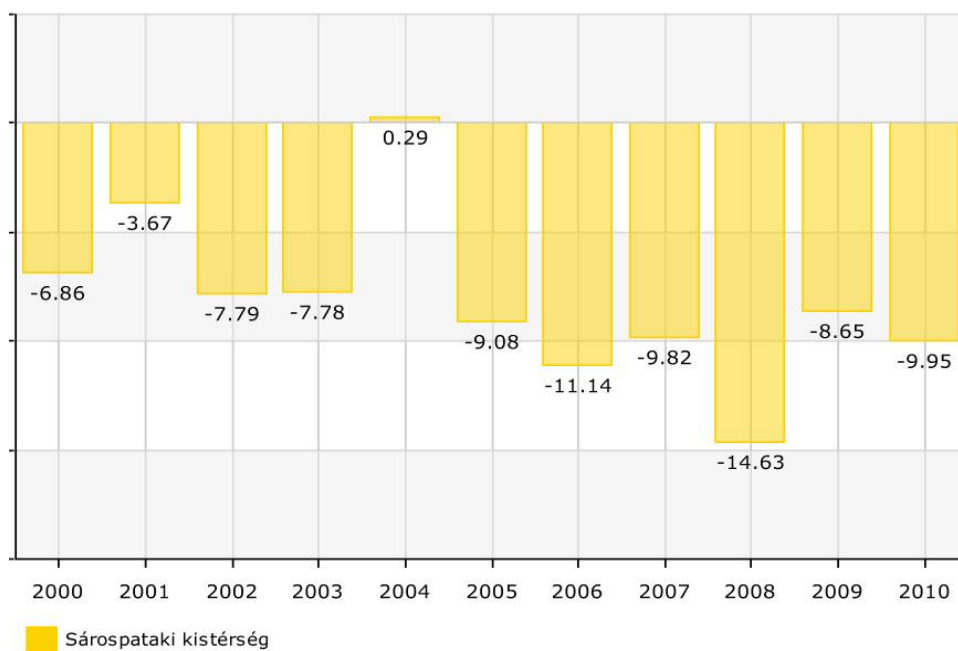
A grafikon ezúttal egy tágabb összefüggésbe helyezve mutatja a kistérség sajátosságait, melyben a viszonyítási pontok: Magyarország, Észak-Magyarországi régió; Borsod-Abaúj-Zemplén megye, és Sárospataki kistérség.

² <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz10.html>

A természetes fogyás a kistérségben egy hullámot írt le. A 2000. évi -3.73 ezrelékről 2004-re -8,43(!) ezrelékre nőtt, majd csökkenésnek indult, de egy újabb hullám csúcsaként 2007-re ismét -6,42 ezrelékre emelkedett, majd utána is -5,5 ezrelék körül mozog. Az ábra mutatja, hogy - a 2004 és 2007-es évektől eltekintve - a kistérség szaporodási és fogyási mutatói együtt haladnak az országos és régiós, valamint megyei tendenciákkal, de mindig meghaladják azokat.

Vándorlási egyenleg

A mutató a lakónépességhez viszonyított oda és elvándorlások különbségéről nyújt tájékoztatást. A mutató képzése: odavándorlások számából kivonva az elvándorlások száma (mindkét esetben az állandó és ideiglenes vándorlások összesen számát tekintve), osztva a lakónépesség számával az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat), szorozva ezerrel.³

Forrás: KSH, TEIR Kistérségi helyzetképek

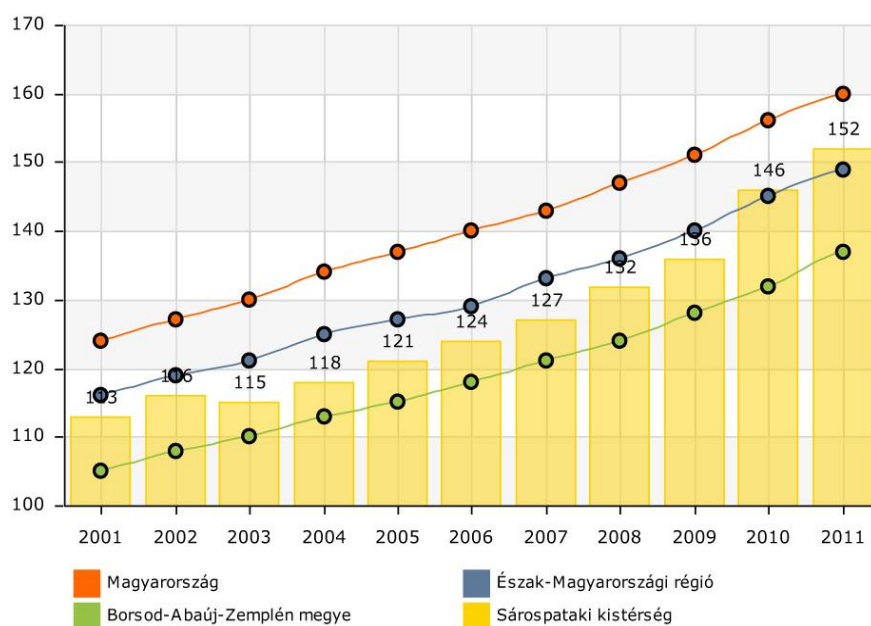
A kistérséget az egyetlen, 2004-es évtől eltekintve folyamatos, és az adatok szerint 2005-től lényegében folyamatosan növekvő mértékű elvándorlás jellemzi. Ez a tendencia 2009-re megtörni látszik, azonban a 2010-es adat még mindig másfélszerese az évezredfordulónak. A

³ <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz10.html>

fókuszcsoporthoz tartozó interjúk a résztvevők véleménye megegyezett abban, hogy a gazdasági nehézségek, az alacsony keresetek és a munkalehetőségek hiánya - nemcsak a magasan iskolázott és fiatal népességet, de már a középfokú végzettséggel és keresett szakmával rendelkezőket is – migrációra készíti. Ennek két iránya van. Egyrészt Nyugat-Dunántúl, másrészt az utóbbi években Nyugat-Európa.

Öregedési mutató

A mutató a népesség előregedésének mértékéről tájékoztat, az időskorúak gyermekkorúakhoz viszonyított arányát számszerűsíti. A mutató képzése: az állandó népességből a 60 év felettiiek száma elosztásra kerül a 0-14 évesek számával, száz főre vetítve. A mutató értéke egy mértékegység nélküli arányszám. Értelmeszerűen, minél nagyobb ez a mutató adott területegységre, ott annál idősebb a népesség.⁴

Forrás: KSH, TEIR Kistérségi helyzetképek

Egy folyamatosan öregedő társadalmat találunk, azonban a kistérségben - noha a tendencia megegyezik az országos a régiós és a megyei adatokkal is - azt láthatjuk, hogy az öregedési mutató mindvégig alatta marad az országos arányszámoknak, a régiós adatokat is csak az 2010-ben érte el, és haladta meg. Az ábra szerint azonban a kistérség a vizsgált időszakban

⁴ <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz10.html>

egészeben magasabb és egyre növekvő mértékű öregedési mutatóval bírt, mint Borsod-Abaúj Zemplén megye.

Ha idősorosan vizsgáljuk az elvándorlási adatokat, akkor azt látjuk, hogy már a '80-as években is nagy népesség kibocsátó volt a kistérség (-8%). A '90-es évtizedben a bizonytalan hazai viszonyok mérsékeltek (-3%) ugyan az elvándorlást, de a 2000-es években ez lényegében a rendszerváltás előtti szintre emelkedett (-10%). Mint arra már utaltunk, az évtized közepétől (tehát már a válság előtt!) ez ugrásszerűen emelkedett. Vagyis elképzelhető, hogy a migrációra a helyi társadalom már évtizedek óta státuszjavító eszközként tekint, melyhez kritikus időszakokban előszeretettel fordul.

Néhány demográfiai mutató települési bontásban

Érdekes azonban települési bontásban is elemzés tárgyává tenni az adatokat, mert a szociális ellátások szempontjából nem mellékes körülmény az életkor, hiszen az ellátottak három nagy csoportja, a gyermekek, gyermekes családok és a nyugdíjas korúak ellátásai is az életciklus által meghatározottak.

A kistérség lakosságának kicsivel több, mint fele (52%) Sárospatakon él.

Százalékok nem jók

Terület	Állandó népesség	Lakónépesség
	2011	2011
Sárospataki kistérség	100%	100%
Sárospatak	49%	52%
Bodrogolaszi	4%	4%
Erdőhorváti	3%	2%
Györgyarló	2%	2%
Háromhuta	1%	1%
Hercegkút	3%	3%
Kenézlő	5%	5%
Komlóska	1%	1%
Makkoshotyka	4%	3%
Olaszliszka	7%	7%
Sárazsadány	1%	1%
Tolcsva	8%	7%

Vajdácsk	5%	5%
Vámosújfal	3%	3%
Viss	3%	3%
Zalkod	1%	1%

Ha országos, régiós és megyei összevetésben vizsgáljuk a 19 év alattiak arányát az össznépességben belül, akkor azt találjuk, hogy a kistérség adatai nagyjából megegyeznek a megyei adatokkal, de az országos adatot kilenc százalékkal meghaladja.

Terület	Országos	Megyei	Kistérségi
A 0-19 évesek aránya az össznépességben	15%	23%	24%

Forrás: KSH – népszámlálás 2011

Az elemzés első lépéseként megnézzük, hogy a 18 év alatti lakosság mekkora részét teszi ki az össznépességnek a kistérség településein. A kistérségi átlag 20%, a településeken nagyjából ezen érték körül szóródnak az arányok. A kistérség négy legkevesebb fiatallal bíró települése Háromhuta (10%), Zalkod (11%), Herceghút (15%), illetve Sáradsány (15%). Ezeken a településeken számítani lehet az egyre fokozódó elöregedésre. A legtöbb fiatal Olaszliszkán (25%), Györgyarlón (24%), Kenézlőn (24%) és Vissén (23%) találjuk.

Terület	2011	18 év alattiak összesen	Százalékban a lakónépességben belül
Sárospataki kistérség	24 946	5 006	20%
Sárospatak	12 991	2 461	19%
Bodrogolaszi	906	196	22%
Erdőhorváti	612	128	21%
Györgyarló	556	132	24%
Háromhuta	115	12	10%
Herceghút	651	98	15%
Kenézlő	1 234	296	24%
Komlóska	236	35	15%
Makkoshotyka	872	194	22%
Olaszliszka	1 717	433	25%
Sáradsány	247	38	15%
Tolcsva	1 801	361	20%

Vajdácska	1 315	301	23%
Vámosújfalú	817	144	18%
Viss	668	155	23%
Zalkod	208	22	11%

Forrás: KSH – népszámlálás 2011

A problémát még érzékletesebbé teszi, ha az alábbi táblázatot szemléljük:

Száz aktívkorúra jutó gyermekkorú, időskorú, gyermek és időskorú, valamint a száz gyermekkorúra jutó időskorú települési bontásban

Terület	Száz aktív korúra jutó			Száz gyermekkorúra jutó időskorú
	gyermekkorú	időskorú	gyermek- és időskorú	
Sárospataki járás	25	39	64	153
Sárospatak	22	38	60	174
Bodrogolaszi	28	33	61	121
Erdőhorváti	33	52	85	158
Györgyarló	36	39	75	108
Háromhuta	29	151	180	517
Hercegkút	19	46	65	246
Kenézlő	34	38	72	111
Komlóska	22	54	76	252
Makkoshotyka	25	29	54	113
Olaszliszka	35	37	72	104
Sárazsádány	22	57	79	252
Tolcsva	24	34	58	139
Vajdácska	30	30	60	98
Vámosújfalú	24	40	63	169
Viss	34	44	79	130
Zalkod	16	96	112	588

Forrás: KSH – népszámlálás 2011

Különösen a táblázat utolsó oszlopa érdemel figyelmet, amely a szociális ellátások szempontjából nagyon releváns, ez az oszlop a száz gyermekkorúra jutó időskorúak számát, az öregedési index-et mutatja. Első pillantásra megállapítható, hogy az idősek aránya Vajdácska kivételével minden kistérségi településen meghaladja a gyermekkorúakét. A lakónépesség korösszetételének végletes torzulására utal, hogy ez az arány Háromhután és Zalkodon több mint ötszörös, Hercegkúton, Komlósán, és Sárazsádányban több mint két és félszeres! A kistérség lakosságának több mint felét magáénak tudó Sárospatakon is másfélszeres.

A szociális ellátó rendszer felé ez egy komoly jelzés arra, hogy a jövőben milyen típusú ellátásokra jelentkezhet igény a kistérség egyes településein.

A Sárospataki kistérség népességének nemek szerinti megoszlása 2011 évben

Terület			
	Férfi együtt	Nők együtt	Összesen
Sárospataki kistérség	47%	53%	100%
Sárospatak	47%	53%	100%
Bodrogolaszi	50%	50%	100%
Erdőhorváti	47%	53%	100%
Györgyarló	49%	51%	100%
Háromhuta	41%	59%	100%
Hercegkút	45%	55%	100%
Kenézlő	49%	51%	100%
Komlóska	44%	56%	100%
Makkoshotyka	49%	51%	100%
Olaszliszka	47%	53%	100%
Sárazsadány	51%	49%	100%
Tolcsva	46%	54%	100%
Vajdác	50%	50%	100%
Vámosújfalú	48%	52%	100%
Viss	47%	53%	100%
Zalkod	44%	56%	100%

Forrás: KSH 2011

Az országos adatoktól nem térnek el a kistérség településeinek nagy részének adatai. Három olyan települést találtunk, ahol a nők aránya jelentősebben meghaladja a kistérségi és az országos adatokat.

A Sárospataki kistérség népességének nemek szerinti megoszlása megyei- és országos összevetésben

Terület	Férfiak	Nők	Összesen
Sárospataki kistérség	47%	53%	100%
Megye összesen	48%	52%	100%
Országos	47%	53%	100%

Forrás: KSH 2011

Háromhután, Komlósán és Zalkodon a kistérség legjobban elöregedő településein az idős, özvegy nők magas aránya magával mozdítja a nemek arányát is.

A szociális szolgáltatásokban részesülő háztartások főbb jellemzői

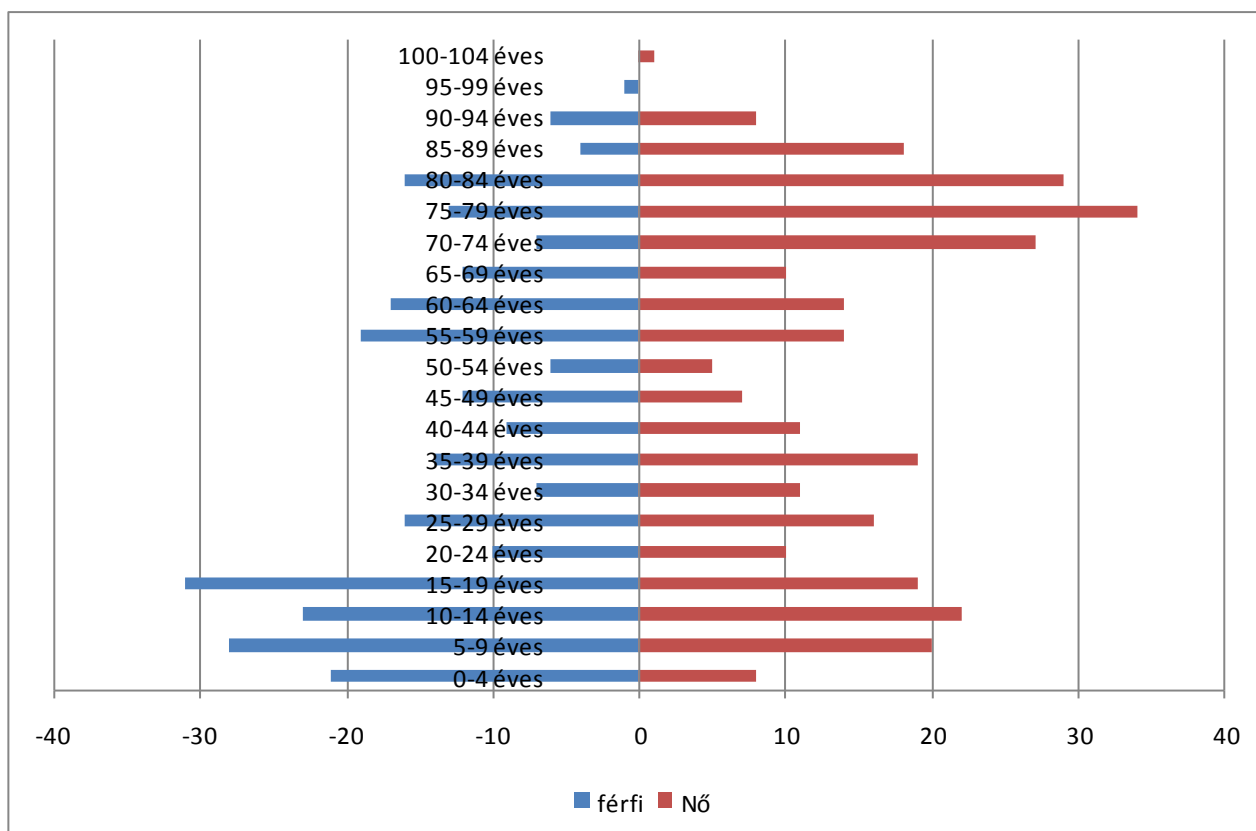
Demográfiai jellemzők, nemek és életkor

A szociális szolgáltatásokat igénybe vevő, és a mintába bekerültek nemek szerinti megoszlásában is tükröződik a fentebb leírt helyzet.

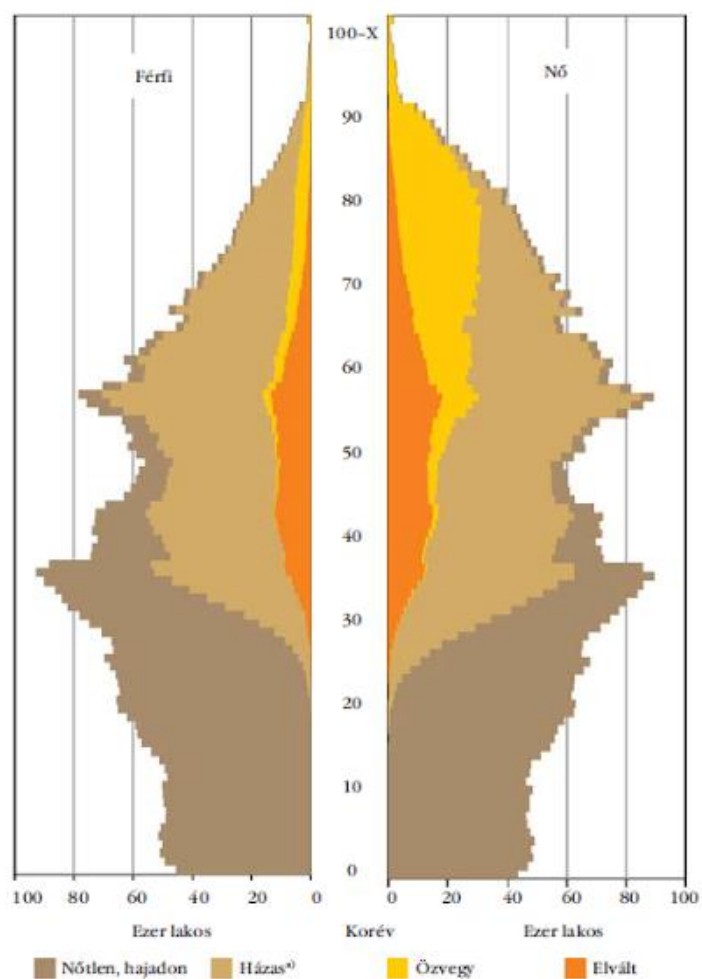
A vizsgált háztartásokban együtt élők között az országos és a kistérségi átlagnak megfelelően vannak jelen a nők. Az enyhe nőtöbbség hátterében a nők magasabb életkora húzódik meg. A szolgáltatást igénybe vevő mintánkba került háztartásokban együtt élők átlag életkora 44,47 év; a férfiaké, 38,26, míg a nőké 50,6 év. A magas átlagéletkor arra enged következtetni, hogy a vizsgálatba többnyire idős, 1 illetve 2 személyes háztartások kerültek be.

A szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban élők korfája

A nemek életkori megoszlását elemezve arra a megállapításra juthatunk, hogy a nőtöbbség döntően a 70 éves kor felett jelenik meg. Továbbá megállapítható, hogy a kliensek között a férfiak nőkhez viszonyított arányában sincs meg az országosan érzékelhető 50 éves kor felett elkezdődő nőtöbbség.

1.3 ábra A népesség száma nem, életkor és családi állapot szerint,
2011. január 1.

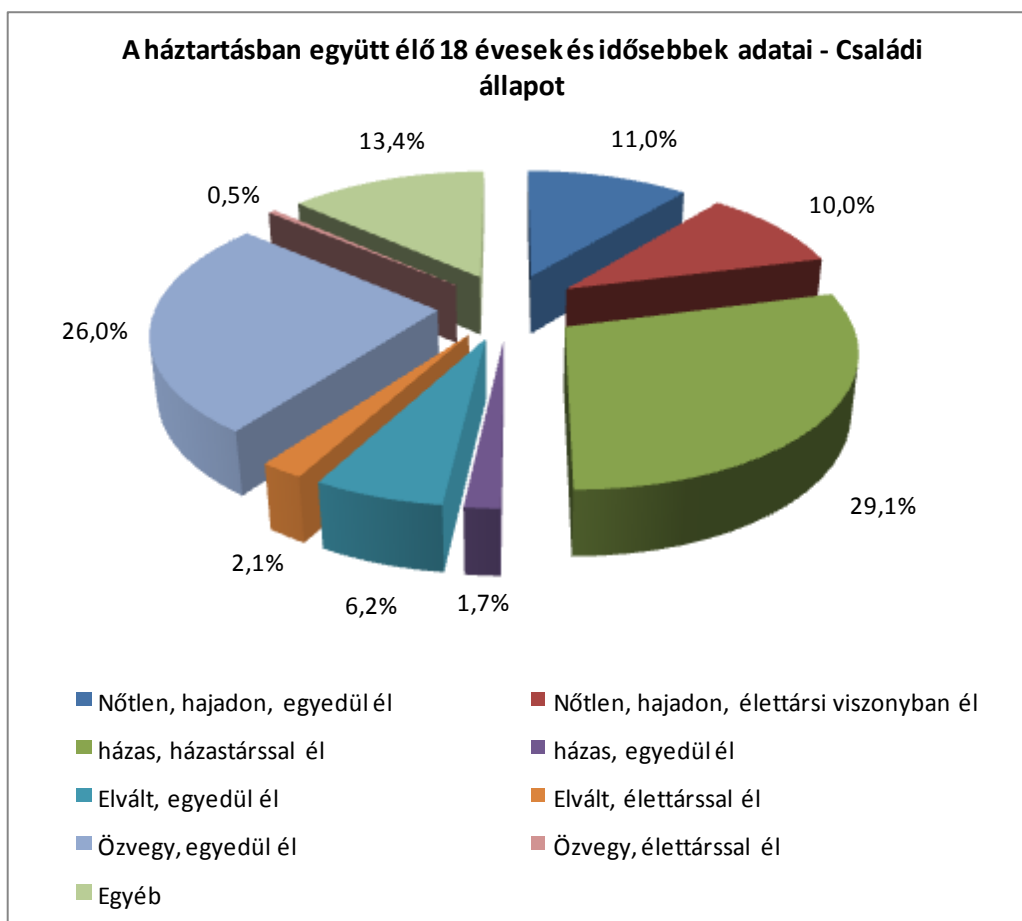

a) Az azonos nemű bejegyzett élettársakkal együtt.

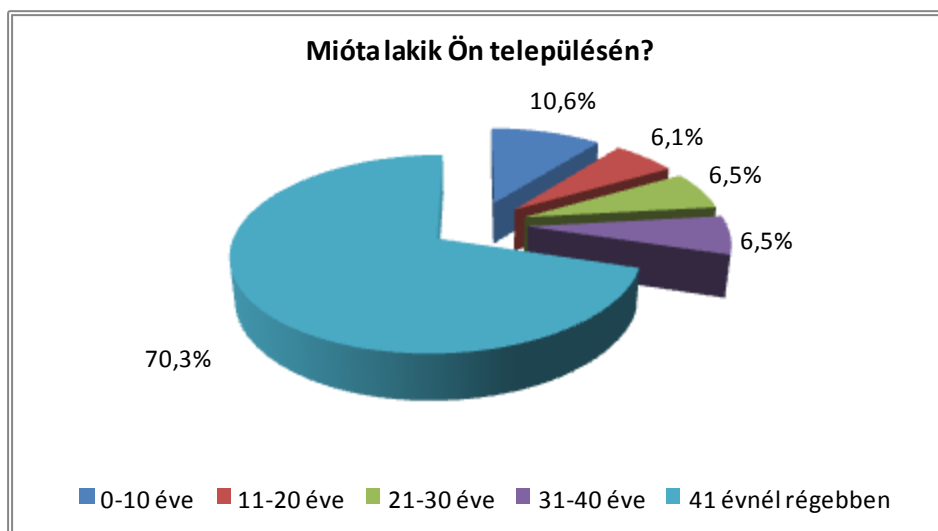
Forrás: KSH

Családi állapot

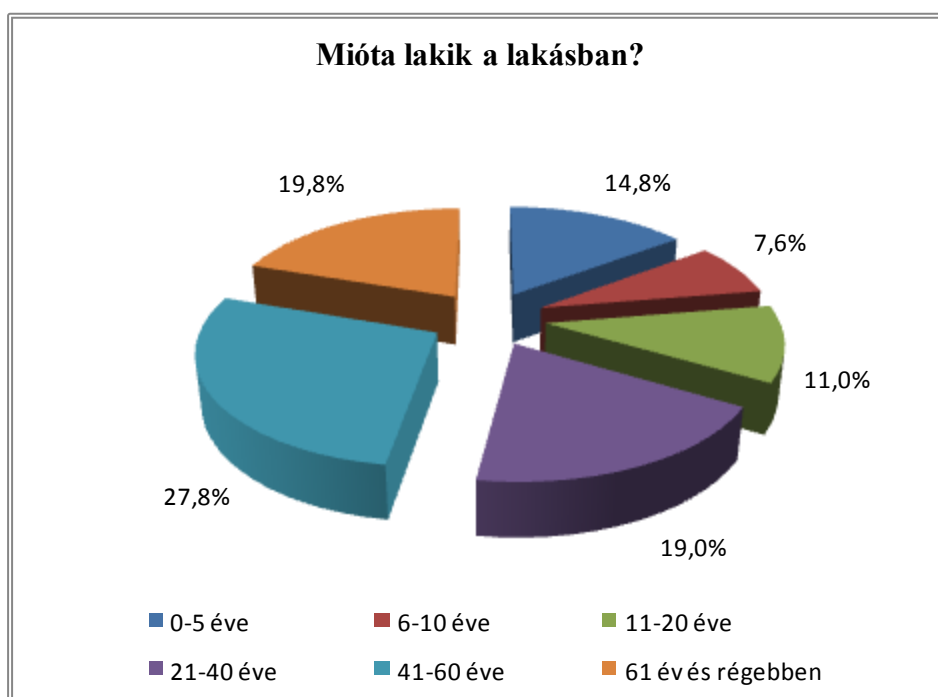
A szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartásokban együtt élő 18 éven felüliek családi állapota szerint bő negyedük nőtlen hajadon (11 %), a házas egyedül élő (1,7%), elvált egyedül élő (6,2%), és az özvegy egyedül élő (26%), ami összesen 44,9 %!

A házasságban élők aránya bő egynegyed (29,1%), az élettársi kapcsolatoké (12,6%). Értelmezésre várt, a fókuszcsoporthoz tartozó interjú egyik tisztázásra váró kérdése volt, hogy mit takar a 13,4 %-nyi egyéb kategória. (Ezen kategória magas aránya adatfelvételi hiba eredménye, mely utólag már nehezen korrigálható.) Első pillantásra úgy tűnik, hogy a felnőtt korú kliensek közel fele él egykeresős, vagy egy személyes (nyugdíjas) háztartásban, ami utal a társadalom alapegységének tekintett család funkció vesztésére ebben a társadalmi csoportban. A csoportos interjú kapcsán azonban kiderült, hogy ennek oka a szociális ellátó rendszerben is keresendő, mert a kliensek törekednek a rendszer lehetőségeinek maximális kihasználására, ezért gyakran elválnak, vagy nem kötnek házasságot, hogy az egyes ellátásokból (például családi pótlék) nyerhető forrásokat maximalizálják.

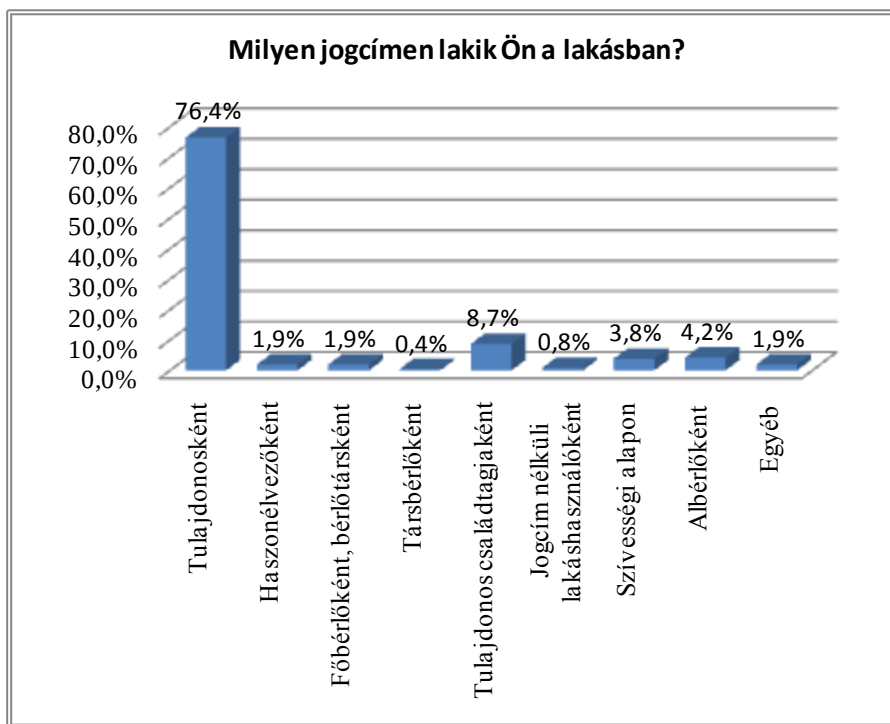
Az ábra azt mutatja, hogy megkérdezettjeink háztartásaiban élők több mint 2/3-a negyven évnél régebben él ugyanazon a településen. A településváltás nagyon kicsi, minden tízedik ember az, aki maximum tíz esztendeje lakik az adott településen, vagyis 90%-uk több mint tíz éve ugyanott lakos. A több mint harminc éve, azaz körülbelül egy emberöltőnyi ideje az adott településen lakók aránya $\frac{3}{4}$ -es (76,8%).

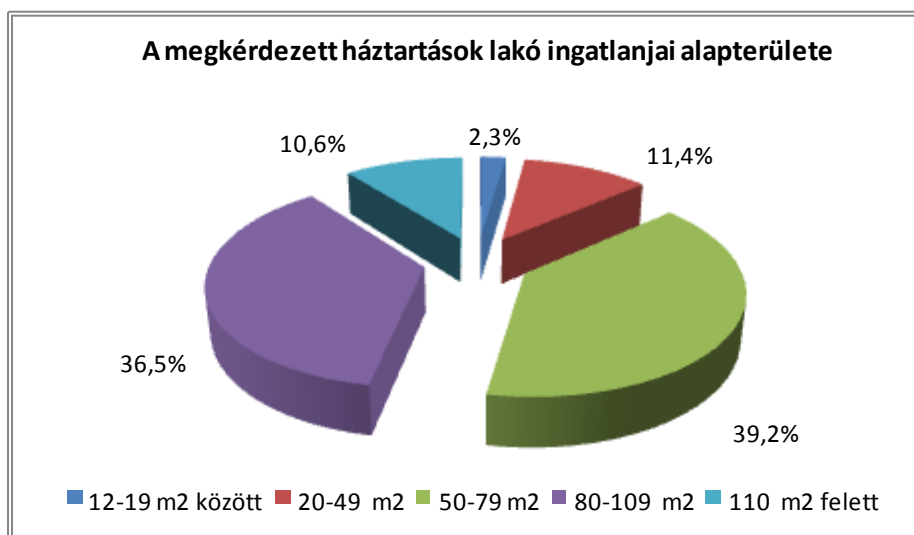
Amíg a településen lakás időtartamánál azt láttuk, hogy a válaszadók csaknem háromnegyede hosszú ideje ugyanazon a településen él, a lakó ingatlanok vonatkozásában nagyobb mozgást láthatunk. A megkérdezettek ötöde 10 vagy kevesebb éve lakik jelenlegi otthonában. Ennek okát a csoportos interjú résztvevői az elszegényedésben látták. Ennek következtében az érintett kliensek nagy része, a 80-as években, zömmel szociálpolitikai támogatással épült, jellemzően többgenerációs, nagyméretű, és ugyanakkor mára magas rezsiköltségű ingatlanát eladni nem tudja, ezért alacsonyabb fenntartási költségű, kisebb ingatlanba költözött. A megkérdezettek szűk ötöde 21-40 éve ugyanabban az ingatlanban él. Érdekes továbbá, hogy a háztartások 15 %-a az elmúlt 5 esztendőben új ingatlanba költözött.

Összegezve: a települések vonatkozásában azt mondhatjuk, hogy alacsony a népesség mozgás, ugyanakkor a településeken belüli mobilitás jóval élénkebb képet mutat. Az ingatlanpiaci válság kezdete (2008) óta is jelentős, csaknem 15% az otthont váltók, teremtők aránya, mely oka a gyorsuló elszegényedés.

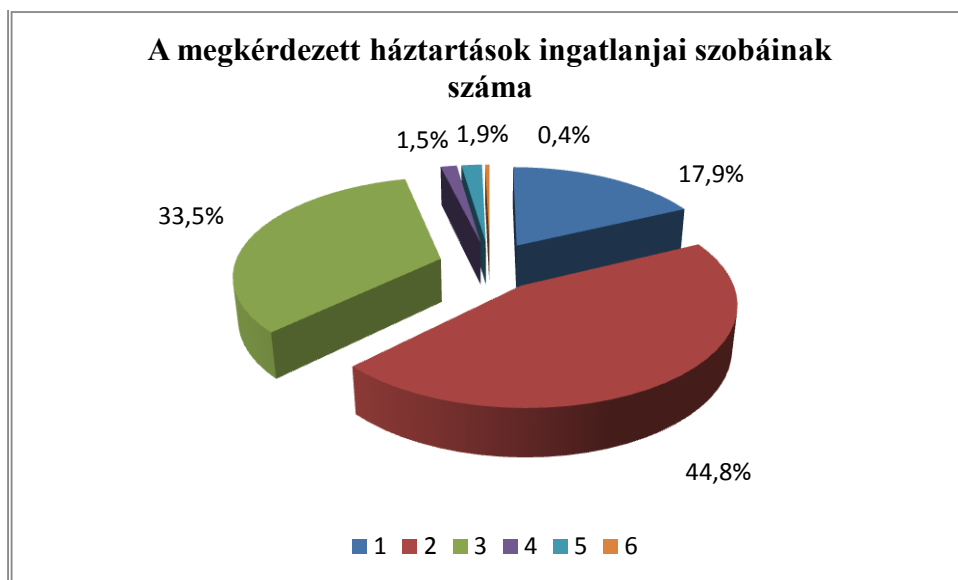
A képet tovább árnyalta, amikor a lakhatás jogcímére kérdeztünk rá. A megkérdezett háztartás tagok 76,4%-a tulajdonosként, vagy annak családtagjaként lakik. Ha ehhez hozzáadjuk a haszonélvezők további 1,9%-át akkor elmondhatjuk, hogy a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő társadalmi csoportok döntő többsége (78,3%) saját tulajdonú ingatlanban él. Megfordítva, a Sárospataki kistérségben szociális ellátást igénybe vevő háztartások csak 21,7 %-a nem birtokol lakóingatlant. Nem jellemző a kistérségben az önkormányzati bérlakások jelenléte, ebből adódik, hogy a díjhátralék, ha van, nem elsősorban az önkormányzatok, hanem valószínűleg a szolgáltatók felé lehet jelen.

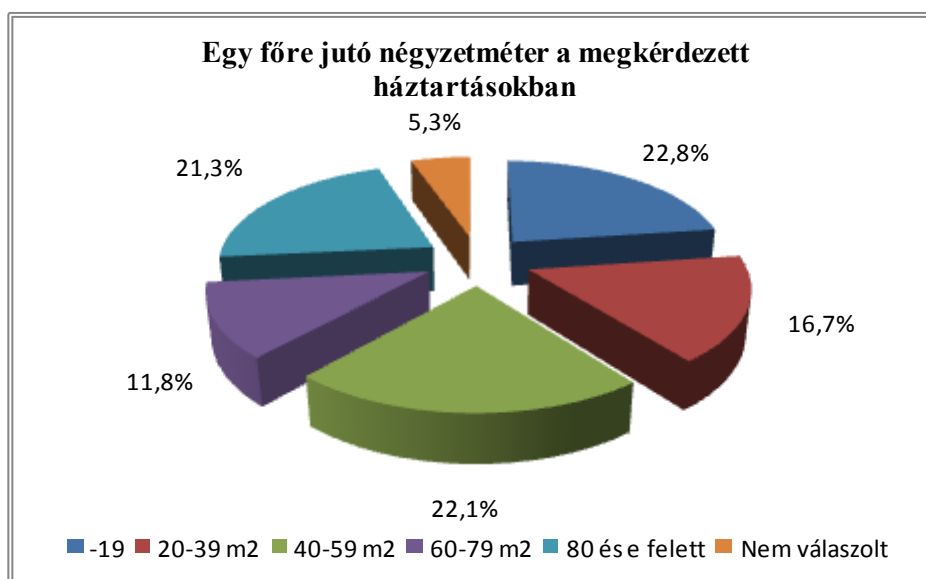
Ábránk szerint az átlag lakásnagyság a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők közt 72,4 m². Ötven és hetvenkilenc négyzetméter közé esik a háztartások majdnem 40% -ában (39,2 %), 80-109 m² 36,5 %-uk, vagyis a válaszadó háztartások bő egyharmada esik ebbe a két kategóriába.

Figyelemre méltó továbbá, hogy a 110 m²-nél nagyobb lakó ingatlanok aránya viszonylag magas 10,6%.

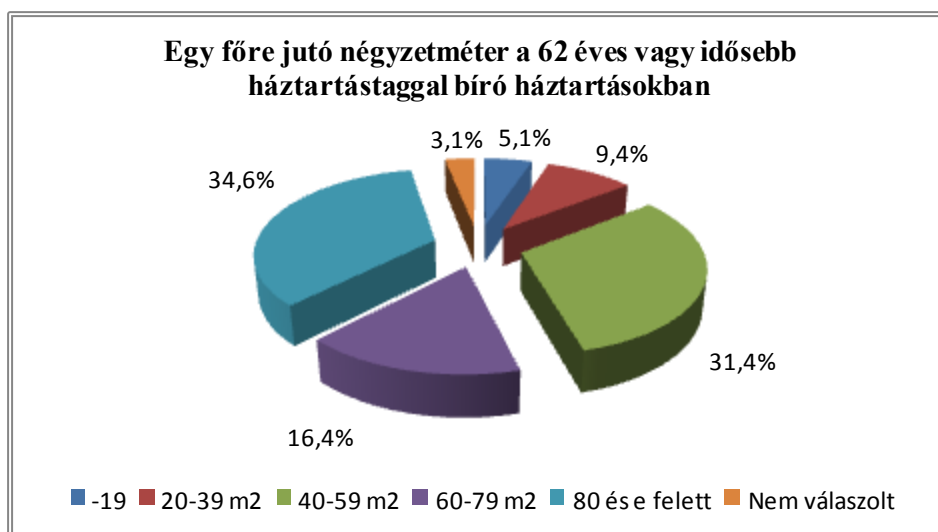

A szobák száma azt mutatja, hogy ugyan nagyméretű lakásokról van szó, de a lakószobák száma nem sok. Ahogy az ábra is mutatja, a lakások csaknem fele kétszobás, további egyharmaduk három lakószobával bír.

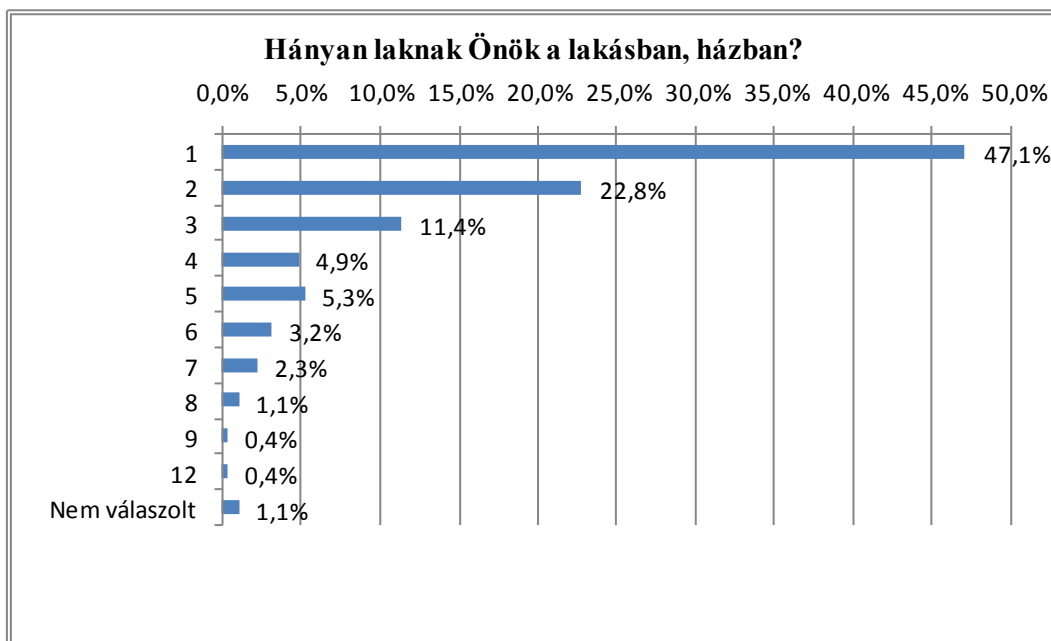
Húsz négyzetméternél nagyobb egy főre jutó lakótér jut a megkérdezett háztartások háromnegyedére (75,9 %) ez azonban azt is jelenti, hogy a téli időszakban ekkora terület megfelelő fűtése gyakran okozhat problémát. A megkérdezett háztartások 22,5 %-a esetében az egy főre eső lakótér nagyság meghaladja a 80 m²(!)

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy azokban a szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban, ahol van legalább 62 éves háztartástag, hogyan alakul az egy főre eső négyzetméter nagysága.

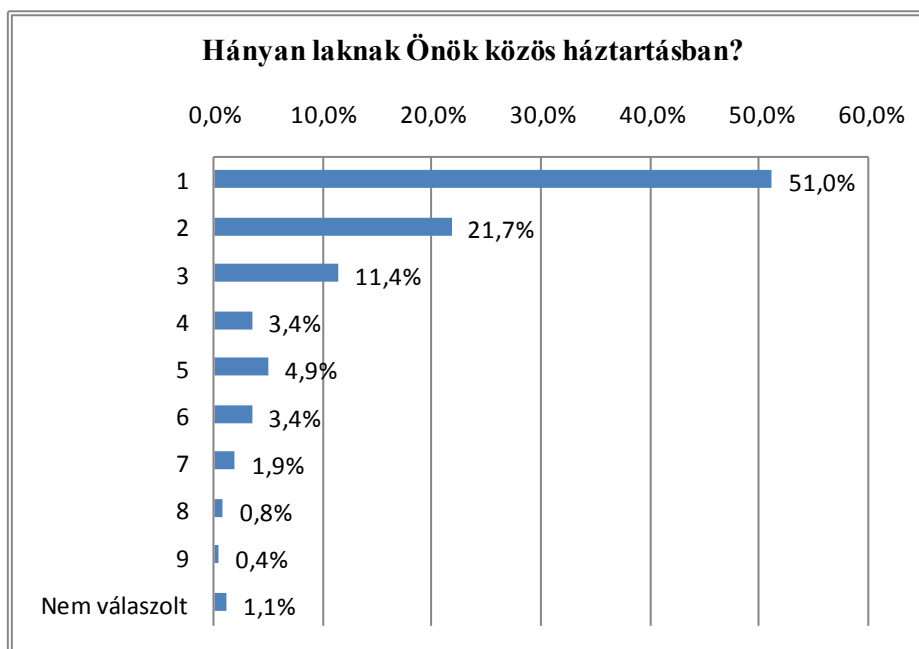

A fenti paraméterek mellett azt látjuk, hogy nagyméretű ingatlanokban lakik a szolgáltatást igénybe vevő idősök nagy része, és mindez nemcsak a kistérség falvaiban jellemző, hanem kisebb mértékben, de Sárospatakon is.

Ennek az összefüggésnek a kapcsán felvethető egy olyan tendencia, melyben az idősök olyan nagyméretű lakóingatlanokban élnek és vesznek igénybe szociális szolgáltatásokat, melyek fenntartására csak (önkormányzati) segítséggel képesek. Ez lényegében azt is jelentheti, hogy közpénzen „trezorizálják” nagyméretű ingatlanjaikat a következő generáció számára. A „trezorizálás” mértéke természetesen szoros összefüggésben áll az adott település ingatlanpiaci helyzetével.

Egy vagy kétfős lakóingatlanok adják a megkérdezettek háztartások közel $\frac{3}{4}$ -ét, 70,8 %-át (a négy főnél többen egy fedél alatt élők aránya 13,2 %). Vagyis a nagy családok jelenléte nem meghatározó a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők közt.

Amikor arra kérdeztünk, hogy az együtt lakás hány háztartást jelent, a korábban jelzett tendencia csak tovább erősödött. Az egy-két fős háztartások aránya 73,5% -ra emelkedett, míg a négy főnél nagyobb háztartások aránya 11,6%-ra csökkent. Vagyis vannak több generációs együttlakások, de azok egy része külön háztartásként jelenik meg. Arányukat 2 % körülire

tehetjük. Ez nem alacsony arány, ha figyelembe vesszük, hogy a háztartások 73,5 %-a vélhetően egygenerációs, erre az együttlakók alacsony száma utal.

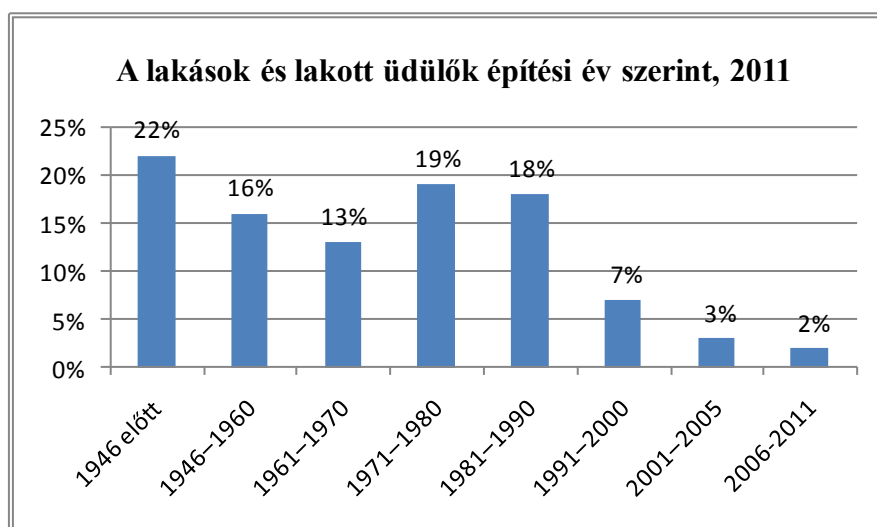
A lakóingatlanok komfort elemei, a lakhatás körülményei

Amikor a lakások tulajdonjogát vizsgáltuk azt találtuk, hogy zömmel magántulajdonban vannak, nem jellemző a bérlakások jelenléte a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők közt a kistérségben. Azt is láttuk, hogy a megkérdezett háztartások nagyméretű ingatlanokban élnek. A lakhatás minőségét befolyásolja, hogy az ingatlan milyen komfort elemekkel rendelkezik.

A lakások és lakott üdülők építési év szerint, 2011									
Terület	1946 előtt	1946– 1960	1961– 1970	1971– 1980	1981– 1990	1991– 2000	2001– 2005	2006– 2011	Összes en
Sárospatak	20%	10%	12%	24%	21%	6%	4%	3%	100%
Bodrogolaszi	19%	24%	10%	15%	14%	11%	4%	2%	100%
Erdőhorváti	25%	20%	21%	12%	15%	6%	2%	0%	100%
Györgytarló	-!	62%	4%	4%	19%	7%	2%	1%	100%
Háromhuta	43%	32%	12%	4%	4%	3%	1%	1%	100%
Hercegkút	12%	13%	28%	23%	14%	6%	2%	1%	100%
Kenézlő	29%	28%	8%	14%	14%	5%	1%	1%	100%
Komlóska	33%	10%	17%	20%	11%	4%	2%	2%	100%
Makkoshotyka	11%	26%	14%	14%	16%	12%	2%	4%	100%
Olaszliszka	30%	14%	15%	15%	15%	7%	2%	0%	100%
Sárazsadány	58%	12%	5%	5%	6%	7%	4%	2%	100%
Tolcsva	27%	10%	13%	23%	17%	8%	1%	0%	100%
Vajdácska	25%	22%	10%	11%	17%	7%	5%	3%	100%
Vámosújfalú	12%	15%	21%	20%	20%	6%	4%	2%	100%
Viss	34%	33%	13%	6%	5%	7%	2%	0%	100%
Zalkod	36%	29%	11%	10%	5%	6%	2%	2%	100%
Sárospataki kistérség	22%	16%	13%	19%	18%	7%	3%	2%	100%

Forrás: KSH – népszámlálás 2011

Az ábrán jól látszik, hogy a kistérség lakó ingatlanjainak bő tizede épült a rendszerváltás óta eltelt bő két évtizedben.

Forrás: KSH – népszámlálás 2011

A legtöbb lakás a késő kádárkorban, a '70-es és a '80-as években épült. Az ezredforduló utáni építkezési hullám teljesen elkerülte a kistérséget. Vagyis valószínűsíthető, hogy a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők nagy része a rendszerváltást megelőző években épült ingatlanban él.

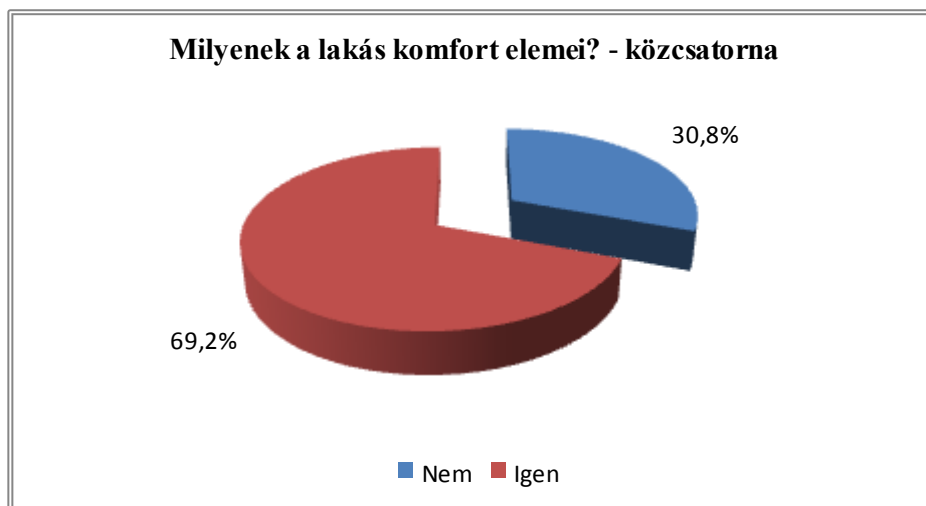
A Sárospataki kistérség lakó ingatlanjait a 2011-es népszámlálás alapján az alábbi adatokkal jellemezhetjük.

A Sárospataki kistérség lakó ingatlanjainak komfortelemei							
Terület	Hálózati	Házi	Meleg folyóvízzel	Víz- öblítéses WC-vel	Köz-	Házi	Összesen
	vízvezetékekkel				csatornával		
	ellátott lakás						
Sárospataki kistérség	88%	1%	85%	85%	79%	10%	100%

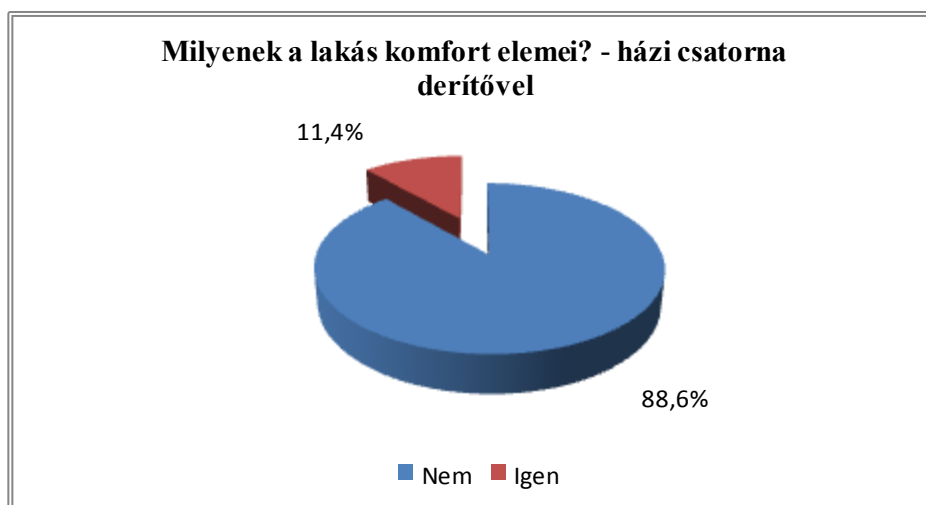
Forrás: KSH – népszámlálás 2011

A kistérségi háztartások csaknem 90%-ban van vezetékes víz, meleg vízzel a háztartások 85% rendelkezik. A vízöblítéses wc-vel bíró ingatlanok száma, szintén 85%, minden ötödik háztartásban nincs közcsonna.

Ehhez képest a szociális ellátásban részesülő háztartások közül, - adataink szerint – szűk harmada nincs rákötve a közcsonna hálózatra, ezekben a háztartásokban zömmel derítővel oldják meg a szennyvíz kezelését.

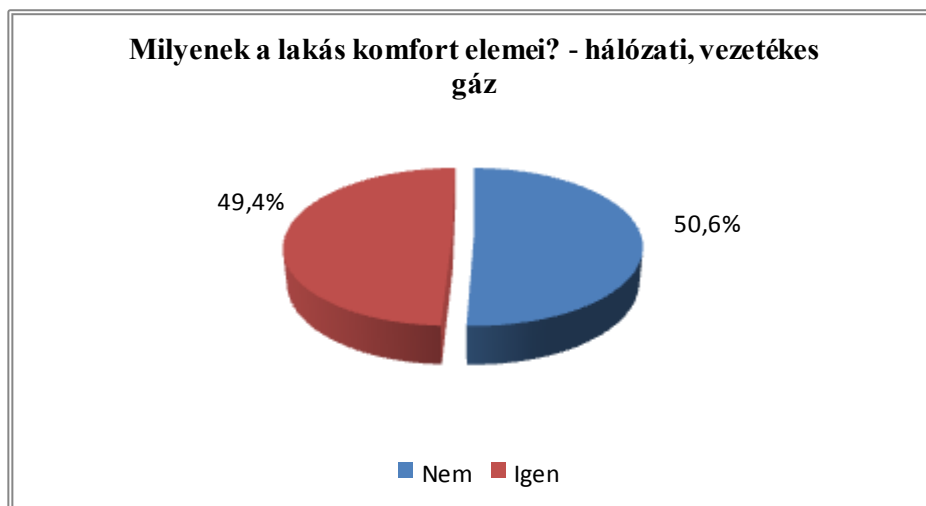

Van azonban egy nem elhanyagolható 19%-nyi háztartás, amelynél nem derült ki a kérdés során, hogy mi a sorsa a szennyvíznek. Ha ezekben a háztartásokban a szennyvízkezelése nem megoldott, akkor ez komoly közegészségügyi kérdéseket vethet fel. ($81-30=51$; $51/263=19,4\%$).

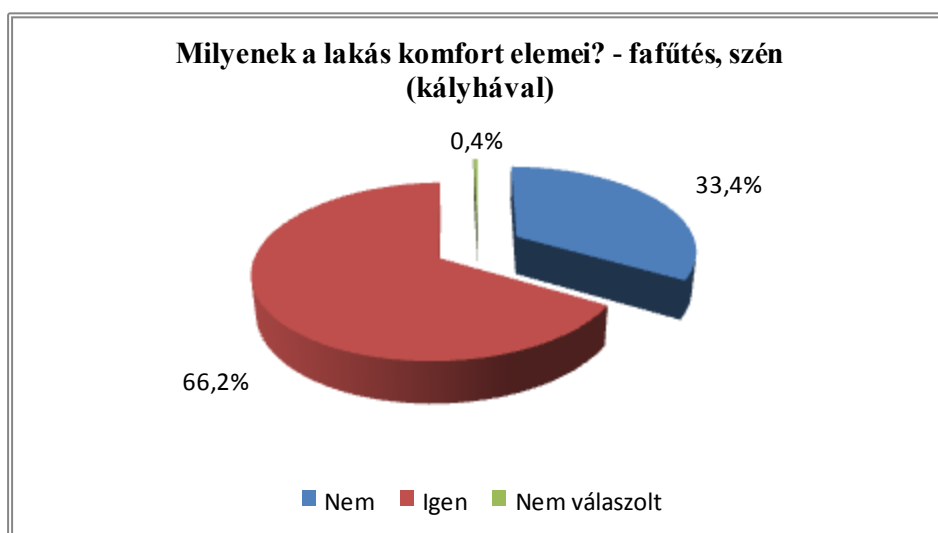

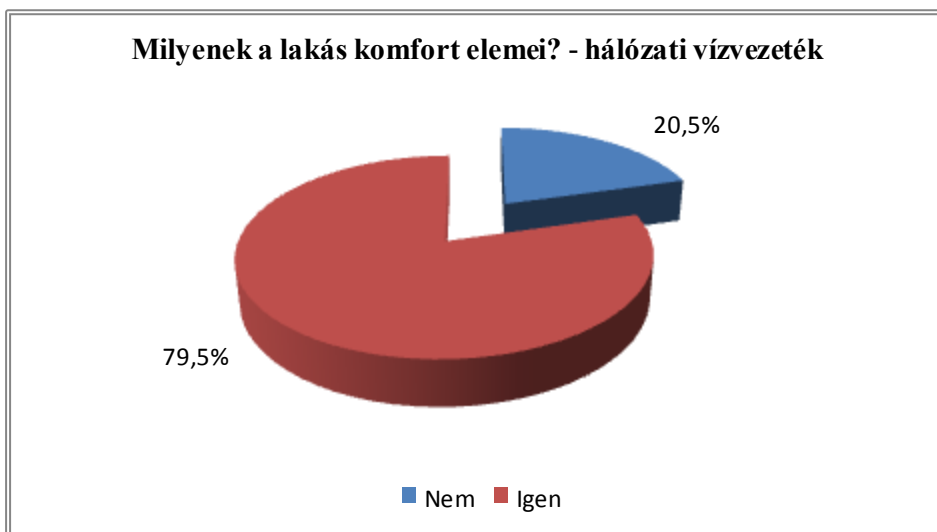
Minden második megkérdezett háztartás (49,4%) rendelkezik vezetékes gázzal.

A vezetékes gázt használó kliens háztartások majdnem fele Sárospatakon található.

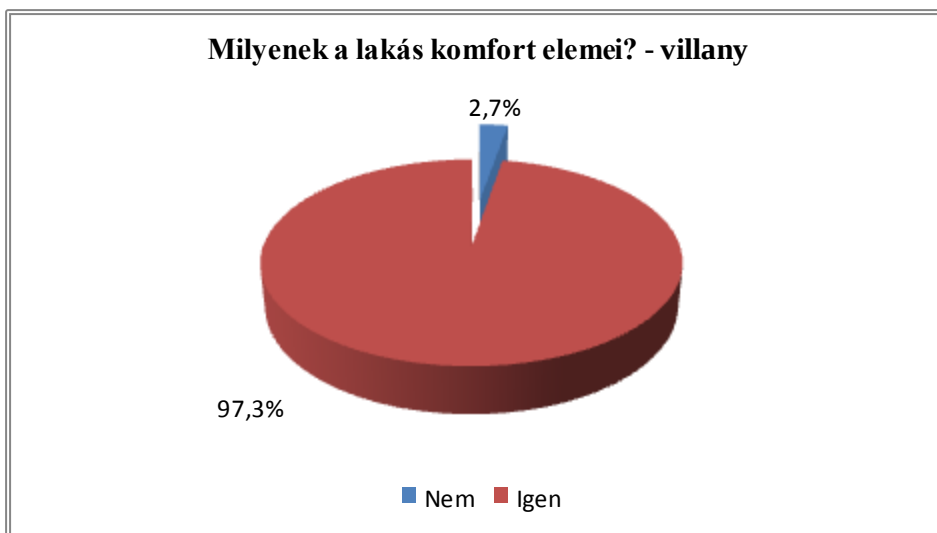

Az alábbi grafikonon jól látható, hogy a szociális szolgáltatást igénybe vevők 2/3-a fával fűt, ami azért érdekes, mert a politika által preferált gáz és egyéb árcsökkentések ezt a réteget alig érintik, hiszen rezsijük nagyobb részét, a tüzelő fa/szén teszi ki.

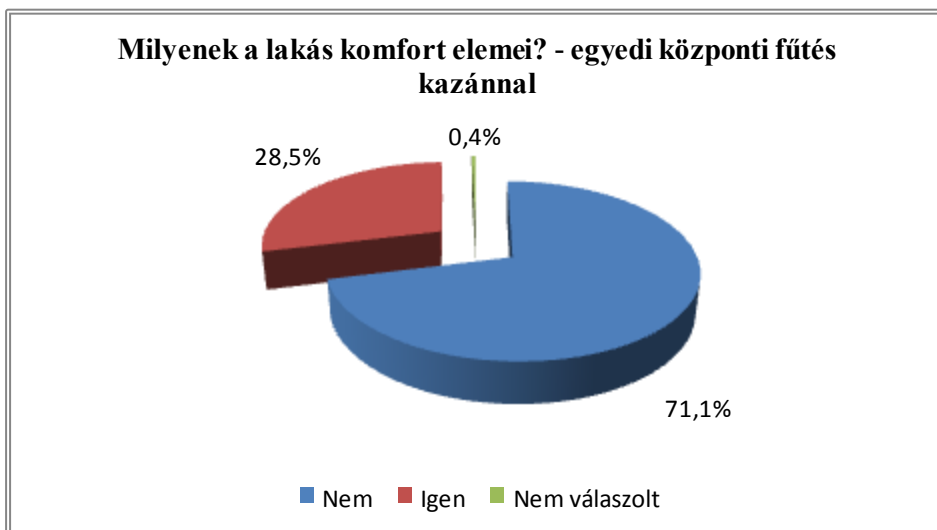
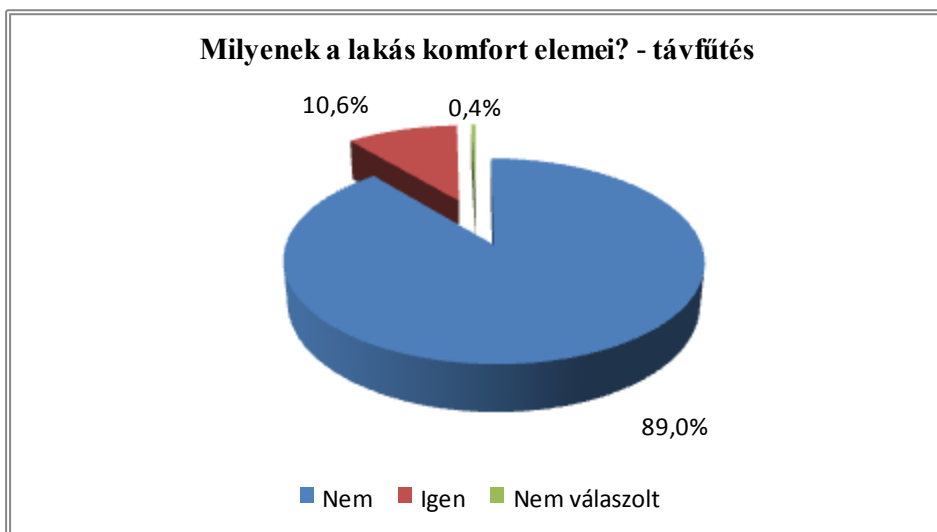

A szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartások ötödében (20,5%) nincs vezetékes víz, ez különösen akkor érdekes, ha hozzátesszük, a kistérség egészére vonatkozó adatot, amely szerint vezetékes víz a kistérségi ingatlanok 88%-t jellemzi. A vezetékes víz gyakori hiányát csoportos interjúnk résztvevői nem abban látták, hogy a fizetési kihagyások nyomán a szolgáltató megszüntette a szolgáltatást, hanem eredendően ezek az ingatlanok ezt a komfortelemet nélkülözik(!).

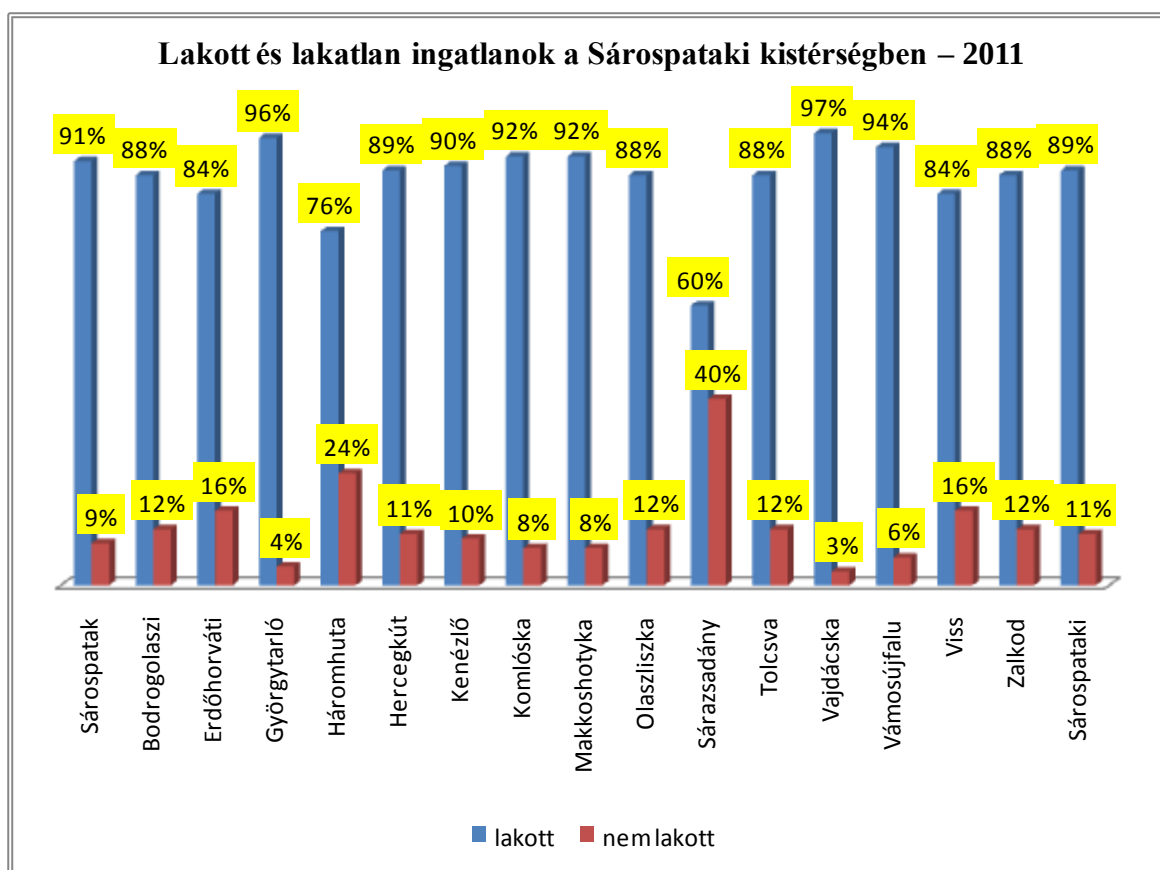
Villannyal lényegében ellátottak a megkérdezett ingatlanok. Összesen 2,7% jelezte, hogy nincs áramszolgáltatás.

A távfűtéses lakások elsősorban Sárospatakon vannak jelen, az egyedi központi fűtés, mint legkorszerűbb fűtési mód Sárospatakon (33,3%), Olaszliszkán (24%), Vámosújfalun (13,3%).

Egy kis kitérő

A KSH adatbázisából megállapítható hogy hány nem lakott ingatlan található a kistérségben. Az alábbi táblázat ezeket mutatja, települési bontásban.

Forrás: KSH – népszámlálás 2011

Sárazsadányban a nem lakott ingatlanok aránya magas 40%. Háromhután csaknem minden negyedik ingatlan áll üresen. Erdőhorvátban, illetve Vissén 16%. Ez azt is jelenti, hogy az ezeken a településeken az alacsony ingatlanárak miatt megjelenhet egy olyan vásárlói csoport, amely a szociális ellátó rendszerre komoly nyomást fejt ki.

A csoportos interjú során rákérdeztünk az üresen álló ingatlanok magas arányának mi lehet az oka. Amint fentebb már jeleztük, az üresen álló ingatlanok nagy számát egyértelműen ingatlanpiaci folyamatok következménye. Ezeket úgy összegezzük, hogy az üresen álló ingatlanok a lakhatás mai elvárásainak sem energetikai, sem egyéb komfort elemekben nem felelnek meg. Ezek felújítása gyakran nagyobb ráfordítást igényel, mint egy új ingatlan felépítése. Nem szabad azt sem figyelmen kívül hagynunk, hogy ezen ingatlanok a kistérség azon településein találhatók, amelyekről lényegében minden szolgáltatás hiányzik.

Iskolai végzettség, jövedelmi viszonyok, foglalkoztatás, vagyoni helyzet

Iskolai végzettség

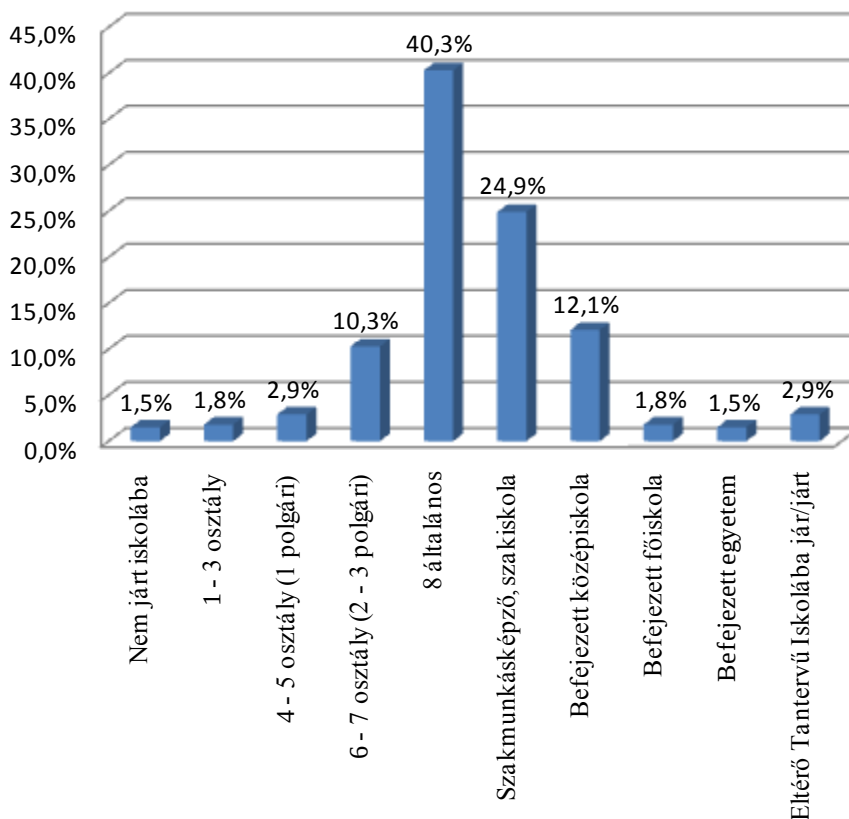
Az iskolai végzettség társadalmi státuszt és az aktív korban bejárt munka utat befolyásoló ereje szociológiai közhely. Az alábbiakban a háztartásokban együtt élők iskolai végzettségének elemzése mellett bemutatjuk az iskolai végzettség adatait, országos, megyei kistérségi dimenziókban is.

Területi egység	15 éves és idősebb népességből legalább 8 osztályt végzett (%)	18 éves és idősebb népességből legalább érettségizett (%)	25 éves és idősebb népességből főiskolai, egyetemi végzettség (%)
Országos	95,1%	49,00%	19,00%
Magyarország	93,1%	43,1%	14,2%
Kistérségi	92,9%	38,8%	14,5%
Kliens	76,9%	15,1%	4,2%

Forrás: KSH – 2011, saját adatfelvétel 2013

Releváns elemzési bázist jelent a teljes népességnél az iskolázottság szempontjából a 15 évesnél idősebb népesség iskolai végzettségének vizsgálata. Eszerint a nyolc osztályt el nem végzettek aránya az országos népességben nem éri el az 5%-t sem. Ahogy szűkül az elemzett területi egység, úgy nő a legalacsonyabb iskolai végzettséggel sem rendelkezők aránya. A kliensek körében ez az adat az országosnak a négy és félszerese(!) 23,1%. Drámai az érettségizettek arányának csökkenése is.

A háztartásban együtt élő 15-65 évesek legmagasabb iskolai végzettsége

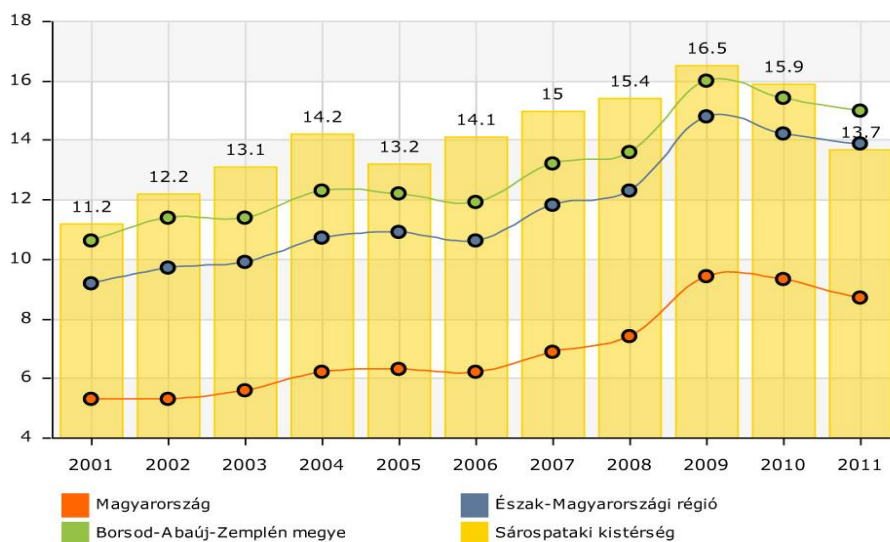
Ha a 16-65 évesek iskolai végzettségét vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a klienseknek rendkívül alacsony az iskolázottsága, a megkérdezettek 59,7 %-ának a legmagasabb iskolai végzettsége maximum 8 osztály. Csak minden negyedik megkérdezettnek van szakmunkás bizonyítványa, és 12,1 %-nyi háztartástag rendelkezik érettségivel az aktív korú kliens háztartásokban élők közt. A felsőfokú végzettség csak mutatóban jelenik meg. Ez azt is jelenti, hogy a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők markáns jellemzője a munkaerő-piacról való kizáródást szinte automatikusan biztosító alacsony iskolai végzettség, aminek következménye, hogy esetleges képzésük a szokásosnál nagyobb erőfeszítéseket és körütekintést követel.

A munkaerő piaci elemzések rendre azt mutatják, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők a leginstabilabbak a munkaerőpiacon. Még a segéd- és betanított munkáknál is hátránnyal indulnak, ugyanis az elmúlt években a munkaerő-piacon keletkező kínálat miatt a foglalkoztatók e területeken is a magasabban képzett embereket keresik.

Foglalkoztatottság

A Sárospataki kistérség foglalkoztatási helyzetképe

A mutató a munkanélküliség mértékéről nyújt információt. A munkanélküliek számának és a munkaképes korúak számának a hányadosa, százalékos formában kifejezve. A mutató képzése: a regisztrált munkanélküliek száma osztva az állandó népességből vett munkaképes korú népesség számával (15 év felettiek és 59 év alattiak száma) százalékos formában. Regisztrált munkanélküli az a személy, aki képes lenne dolgozni és szeretne is, de nem kap állást és a lakóhelyéhez tartozó illetékes munkaügyi hivatalnál bejelentkezik, regisztráltatja magát.⁵

Forrás: KSH, TEIR Kistérségi helyzetképek

A grafikon szemléletesen mutatja, hogy a Sárospataki kistérségben lakó munkanélküliek aránya háromszorosan haladja meg az országos átlagot.

A 2001-2011 közti tíz esztendőben a munkanélküliségi ráta soha nem volt alacsonyabb 10%-nál. A válság 2007-es kezdete óta folyamatosan emelkedett az évtized elején mért adathoz (11,2%) adathoz képest. Az emelkedés folyamatos, némi visszaesést a 2011-es esztendő hozott.

A kistérség 2010-ig a régiós és a megyei adatoknál is rosszabb adatokat produkált az elmúlt tizenegy esztendőben. Ez a tendencia 2010-ben – vélhetőleg a közmunka hatására - megtört. Vagyis 2010-ig igaz, hogy minél kisebb a választott területi elemzési egység (országos, régiós, megyei, kistérségi), úgy nő a munkanélküliek aránya.

⁵ <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz10.html>

Mi biztosítja a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartások megélhetését?

A továbbiakban vizsgáljuk meg, hogy a már elemzett alacsony iskolai végzettség milyen munkaerő-piaci kondíciókat tesz lehetővé a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartásokban együtt élők számára.

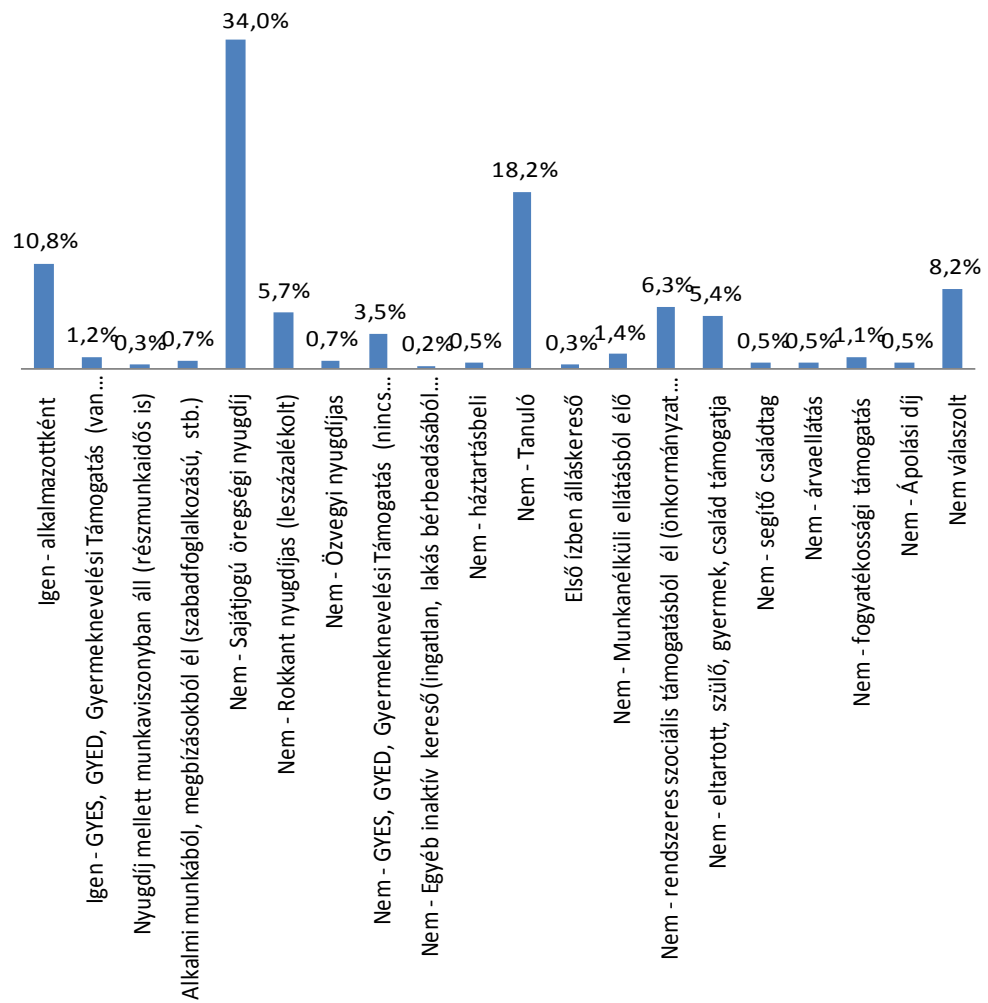
Másképp; mi biztosítja a kliensek háztartásainak megélhetését?

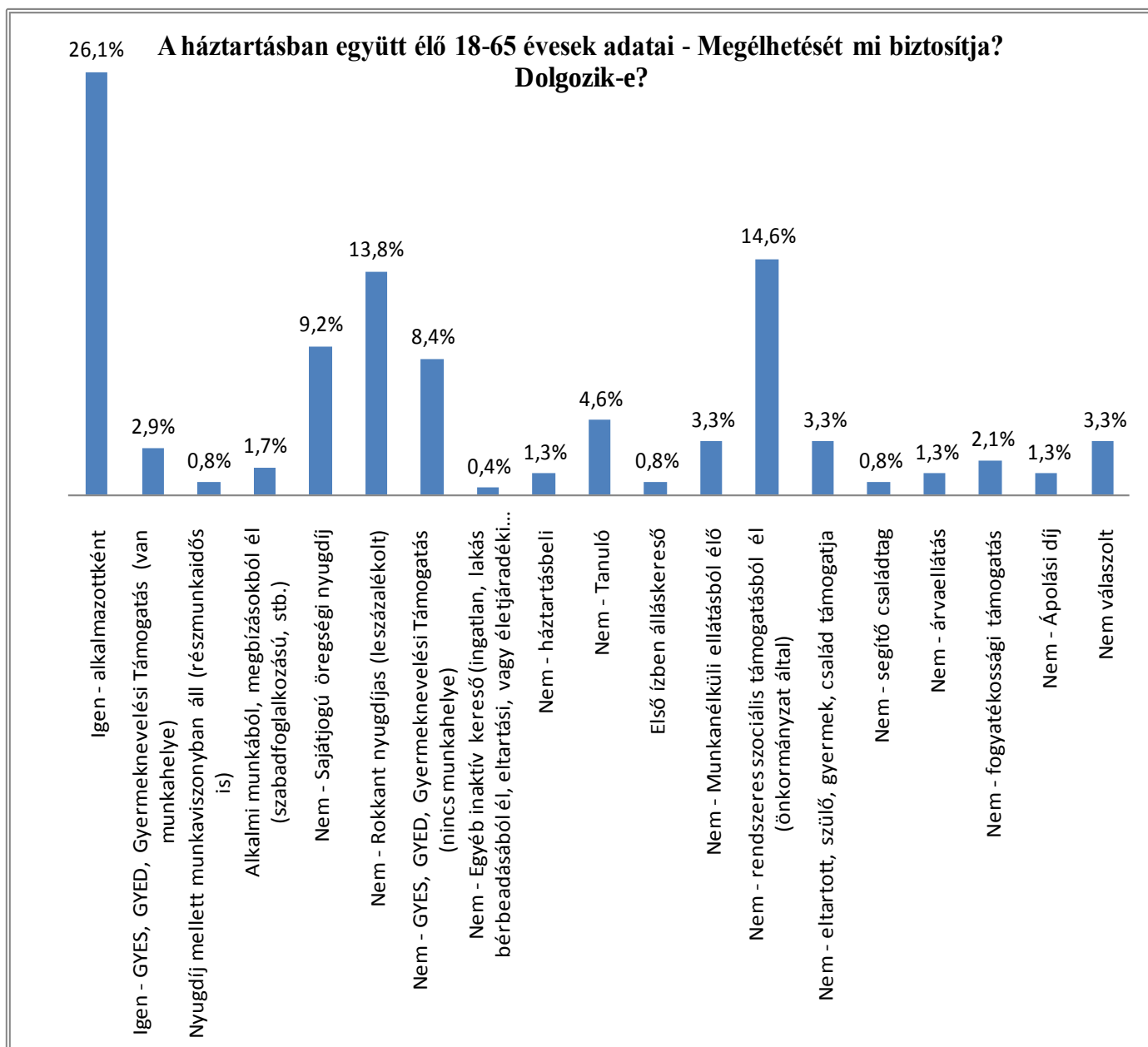
Kutatásunk során tudakozódtunk arról is, hogy mi biztosítja a család megélhetését. Eszerint a háztartásokban élők közül dolgozik, jövedelmet biztosító tevékenységet végez a háztartásban együtt lakók mindössze 14,2 %-a. A legjelentősebb csoport, az összes kategóriáink közül a sajátjogú öregségi nyugdíjasok csoportja: 37,1 %. A háztartásokban együtt élők között tanul 19,8%. Gyermekgondozással összefüggő inaktívak aránya 3,8%, rendszeres szociális támogatásból élőké 6,8%, szülő, gyermek stb. támogat: 5,9%-ot. Ha a sajátjogú öregségi nyugdíjasokhoz hozzáadjuk az egyéb ok miatt nyugellátásban részesülőket, láthatjuk, hogy a kliens háztartásokban élők közül 44,5% kap valamilyen nyugdíjszerű ellátást. Azaz elmondható hogy a szociális szolgáltatásokkal elsősorban a nyugdíjasokat éri el a kistérségben.

Összességében elmondhatjuk a megélhetést biztosító források vizsgálatánál, hogy döntő mértékben nem munkajövedelemből származó bevétel jelenti azt.

Ha a 18-65 év közti kliens háztartásban együtt élőket vizsgáljuk, akkor az aktív korúak esetében a foglalkoztatottak aránya nem haladja meg az egy harmadot (32,5%). A vizsgált életkori csoportban a saját jogú öregségi nyugdíjjal rendelkezők aránya 9,5% (!), de még ennél is megdöbbentőbb a rokkant nyugdíjasok aránya 14,3% (!). 18-65 évesek körében 22,2 % valamilyen szociális jellegű juttatásból él, és már csak további 4,8 % tanul. 8,7 % gyerekek után kap ellátást, biztos munkahelyi háttér nélkül. A maradék kategóriák között sem találunk olyat, aki aktív kereső lenne, és biztos jövedelemhez jut.

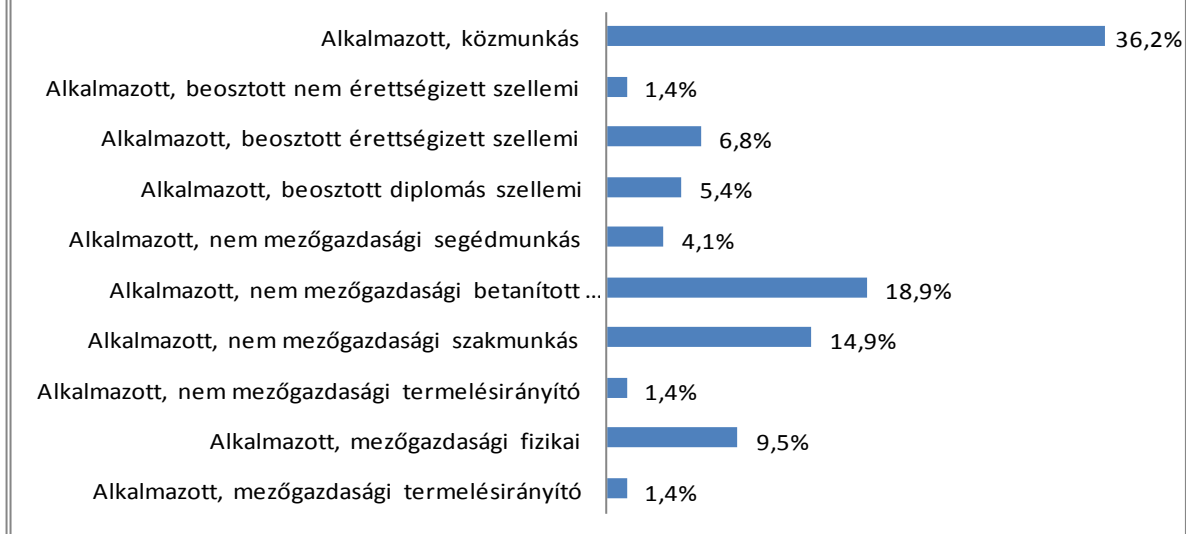
A háztartásban együtt élők adatai - Megélhetését mi biztosítja? Dolgozik-e?

A nem túl magas foglalkoztatotti arányról kapott képet tovább árnyalja, ha megvizsgáljuk, hogy a foglalkoztatottak milyen formában folytatják tevékenységüket.

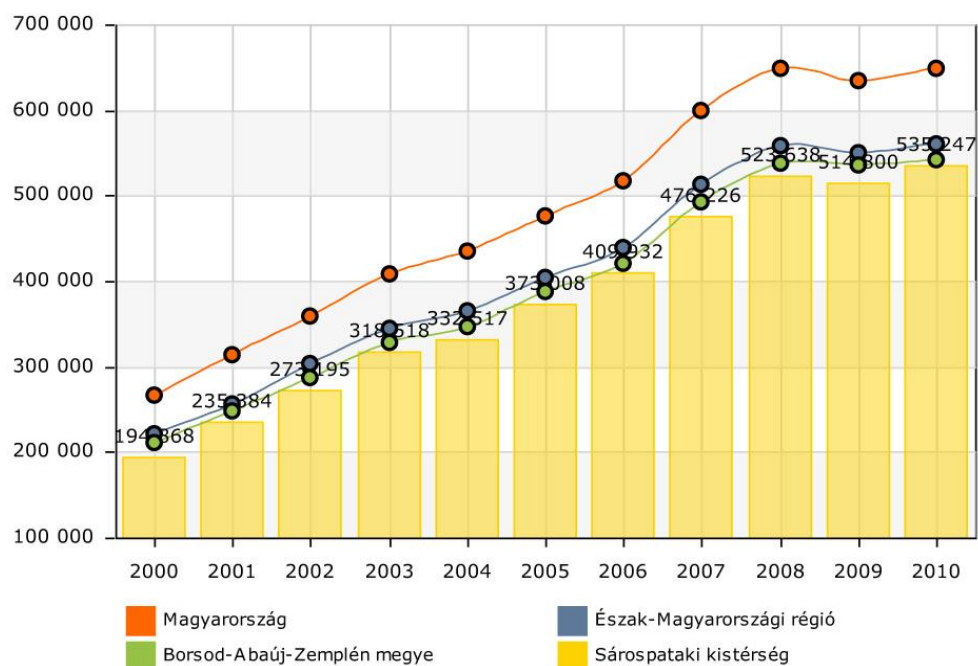
A háztartásban együtt élők adatai - Milyen foglalkoztatási formában folytatja a tevékenységét?

A táblázat adatai szerint az összes foglalkoztatott (74 fő) közül 27 fő (36,2 %) közmunkát végez. A foglalkoztatottak jelentős része, 39,3%-a a gazdaságnak nem a földműveléshez, állattartáshoz kapcsolódó szektorában helyezkedett el.

Jövedelmi viszonyok

A Sárospataki kistérség egy lakosra jutó éves összes nettó jövedelme országos, régiós, megyei összehasonlításban (KSH 2010)

Forrás: KSH 210, TEIR Kistérségi helyzetképek

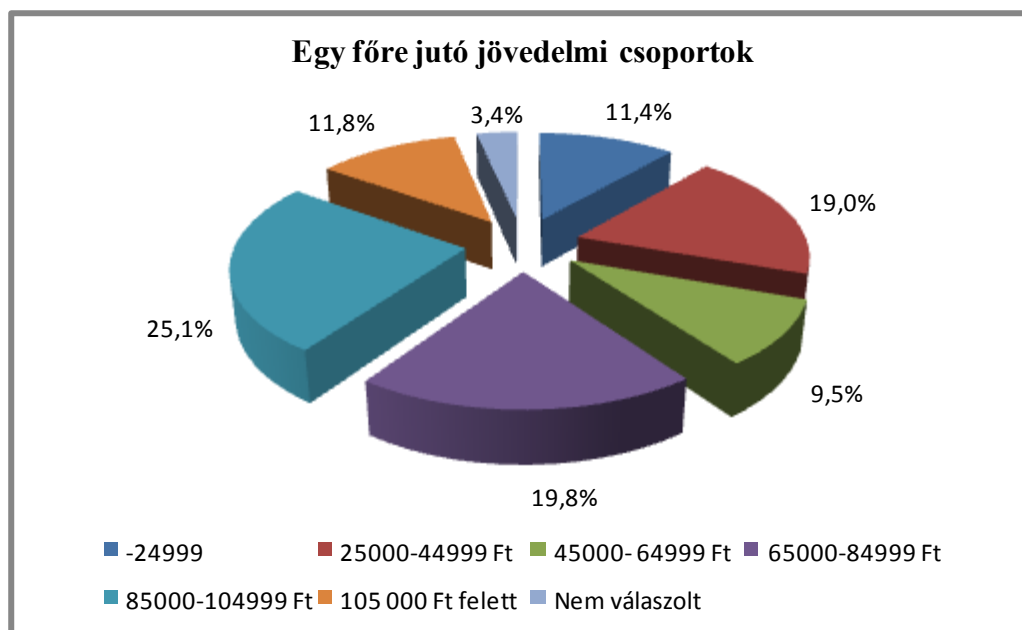
Azt láthatjuk az ábrából, hogy az elmúlt évtizedben, a kistérségben az egy főre jutó összes nettó jövedelem két és félszeresére nőtt, a növekedés együtt mozog a régiós és megyei adatokkal. Az ábrázolt adatok szerint az országos adatokhoz képest nagyjából azonos arányban nőtt a nettó egy főre eső éves jövedelem, a leszakadás azonban nominálisan egyre nagyobb lett. Míg 2000-ben a különbség az országos adathoz képest 70.000.- forint volt ez az évtized végére megduplázódott! Ha figyelembe vesszük a fogyasztói kosár termékeinek és az inflációnak az együttes torzító hatását, akkor elmondhatjuk, hogy a Sárospataki kistérség jövedelemképző ereje sokat esett az elmúlt évtizedben.

A vizsgált háztartások jövedelmi viszonyai

A foglalkoztatási adatok megelőlegezik a háztartások jövedelmi viszonyait. A létminimum egy fogyasztási egységre számított átlagos értéke 2012-ben havonta 85.960.- forint volt.

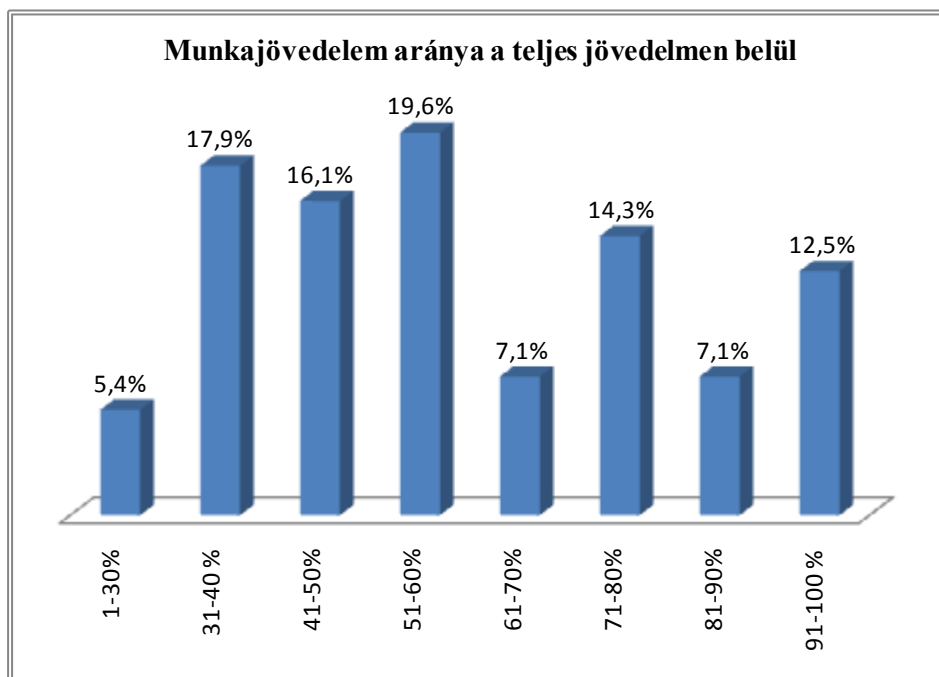
A grafikon szerint a háztartások jövedelmi viszonyait jellemzi, hogy majd 2/3 –uknál az egy főre jutó havi nettó jövedelem a már említett létminimum alatt marad.

A kliens csoport mintánkba került háztartásainak egy főre eső átlag havi nettó jövedelme 70.005 forint, ami szintén nem éri el a létminimumot. .

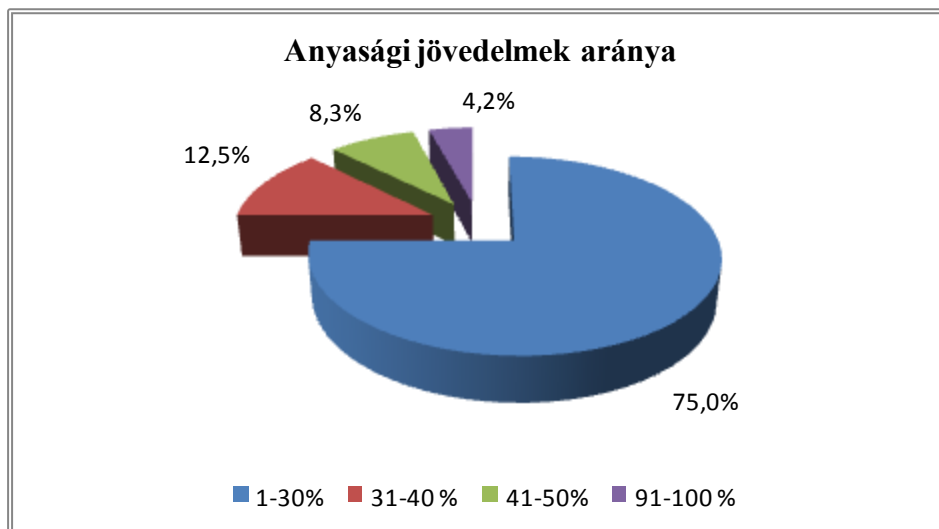

A vizsgált háztartások nettó jövedelmének szerkezete

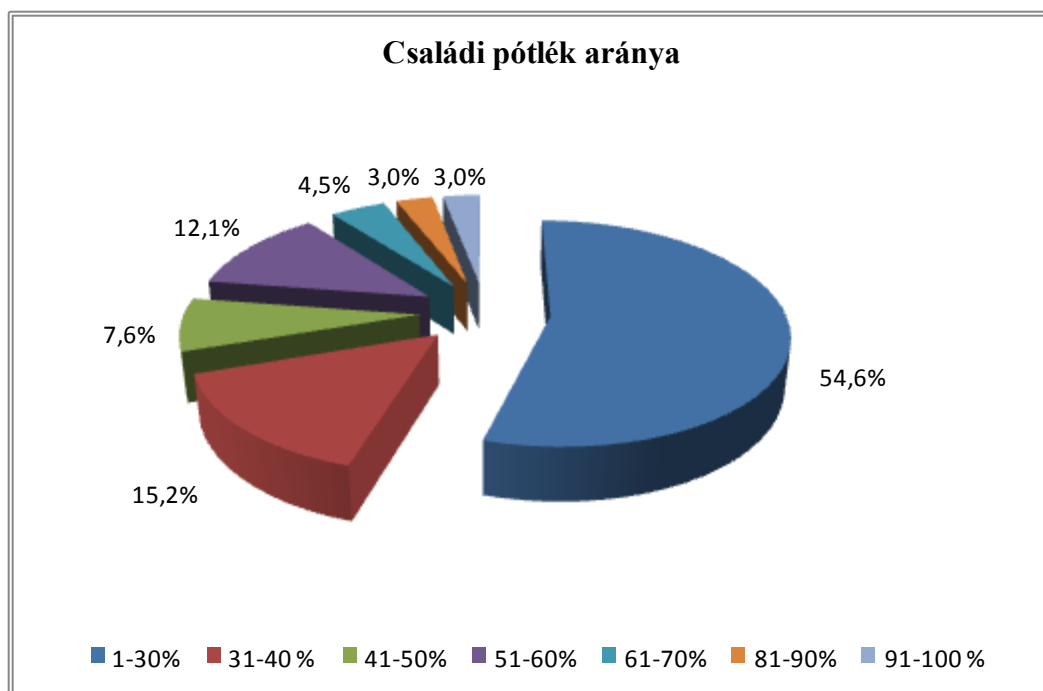
A kliens háztartások közül 56 (21,3%!) rendelkezik munkajövedelemmel. Ezen háztartások 39,3 %-ban a munkajövedelem teljes jövedelmen belüli aránya nem haladja meg az 50%-t! Vagyis az összes megkérdezett háztartásunkból (263) összesen 34 (60,7%) olyat találunk, amelyben a munkajövedelmek adják az összjövedelem nagyobb részét.

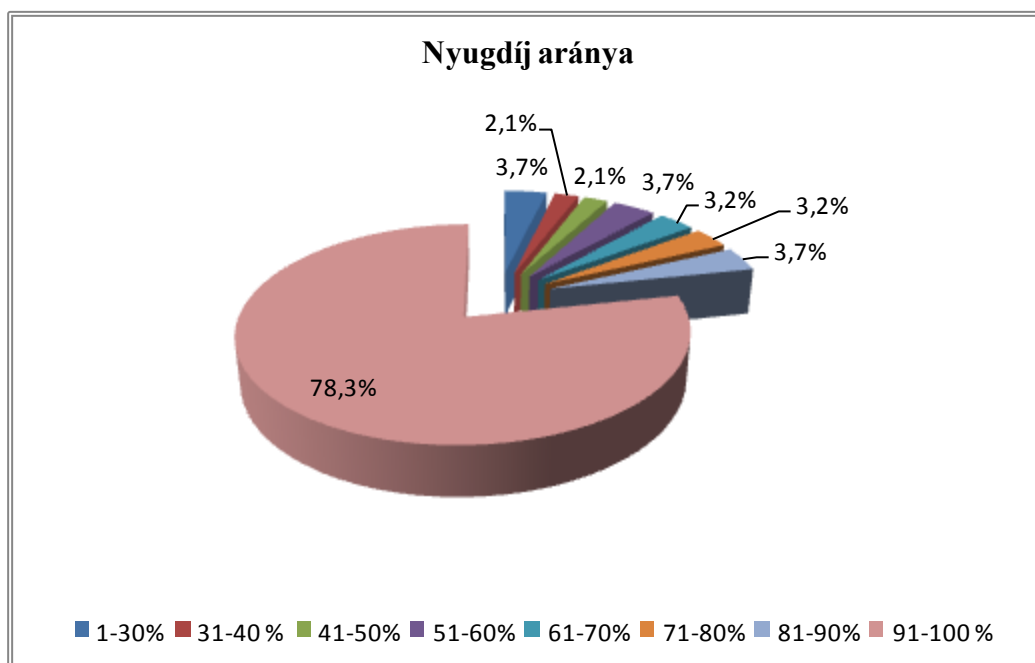
A háztartások negyedében az anyasághoz kötődő jövedelmek aránya az összjövedelmen belül meghaladja a 30%-t!

A családi pótlék aránya az összjövedelmen belül csaknem minden második háztartásban meghaladja a 30%-ot, (30 háztartás)!

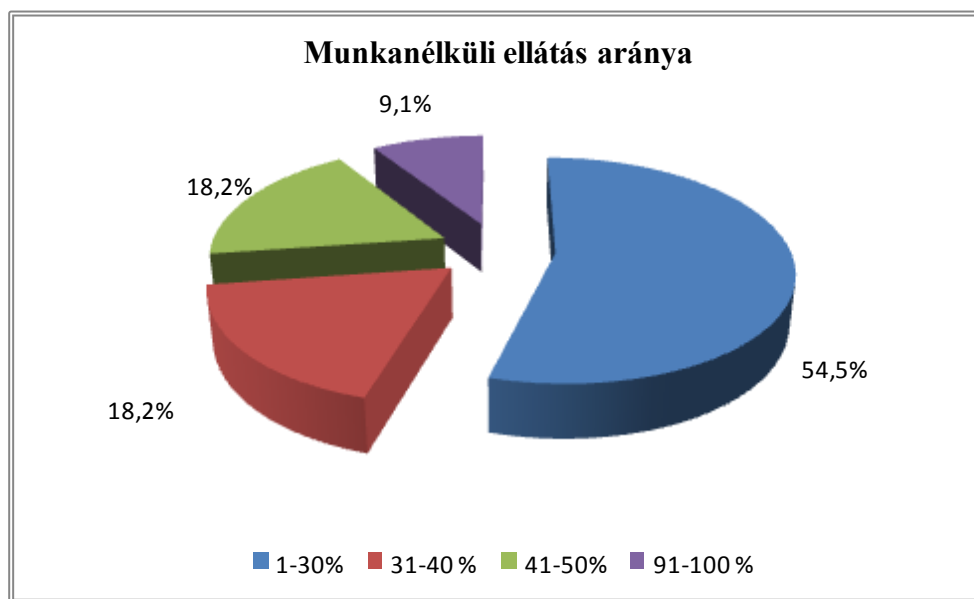

A nyugdíjjal bíró kliens háztartások 92,1 %-ában a nyugdíj jelenti a háztartások bevételeinek zömét.

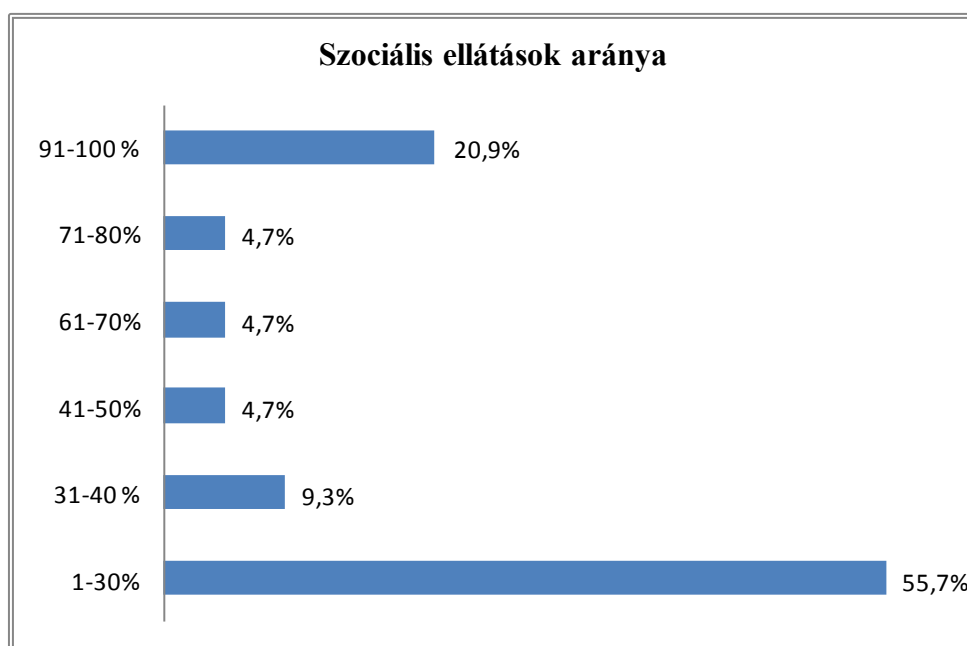

Összesen 11 (4,2 %) olyan háztartás jelent meg látókörünkben, amelyek tagjai jogosultak voltak az elmúlt egy esztendőben munkanélküli ellátásra. A munkanélküli ellátásból

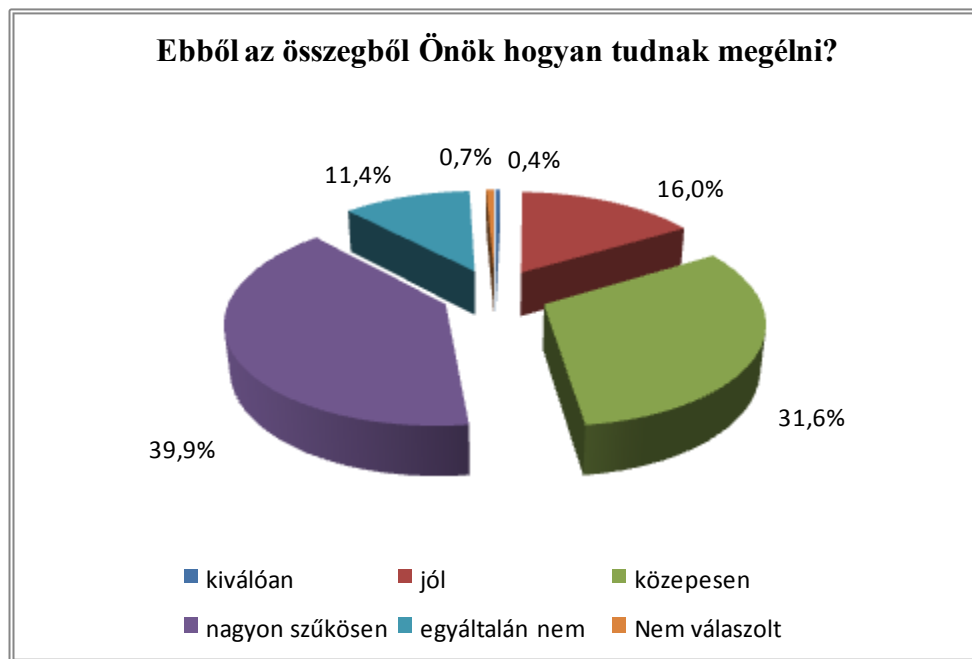
részesülők több mint felénél a munkanélküli ellátás jelenti az összjövedelem több mint 30%-át!!

A megkérdezett háztartások közül 16,3%-ban jelen van a szociális ellátás, mint jövedelem valamilyen formája. Harmadukban a szociális ellátások adják a bevételek több mint 50% -át, (minden ötödik háztartás esetében ez az arány 90% feletti). 55,8% azon háztartások aránya, ahol a szociális ellátások összbevételeken belüli aránya nem éri el a 30%-t.

Miután vizsgáltuk a háztartásban együtt élők átlagos havi nettó jövedelmét és ennek forrástérképét - a munkaviszonyból származó jövedelemtől a családi pótlékon át a szociális ellátásból származó jövedelmekig - , megkérdeztük a háztartásokat arról is, hogyan értékelik családjuk megélhetését. A legnegatívabb válaszlehetőség az „egyáltalán nem tudnak megélni” kategória, míg a legjobb a „kiválóan” meg tudnak élni kategória volt. Ezzel a kérdéssel a jövedelmi, fogyasztási hierarchiában önbesorolás szerint elfoglalt helyet, státuszt vizsgáltunk.

A jövedelmi viszonyait a megkérdezettek kétharmada nagyon szűkösnek (40,2 %) illetve egyáltalán nem elegendőnek (11,5%) ítélte meg. Majd minden harmadik (31,8%) válaszadónk azonban közepesre értékelt. Jól vagy kiválóan a megkérdezettek 16,5 % tud megélni. Kérdés, hogy a szociális ellátások esetében ez az arány sok vagy kevés. Másképp fogalmazva, elképzelhető, hogy ez a 16,5% háztartás akár piaci alapú ellátást is meg tudna finanszírozni. Ezen háztartások jövedelmi viszonyait elemezve megállapíthatjuk, hogy a kérdéses háztartások egy főre eső jövedelmi viszonyai alapján a klienskör legjobb anyagi helyzetű rétegét sikerült azonosítani. Meg kell jegyeznünk, hogy ebben a csoportban a „kiemelkedő” jövedelem csak alig több mint harmaduk esetében éri el vagy haladja meg a KSH által 2012. évre kiadott létminimum összegét. Vagyis a saját jövedelméből jól, vagy kiválóan megélő kliens csoport tagjai nagy valószínűséggel a saját környezetüket tekintik vonatkoztatási rendszernek.

A megkérdezett háztartások kiadás szerkezete

A kérdőívben kíváncsiak voltunk arra is, hogy a háztartásokban együtt élők milyen arányban költenek az alábbi termékcsoportokra és szolgáltatásokra.

A háztartások kiadás szerkezetének elemzéséhez elengedhetetlenül szükséges a háztartásokat jellemző összjövedelméről információ. Beszédes az , hogy mire költ és mire nem költ a szociális szolgáltatásokat igénybevevő háztartás.

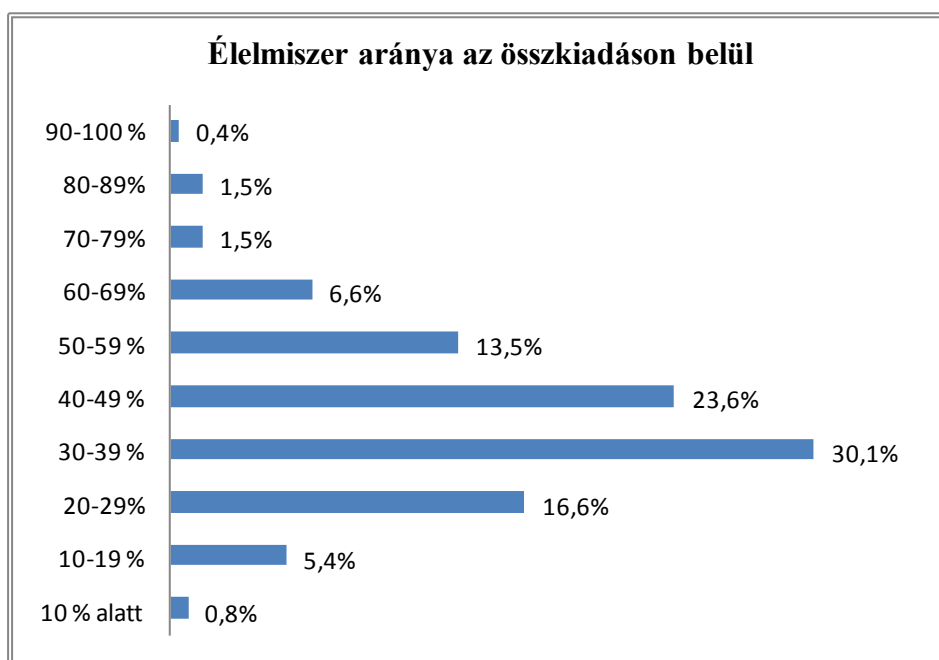
Az alábbi táblázat az egyes kiadás nemek havi átlagos összegét tartalmazza a kliensek háztartásában.

Az egyes kiadás nemek havi átlagos összege:

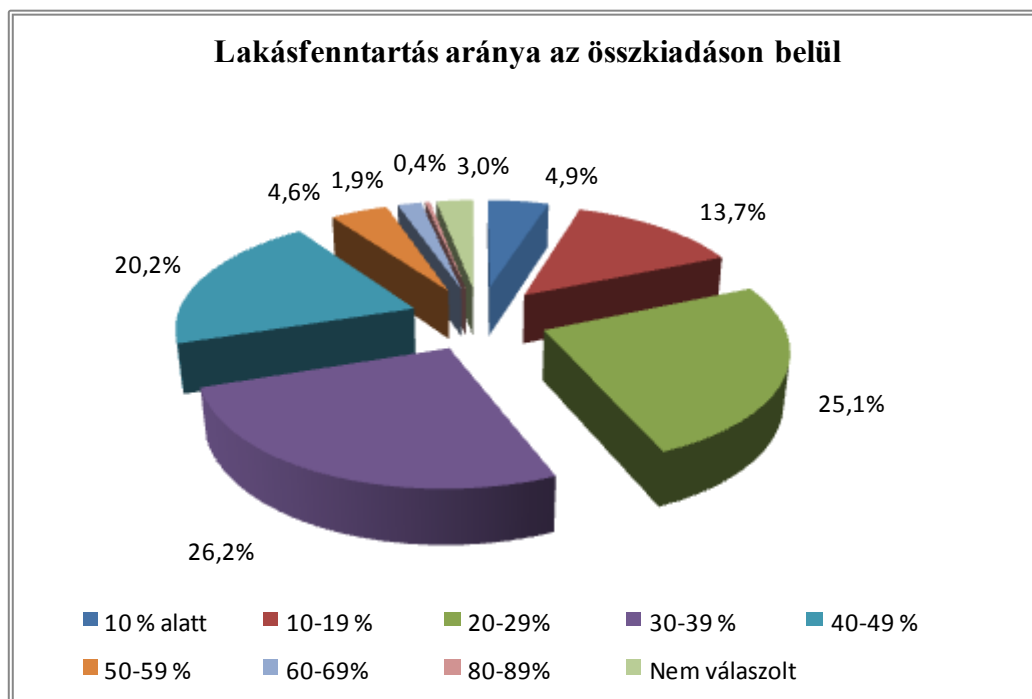
1. Élelmiszerre (N: 259 háztartás)	38 191 Ft/hó
2. Lakásfenntartásra (N:255 háztartás)	30 367 Ft/hó
3. Közlekedésre(N:112 háztartás)	8 401Ft/hó
4. Orvosra, gyógyszerre (N:232 háztartás)	10 726 Ft/hó
5. Ruházkodásra (N:139 háztartás)	7 788 Ft/hó
6. Kölcsön törlesztésre összesen: (N: 38 háztartás)	26 213 Ft/hó
EZEN BELÜL:	
1. Ingatlan (lakás, telek, lakás felújítás) (N:8 háztartás)	33 188 Ft/hó
2. Ingóság (autó, háztartási eszközök) (N:7 háztartás)	18 786 Ft/hó
3. Személyi kölcsön <u>baráti</u> (N:15 háztartás)	10 200Ft/hó
4. Személyi kölcsön <u>banki</u> (N:9 háztartás)	24 856 Ft/hó
5. egyéb kölcsön, éspedig: (N:8 háztartás)	30 300 Ft/hó
7. Mennyit tesz félre átlagosan havonta? (előtakarékosság, megtakarítás, befektetés, stb.) (N: 102 háztartás)	18 99Ft/hó
8. Mennyit költ az Önök háztartása havi átlagban szórakozásra, kultúrára, szabadidős tevékenységre (sport, internet, mozi, színház, diszkó, újság, könyv, tv, stb.) (N: 137 háztartás)	6 012Ft/hó

Elemzésünk alapvető szempontja nem a háztartást jellemző havi átlagos kiadás nagysága, hanem az, hogy az adott kiadás hány háztartásban jelenik meg.

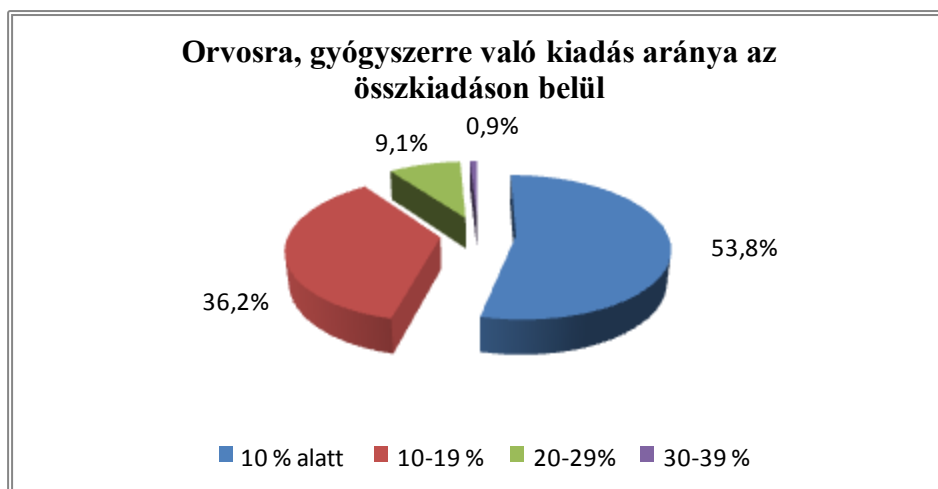
Az alábbi diagram szerint a háztartások háromnegyedében az élelmiszerre fordított kiadás aránya meghaladja a 30%-ot. A megkérdezett háztartások átlagosan kiadásaiuk 40,5 %-át élelmiszerre fordítják!

A kiadásszerkezet második meghatározó eleme a lakásfenntartáshoz kapcsolódó költség, ismertebb nevén a „rezszi”. Ennek átlagos aránya a háztartások kiadásai közt: 31,5 %. A háztartások több mint fele összkiadásának több mint 30%-át költi a lakásfenntartásra.

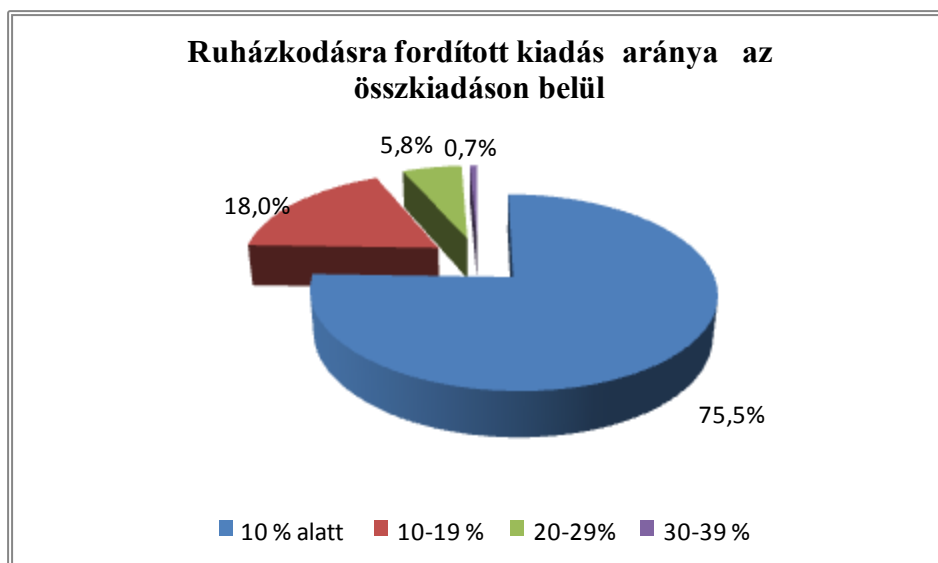

A háztartások 88,2 %-ában jelentkezik ez a kiadás, átlagosan a háztartásokban az összkiadás 10,7%-át jelenti ez a költség.

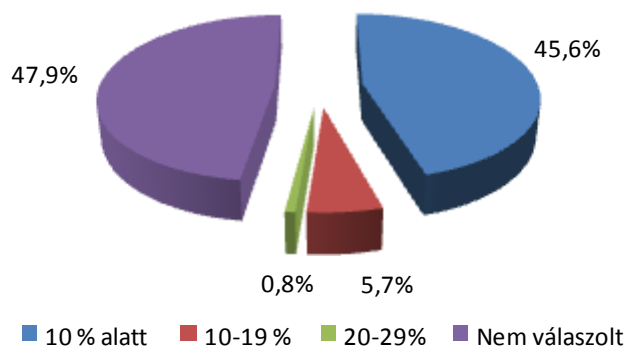

Ezt az átlagot a háztartások 46 %-ában meghaladja az orvosra, gyógyszerre költség aránya. Ha figyelembe vesszük, hogy az orvosi ellátás ingyenes, illetve a gyógyszerek ártámogatása mekkora terhet ró a társadalombiztosításra, annál inkább magasnak tekinthető ez az arány.

A sorban a következő kettő, a háztartásokat érintő kiadás a ruházkodás (139 háztartás), valamint a szabadidőre, szórakozásra, kultúrára fordított kiadás (137 háztartás). A fentiek átlagos aránya az összkiadáson belül az alábbiak szerint alakul: ruházkodás: 7,5 %, a szabadidő: 5,6 %. Sokakat érintő kiadások ezek, de átlagos összegük az eddig említett kiadásokhoz képest csekély.

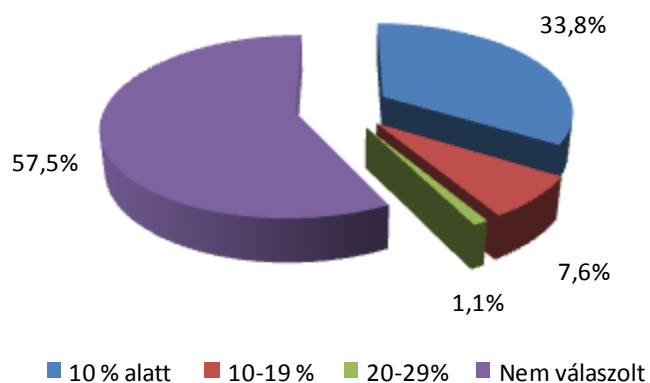

Kultúrára, szórakozásra, szabadidős tevékenységre fordított kiadások aránya az összkiadáson belül

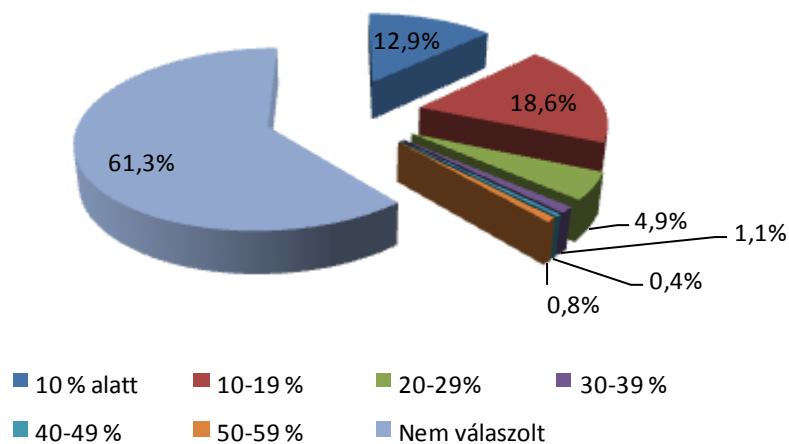
Ugyancsak kicsi átlagos összeggel és kevesebb háztartást érint a közlekedés. A háztartások több mint felében nem jeleznek ilyen kiadást, elképzelhető, hogy az idősök kevesebbet utaznak, vagy ha utaznak is, ingyen vagy kedvezménnyel.

Közlekedésre fordított kiadás aránya az összkiadáson belül

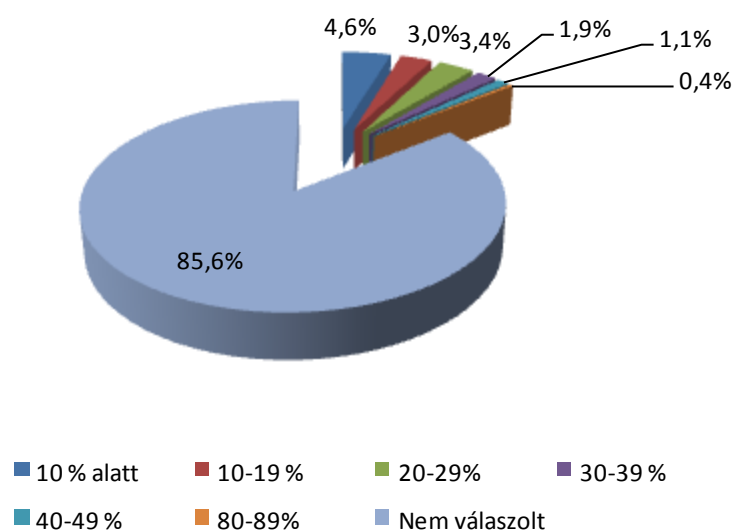

A kiadásszerkezet két érdekes eleme számunkra, hogy több háztartásban (102) jeleztek megtakarításra fordított állandó havi összeget, mint kölcsöntörlesztést.(38 háztartás)

**Megtakarításra fordított „kiadás” aránya az
összkiadáson belül**

**Kölcsöntörlesztésre fordított kiadás aránya az
összkiadáson belül**

A megkérdezettek bevallása szerint háromszor annyi háztartás takarékoskodik, mint ahány kölcsönt törleszt. A megtakarítások átlagos összege nem éri el a 20 000 Ft-ot, a törlesztések esetében ez 26 000 forint körüli. A takarékoskodó háztartások harmada jól tud megélni bevételeiből, 50%-uk közepesnek értékelte anyagi lehetőségeit. A törlesztő háztartások 81,6 %-ában érzik úgy, bevételeik nagyon szűkösen vagy egyáltalán nem fedezik kiadásaikat.

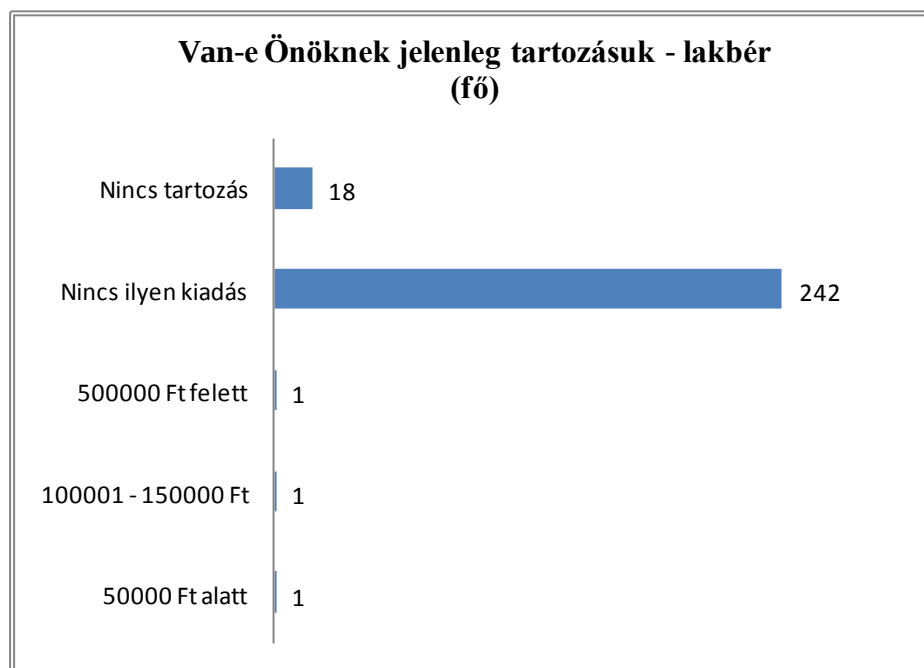
Összefoglalóan az adatokból jól látszik, hogy a csekély források egy torz kiadás szerkezetet eredményeznek, amely három nagyobb csoportra oszlik. Az élelmiszerek és a lakásfenntartás együtt a háztartások összkiadásának 71%-át teszi ki.

Jelentős a gyógyszerre, orvosra fordított összegek aránya, különösen akkor, ha figyelembe vesszük az egészségügyben működő szubvenciókat.

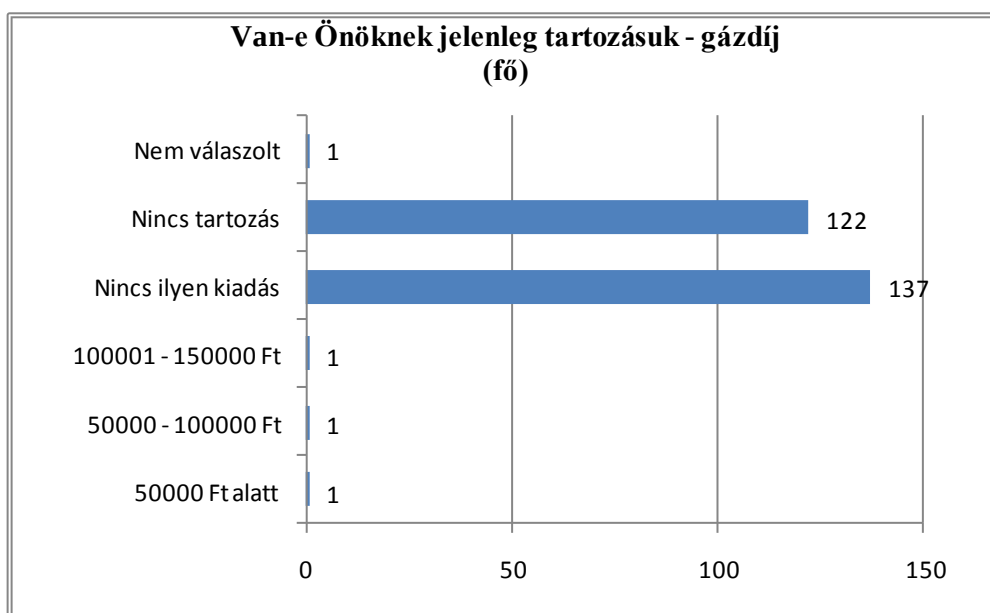
Fizetési kihagyások a lakáshasználat során, tartozások, tartalékképzés

A jövedelmi viszonyok vizsgálatakor láttuk, hogy az egyes háztartások mekkora egy főre eső jövedelemmel rendelkeznek. A kutatás során rákérdeztünk az egyes háztartásokat terhelő adósságok mellett arra is, hogy a lakás fenntartáshoz igénybe vett szolgáltatások számláinak rendezését milyen gyakorisággal kellett halasztaniuk forrás szűke miatt.

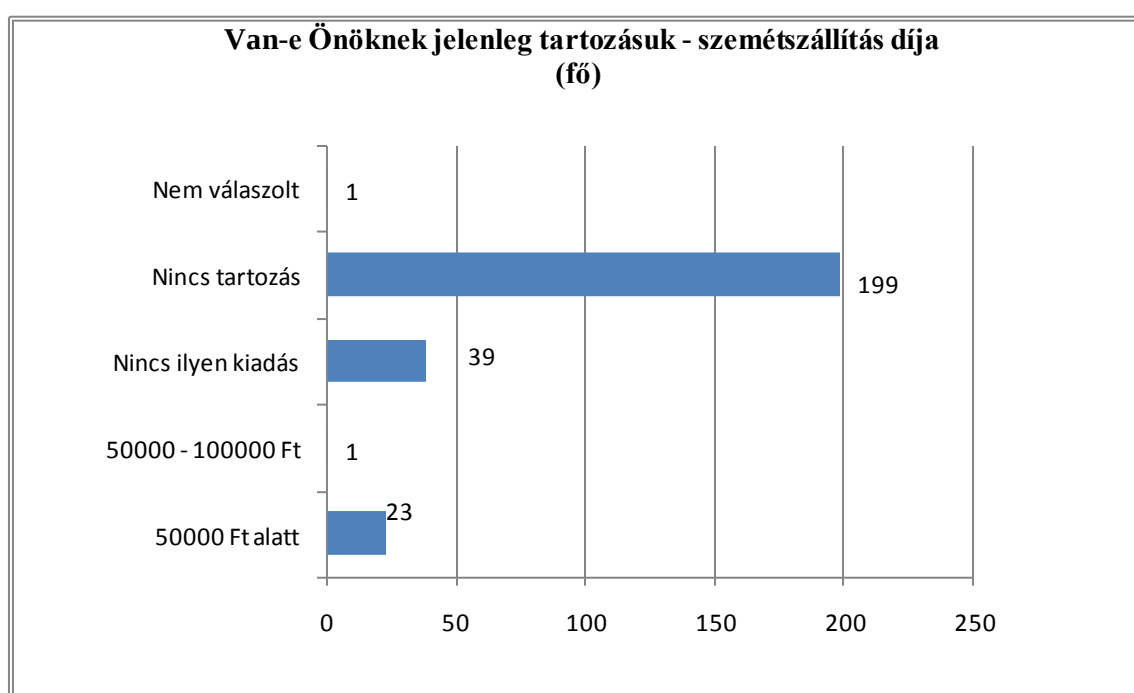
Az elemzésbe azokat a háztartásokat vontuk be, amelyeknél az adott kiadás jelentkezik, így óhatatlanul alacsonyabb esetszámokkal dolgoztunk ebben a kérdéskörben.

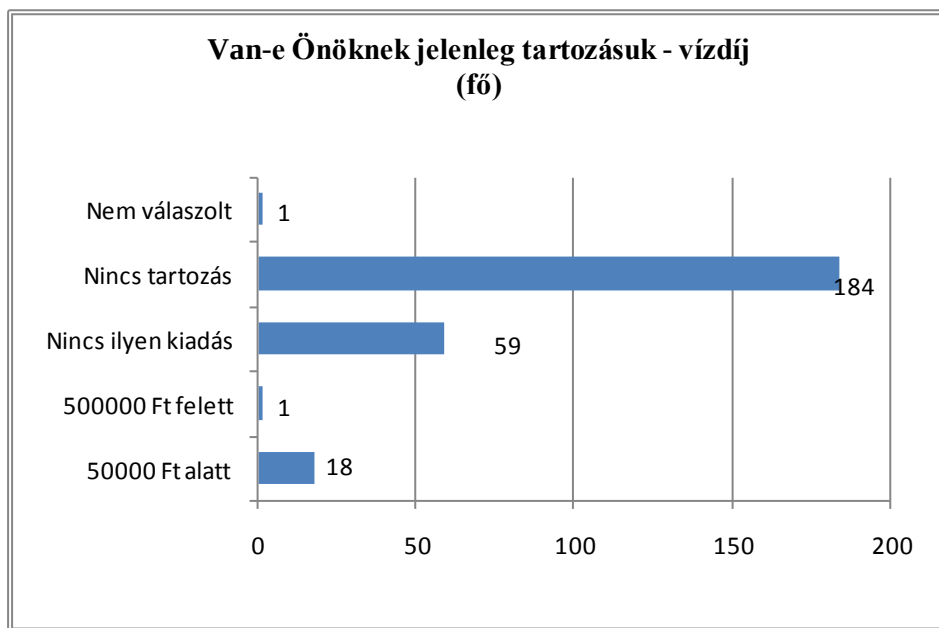
Azt már a lakóingatlanok tulajdonviszonyainál is jeleztük, hogy a kistérségben nem jellemző a bérlakások, bérlemények jelenléte, ez igaz a szociális szolgáltatásokat igénybevevőkre is. A 263 megkeresett háztartásból mindössze 5 háztartás lakik bérlakásban, bérleményben. Az 5 háztartásból háromnak van tartozása, melyből kettőnek 100.000. Ft feletti. Összességében azt mondhatjuk, hogy a lakbértartozás nem jelent szociális probléma a kistérségben.

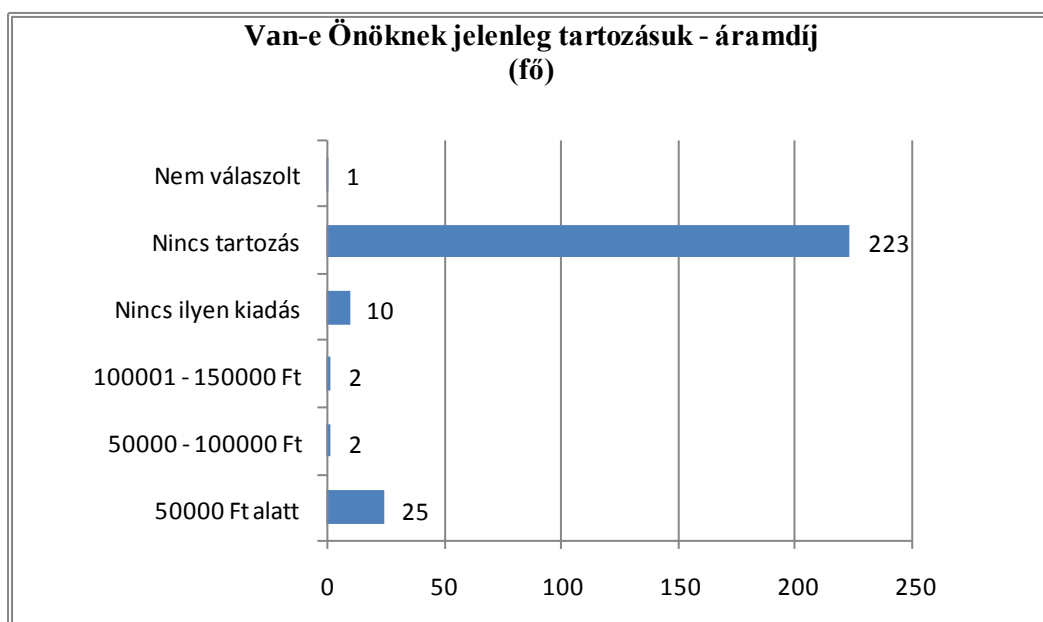
A szociális szolgáltatást igénybe vevő vizsgált háztartások közül azok, amelyben vezetékes gáz található (133) összesen hárman tartoznak a szolgáltatónak.

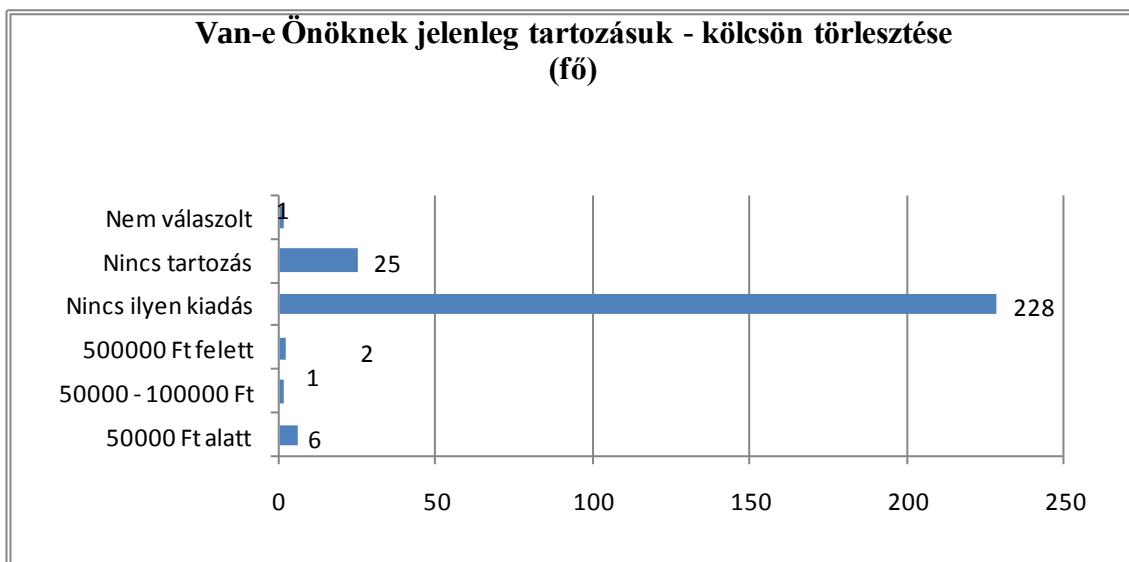
Érdekes a táblában hogy 39 háztartás azt nyilatkozta, hogy nincs szemétszállítási díj kötelezettsége, ez a háztartások 14,8 %-a. 24 háztartásnak van díj elmaradása, a nagyobb részének 50.000. forint alatti összegben.

Minden ötödik háztartásban nincs vezetékes víz. Díjtartozása van 19 háztartásnak, a tartozás többségében 50 ezer forint alatti.

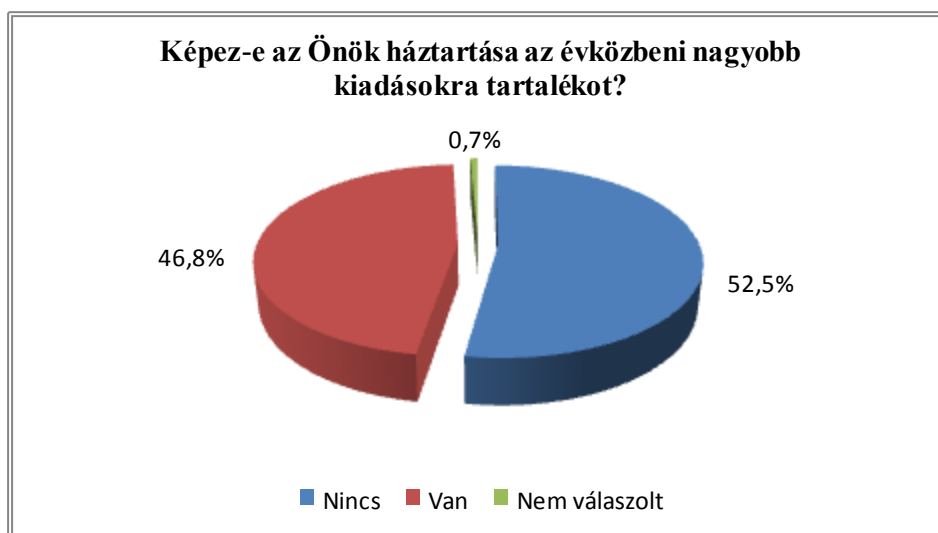
A szociális szolgáltatásokat igénybe vevők közt a szolgáltatások közül a leggyakoribb hátralék az áramdíj hátralék. Minden tizedik (29) háztartás tartozik kisebb (maximum 15.000.- ft) összeggel a szolgáltatónak.

A szociális szolgáltatásokat igénybe vevők közt nem gyakori probléma a kölcsön törlesztésének elmaradása, a megkérdezett háztartások mindössze 3,4%-nak van hátraléka, ez 9 háztartást jelent.

Összességében megállapítható, hogy a Sárospataki kistérségben komoly tartozást nem halmoztak fel a szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartások.

Megkérdeztük, hogy a háztartásban együtt élők képesek-e jövőbeli kiadásukra előre tartalékolni.

A megkérdezett háztartások közel fele tud tartalékot képezni az év közbeni nagyobb kiadásokra. A kiadásszerkezet elemzésekor már kitértünk arra, hogy 102 háztartás havi rendszerességgel takarít meg kisebb nagyobb összeget, amikor az év közbeni nagyobb kiadásokra való felkészülésre kérdeztünk rá, akkor a megkérdezett háztartások közül még

ennél is több, 123 háztartás jelezte, hogy anyagi erőforrásai racionális beosztásával igyekszik ezekre felkészülni.

Összességében elmondhatjuk, hogy noha a létminimum közeli a kistérségben a megkérdezett szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban az egy főre jutó havi nettó jövedelem, ennek ellenére nem adósodnak el, sőt jelentős részük megtakarításra is képes.

Vagyontárgyak

Az adatfelvétel kiterjedt arra, hogy milyen vagyontárgyakkal (autó, telek, mezőgazdasági földterület, nyaraló) rendelkeznek a megkérdezett háztartások. A vagyontárgyak értékét konkrétan nem kérdeztük, az autók esetében viszont azok életkorát igen.

Személygépkocsik

Egy korábbi szociális térkép kutatásunk során arra következtetésre jutottunk, hogy a gépjármű a társadalmi mobilitási verseny médiuma.

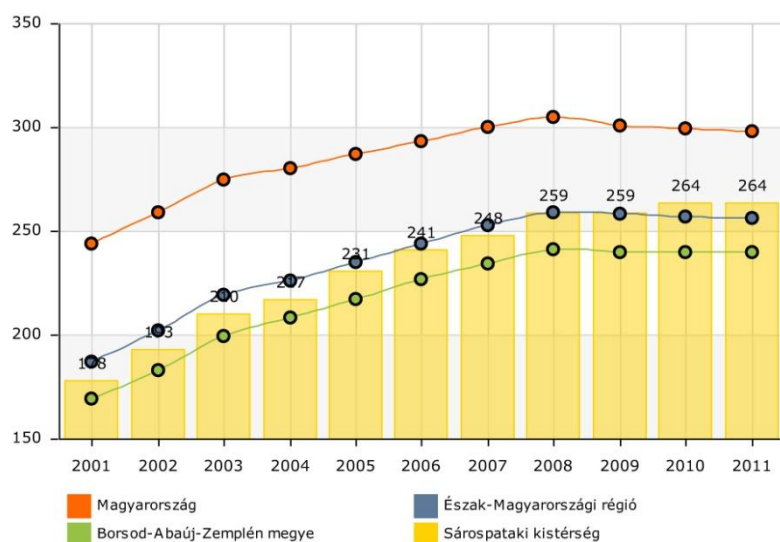
Az autó hiánya nagy társadalmi hátrány a munkavállalás során, de hiánya jelentkezik a városszéli, rendszerint olcsóbb beszerzést lehetővé tevő áruházak elérésekor is.

Viszonyítási alapul álljon itt két grafikon az 1000 lakosra jutó személygépkocsik számáról (db) illetve az 1000 lakosra jutó újonnan forgalomba helyezett személygépkocsik száma (db) a kistérségben, BAZ megyében és az országban.

1000 lakosra jutó személygépkocsik száma

A mutató azt fejezi ki, hogy a lakónépesség ezer főjére átlagosan hány darab személygépjármű jut. ⁶

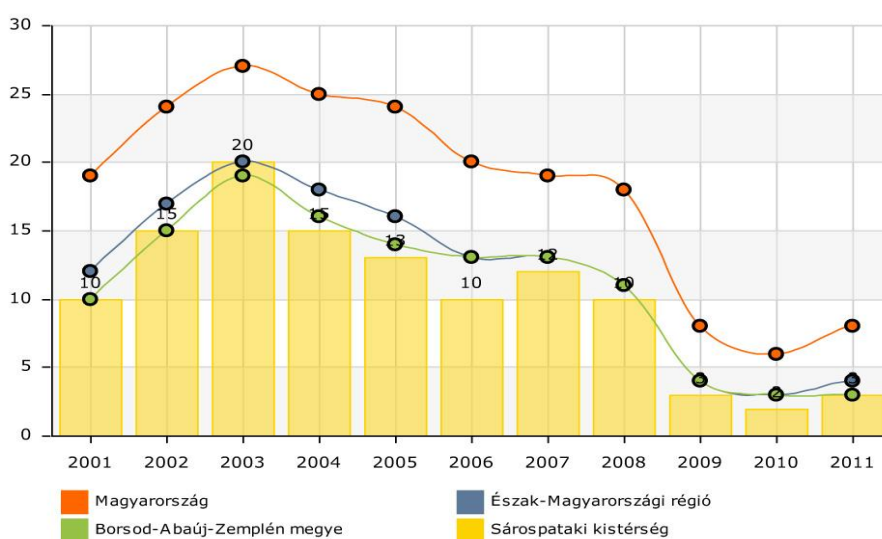
⁶ <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz10.html>

Forrás: KSH népszámlálás 2011, TEIR Kistérségi helyzetképek

Látható, hogy a Sárospataki kistérség adatai együtt mozognak a megye és a régió adataival. A megyei adatoknál mindig magasabb volt az ezer főre eső gépjárművek száma a régiós adatokat 2009-től haladják meg. Az országos adatoktól elmaradnak, figyelemre méltó azonban, hogy 2009-től a távolság folyamatosan szűkül.

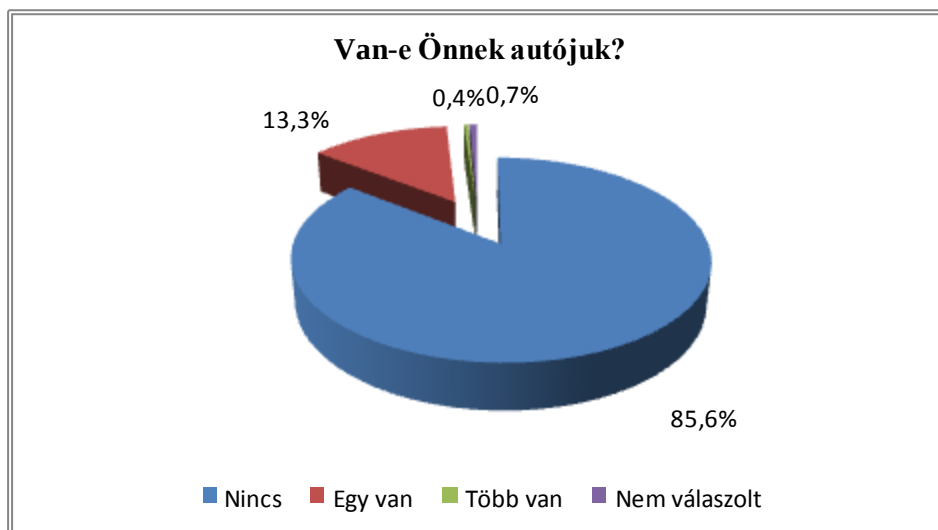
1000 lakosra jutó újonnan forgalomba helyezett személygépkocsik száma

Forrás: KSH népszámlálás 2011, TEIR Kistérségi helyzetképek

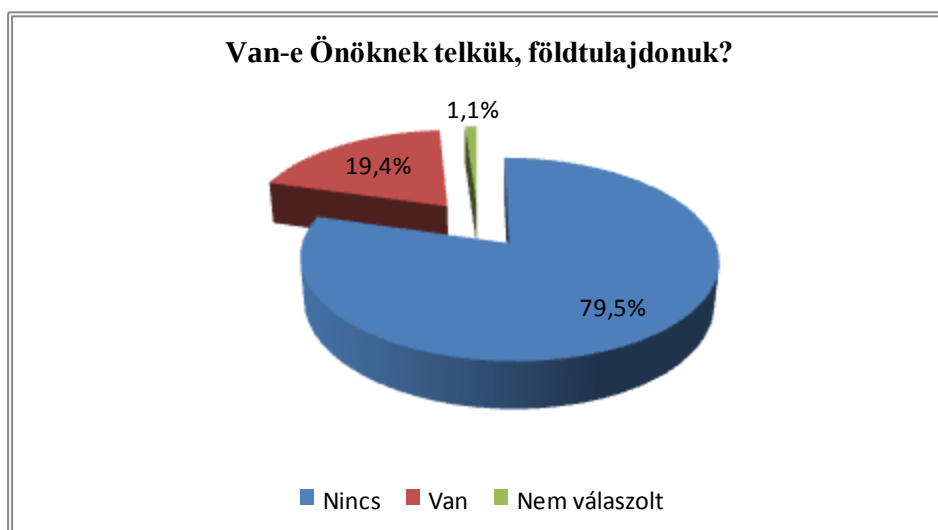
A fenti mutató a személygépkocsi állomány megújulásáról tájékoztat.

Ennek a mutatónak a vonatkozásában is azt látjuk, hogy a kistérségi tendenciák együtt mozognak a régiós, országos és a megyei adatokkal. A válság óta visszaesett a gépkocsipark cseréje, a 2008-ban kezdődött zuhanás óta az autópiacon nem történt egyetlen elemzési egységünkben sem.

Azt látjuk, hogy a Sárospataki kistérségben szociális szolgáltatásokat igénybe vevők 86,2 %-ának nincs autója. 13,8%-a a háztartásoknak rendelkezik csak autóval. Amikor a gépjárművek életkorát vizsgáltuk, azt láttuk, hogy mindössze 3 a 36-ból (1,2%) öt évnél fiatalabb. Az autók többsége – huszonhat a harminchatból - azaz az összes autó közel háromnegyede tíz esztendőnél is idősebb.

Összességében elmondhatjuk, hogy a szociális szolgáltatást igénybe vevők számára, ha utazásra szánják el magukat, a helyzetváltoztatás lehetőségét a drága és rugalmatlan tömegközlekedés, a gyaloglás, a drága bérfuvar, illetve a kerékpár használata jelenti.

Minden ötödik háztartásban rendelkeznek földtulajdonnal. Miután a kérdés háztartásokra vonatkozik, csak azt tudjuk vizsgálni, hogy ezekben a háztartásokban hányan élnek együtt. Az

51 esetből 31 egyfős háztartás, további 14 két fős háztartás, amiből arra gondolunk, hogy vélhetőleg idősebb emberekről van szó.

Megkérdeztük, de a szociális szolgáltatásokat igénybevevők közt nem találtunk egyetlen olyan háztartást, amely vagyoni értékű társasági tagsággal rendelkezik, és csak 3 olyat, amely nyaralóval rendelkezik.

Összefoglalva: A Sárospataki kistérség szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásainak leggyakoribb vagyontárgya a föld, minden ötödik háztartás jelezte ezt; meglehetősen koros autóval csak a háztartások közül minden hetedik rendelkezik. Egyáltalán nincs a megkérdezetteknek, vagyoni értékű társasági tagságuk, és a nyaralók száma is elenyésző.

Szociális szolgáltatások megítélése a kliensek közt

A szociális szolgáltatások spektrumáról akkor kaphatnánk teljes képet, ha arról is lenne adatunk, hogy hányan fordultak egy-egy ellátásért a szociális ellátó rendszerhez, és ebből hányan kapták meg az adott ellátást.

**Az egyes ellátás típusok igénybevételének gyakorisága
a megkérdezett háztartásokban:**

étkeztetés	165
lakásfenntartási támogatás	70
családsegítés	68
házi segítségnyújtás	59
gyermekjóléti szolgáltatás	56
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	47
közgyógyellátás	37
rendszeres szociális segély	36
átmeneti segély	35
egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság	30
energiafelhasználási támogatás	25
rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	23
aktív korúak ellátása	16
óvodáztatási támogatás	13
időskorúak járadéka	12
nappali ellátás	11
támogató szolgáltatás	10
foglalkoztatást helyettesítő támogatás	9
temetési segély	9
falugondnoki, tanyagondnoki	8
ápolási díj	6
adósságkezelési szolgáltatás	6
bérpótló juttatás	5
nevelő szülői ellátás	5
gyermek átmenei gondozása	5
gyermektartásdíj megelőlegezése	4
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	3
családok átmeneti otthona	3
köztemetés	2

gyermek átmeneti otthona	2
bölcsődei ellátás	1
lakóotthoni ellátás	1
átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás	1
otthonteremtési támogatás	1
gyermekotthoni ellátás	1
közösségi ellátás	-
utcai szociális munka	-
ápolást, gondozás nyújtó intézményi ellátás	-
rehabilitációs intézményi ellátás	-
családi napközi	-
családi gyermekfelügyelet	-
házi gyermekfelügyelet	-
helyettes szülői szolgáltatás	-
utógondozási ellátás	-

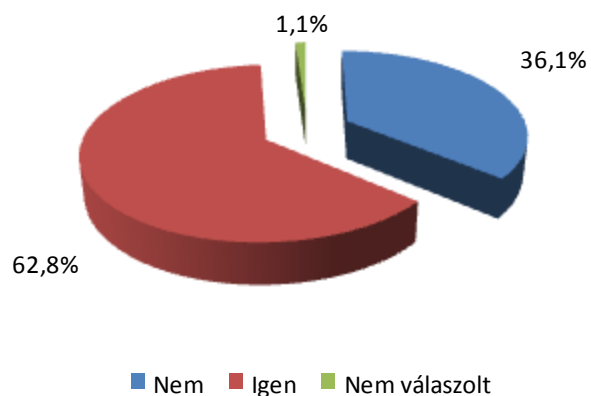
A 15%-os mintába bekerült háztartások 44 ellátás típusból 35 esetében jelezték, hogy egy vagy több tagjuk részesült szociális ellátásban. A 263 háztartás 780 ellátási esetről számolt be a 576 háztartástagra.

Az elégedettség szempontjából elemezni az első tíz leggyakrabban nyújtott ellátást fogjuk. Igyekszünk bemutatni az ellátások egy-egy háztartáson belüli halmozódását is.

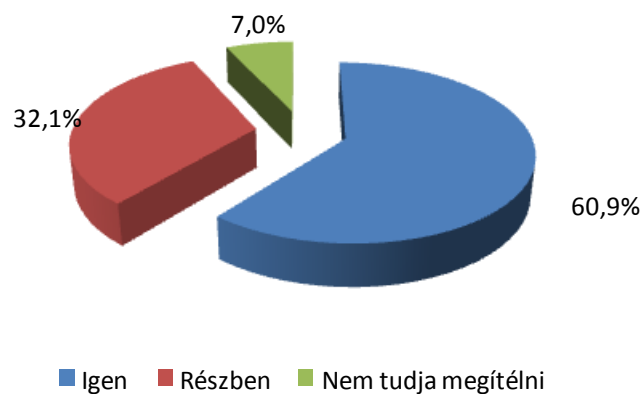
1. Étkeztetés

A Sárospataki kistérség szociális ellátó rendszere által nyújtott leggyakoribb ellátás, amit a megkérdezett háztartások 165 (62,7%) vehetett igénybe, az étkeztetés. 60%-a a megkérdezett háztartásoknak nyilatkozott úgy, hogy problémáját megoldotta az ellátás, további 1/3 pedig úgy, hogy csak részben megoldotta. 7,1 % nem tudta (vagy nem akarta?) Megítélni a szolgáltatást.

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - étkeztetés

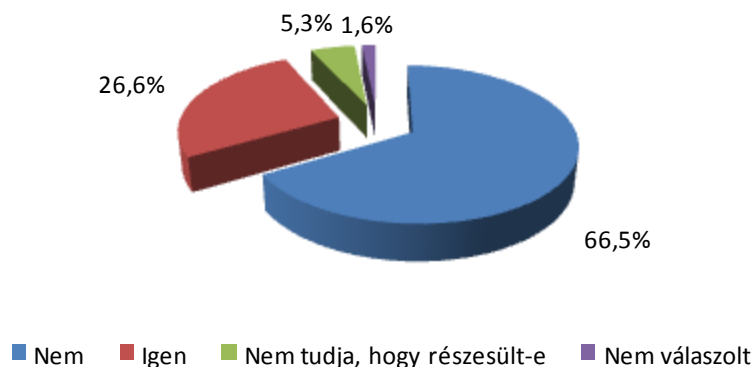
Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - étkeztetés

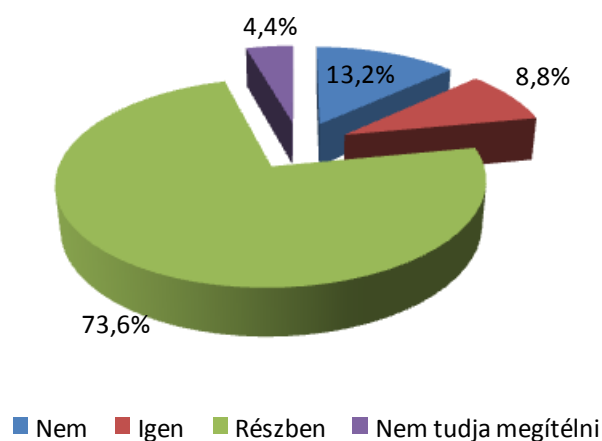
2. Lakásfenntartási támogatás

A sorban a második leggyakoribb ellátási forma a lakásfenntartási támogatás, ugyan étkeztetéshez képest a háztartásoknak kevesebb, mint fele, az összes megkérdezett háztartás bő negyede veszi igénybe azt.

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - lakásfenntartási támogatás

Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - lakásfenntartási támogatás

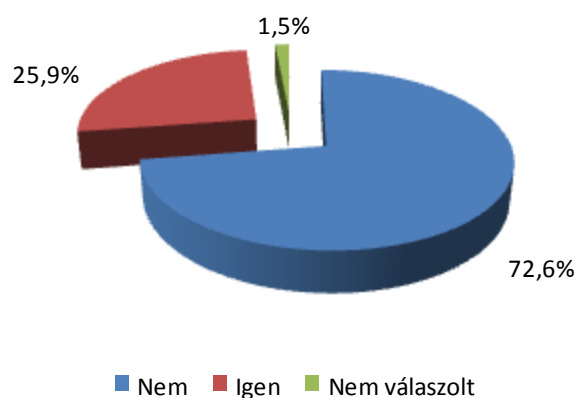

A lakásfenntartási támogatásban részesülők 82,3 % valamilyen mértékben elégedetlen ezzel a második leggyakoribb ellátással. Mindösszesen kevesebb, mint minden tízedik háztartásnak jelentett ez a nyújtott segítség megoldást.

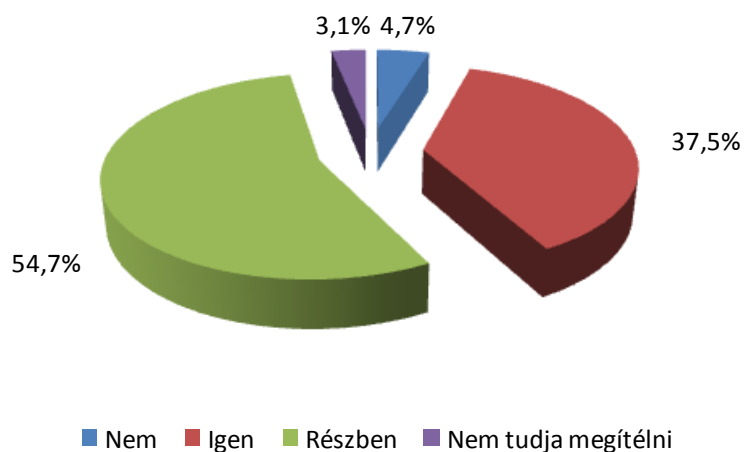
3. Családsegítés

A családsegítés minden negyedik háztartást ér el a mintánkban, 68 háztartásban jelenik meg. Minden második esetben részben, további közel 40%-ban teljes megoldást jelentett, másképpen fogalmazva: a családsegítés igazi sikertörténete a Sárospataki kistérség szociális szolgáltatásainak, hiszen a mintánkba került és a szolgáltatást igénybe vett kliensek 90%-nak megoldást jelent.

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - családsegítés

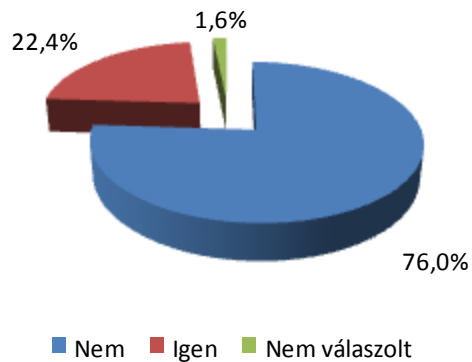
Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás, ellátás - családsegítés

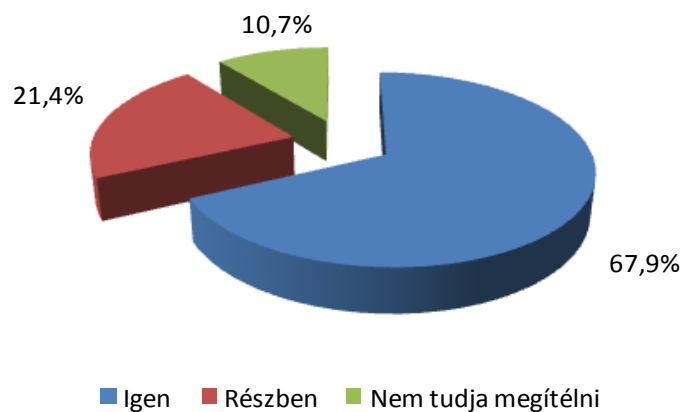
4. Házi segítségnyújtás

Az ellátásban minden megkérdezett ötödik háztartás érintett. Ez is az egyik legjobbra értékelt állítási forma, közel 90%-os a teljes vagy részbeni elégedettség.

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - házi segítségnyújtás

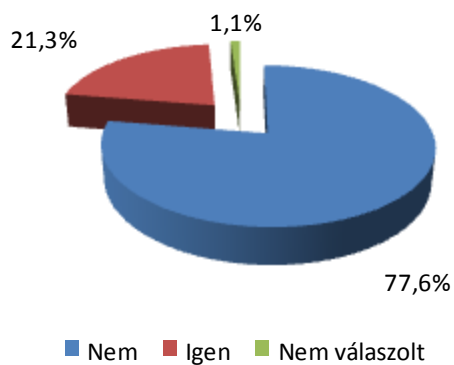
Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - házi segítségnyújtás

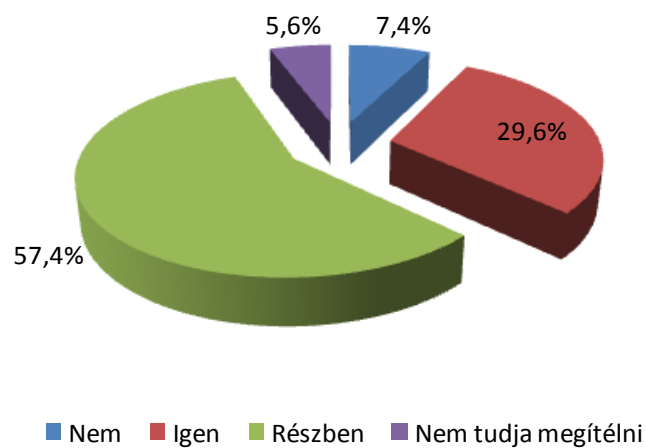
5. Gyermekjóléti szolgáltatás

A szolgáltatást a megkérdezett háztartások ötöde veszi igénybe. A gyermekjóléti szolgáltatás a kliensháztartások valamivel több, mint felének megítélése szerint csak részben nyújtott megoldást.

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - gyermekjóléti szolgáltatás

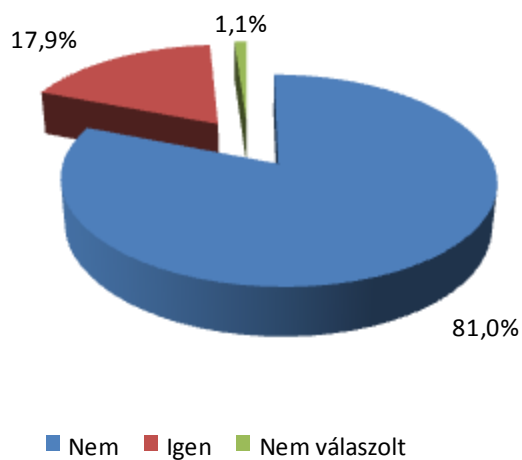

Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - gyermekjóléti szolgáltatás

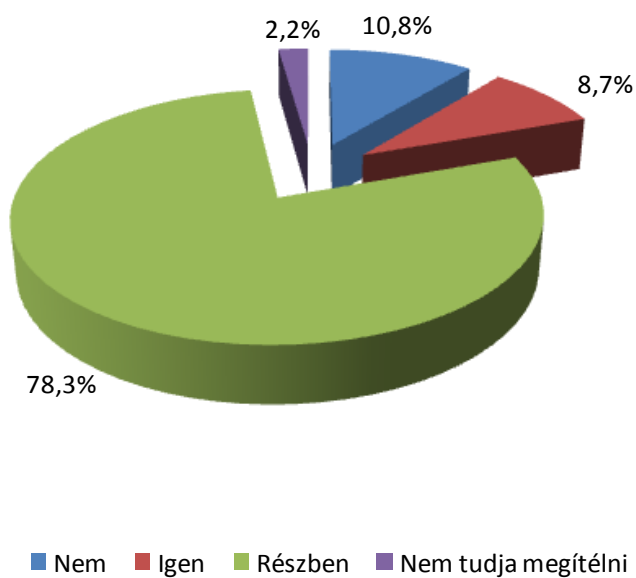

6. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

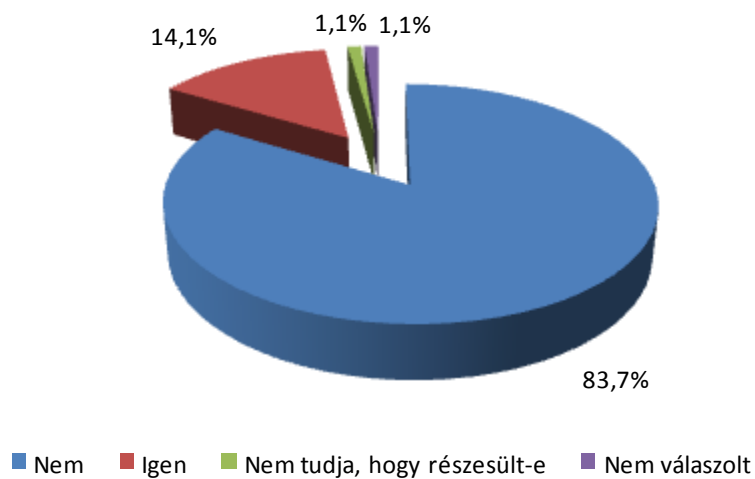
Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás, ellátás - rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

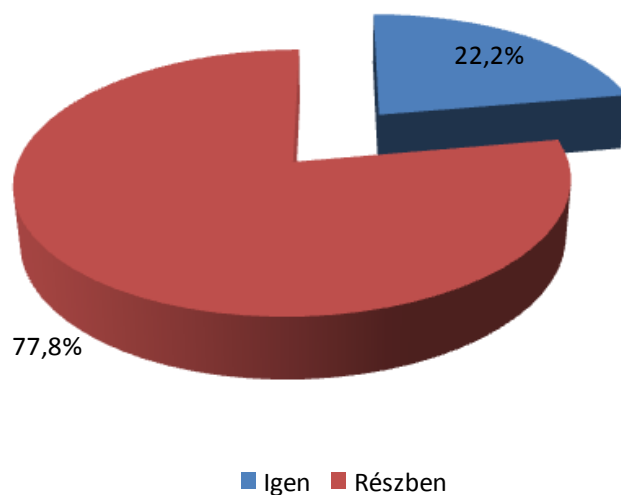
A gyermekvédelmi kedvezmény 18,1%-ban jelenik meg, és mindössze 4 olyan háztartás van, ahol maradéktalanul elégedettek. Nagy többségük számára csak részben jelent segítséget.

7. Közgyógyellátás

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - közgyógyellátás

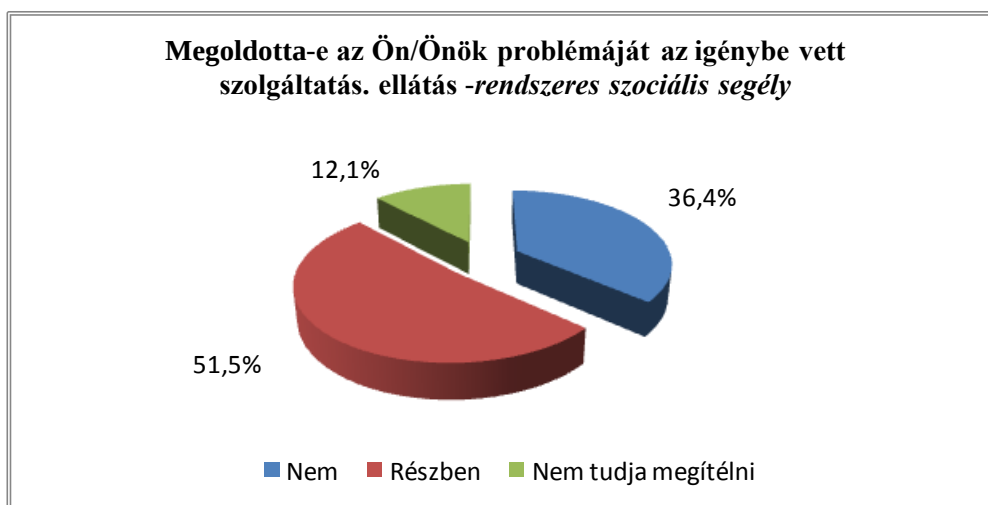
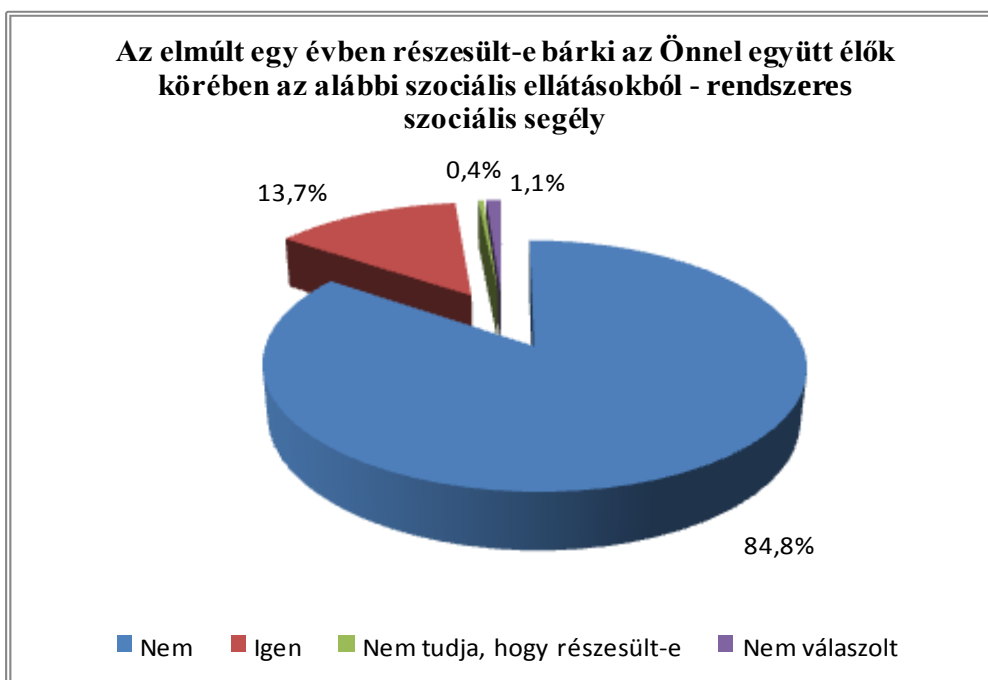

Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - közgyógyellátás

A közgyógyellátásban részesülő háztartások száma nem jelentős, főleg figyelembe véve a már ismertetett életkori struktúrát és jövedelemszerkezetet, valamint a később tárgyalásra kerülő, a mintánkba került kliensháztartásokat jellemző rossz egészségi állapotot. A fentiek ismeretében nem meglepő, hogy mindössze 22,2 % elégedett teljes mértékben.

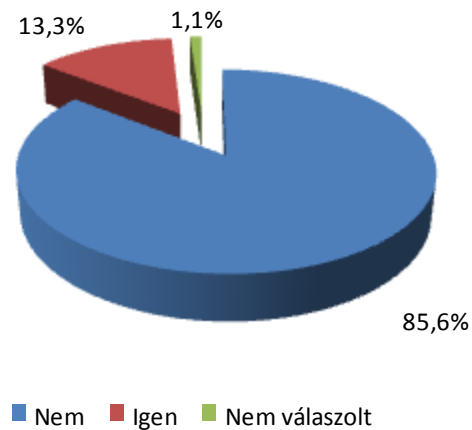
8. Rendszeres szociális segély

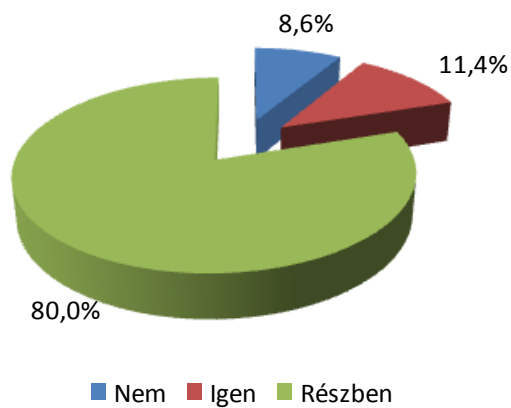
A rendszeres szociális segélyről az eddigi legmagasabb arányban, az ellátást kapók bő egyharmada (36,4%) nyilatkozta, hogy nem oldja meg a problémáját, a szűk többségnek (51,5%) is csak részben. Figyelemre méltó, hogy elégedett háztartás ebben a kategóriában nem volt.

9. Átmeneti segély

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - átmeneti segély

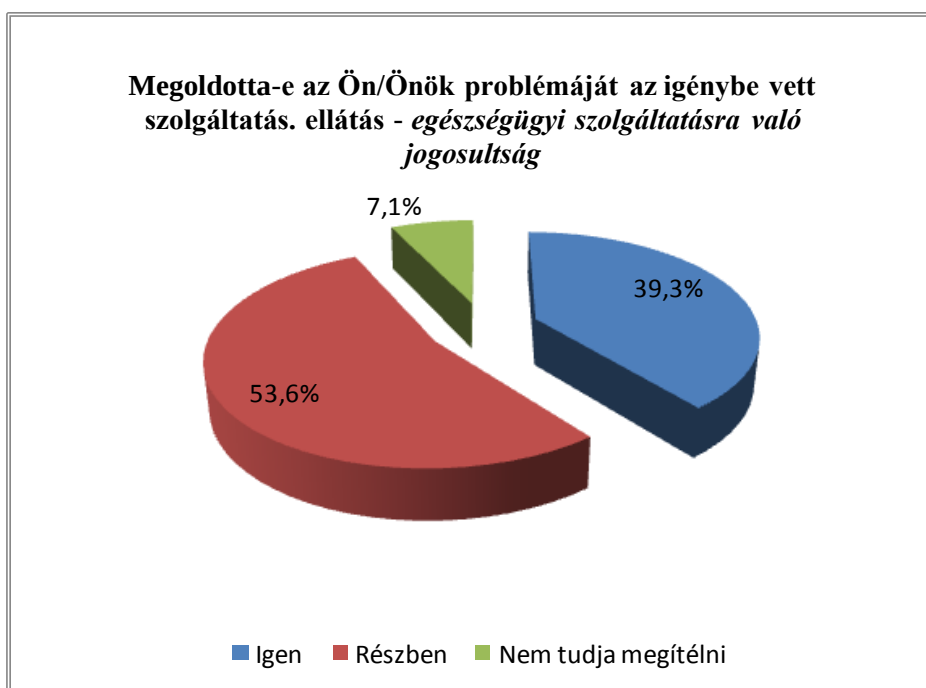
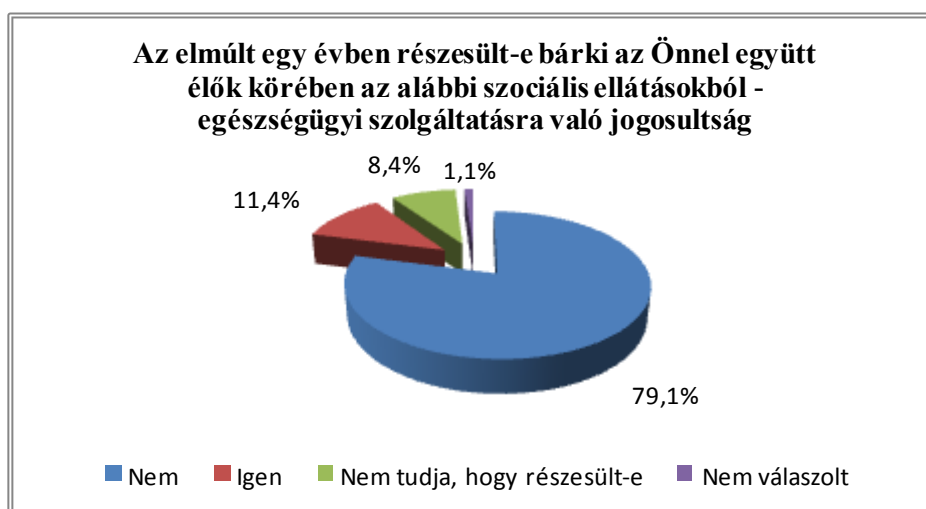
Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás -átmeneti segély

Az átmeneti segéllyel kicsit „jobb” a helyzet, mint a rendszeres szociális segély esetében, a 35 háztartásból 11%-nak megoldást jelentett problémájára.

10. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A szolgáltatás nem túl gyakori, de a megkérdezett háztartások harmadának megoldást jelentett problémájára.

Sorszám	A 10 leggyakoribb ellátás és az adott ellátással/juttatással való elégedettség csökkenő sorrendben (elől zárójelben az ellátás/juttatás típus helye a gyakorisági sorban)	%
1	(4) házi segítségnyújtás	67,9
2	(1) étkeztetés	60,9
3	(10) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság	39,3
4	(3) családsegítés	37,5
5	(5) gyermekjóléti szolgáltatás	29,6
6	(7) közgyógyellátás	22,0
7	(9) átmeneti segély	11,4
8	(2) lakásfenntartási támogatás	8,8
9	(6) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	8,7
10	(8) rendszeres szociális segély	0,0 (!)

A 10 leggyakoribb szolgáltatás, ellátás, juttatás közül jó néhány esetében igaz, hogy a problémára csak részben jelent megoldást az érintettek véleménye szerint. A 10 leggyakoribb szolgáltatásból 8 esetében igaz, hogy a szolgáltatást igénybe vevő háztartások több mint fele (ezen belül 4 szolgáltatás esetében $\frac{3}{4}$ -e) számára csak részbeni megoldást jelentett az adott ellátás. Ez számunkra azt üzeni, hogy a szolgáltatást igénybe vevők valami mást várnának, mint amit kapnak.

A segély jellegű szociális ellátásokkal az elégedettség annak ellenére, hogy kevesen kapják (a listánkon, a 8-9. helyen találhatóak) nagyon alacsony.

Ellátások szolgáltatások halmozódása egy-egy kliens háztartáson belül

Az egy-egy háztartásra jutó szolgáltatások száma leggyakrabban egy vagy kettő. A háztartások 29,9 %-a három és öt közötti szolgáltatást vesz igénybe. 13%-uk azonban 5-nél több szolgáltatást vesz igénybe. A szolgáltatások igénybe vételének halmozódást Sárospatakon és Olaszliszván találtuk, és zömmel nagyobb létszámú háztartásokban.

Ellátások, szolgáltatások igénybevételének halmozódása

Az egy háztartásban igénybevett szolgáltatások száma	Háztartások száma
1	74
2	75
3	37
4	26
5	15
6	9
7	7
8	3
9	9
11	2
12	2
13	2
Összesen:	261

A szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban élők néhány egészségi mutatója

Krónikus betegek, fogyatékkal élők a szociális szolgáltatást igénybe vevő háztartásokban

A szociális ellátásokat igénybe vevő háztartások több mint felében van krónikus beteg, tartós betegségben szenvedő. Ez a nagyon magas arány, azt is jelezheti, hogy a rossz egészségi állapot, amely valószínűleg a magas korral is együtt jár, az egyik oka lehet a szociális rászorultságnak. Ezt az állításunkat csak tovább erősíti, hogy minden hatodik/hetedik háztartásban nem egy, hanem több krónikus vagy tartós beteg él.

A háztartások 13,1%-ában van fogyatékkal élő, ennek a hátránynak a halmozódása nem jellemző. Olyan megkérdezett háztartást, amelyben együtt van jelen tartós beteg és fogyatékkal élő, összesen 24-et jelzett adatbázisunk, majdnem minden 10 háztartás.

A 263 megkérdezett háztartásban az önbevalláson alapuló válaszaink szerint, (mindössze) 14 háztartásban található alkoholizmussal küzdő személy, ahol van is, ott ezek száma egy.

Elmondhatjuk, hogy az időskori demencia nem jellemzi a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartásokat, csak elvétve fordul elő, az 263 háztartásban mindössze nyolc esetében élt ilyen problémával küzdő idős ember. Ennek oka lehet, az is, hogy a demencia súlyos formáiban már csak intézményi keretekben kezelhető, vagy és ez a lehet a gyakoribb az együtt élők körében nem tudatosult az idős ember időskori leépülése.

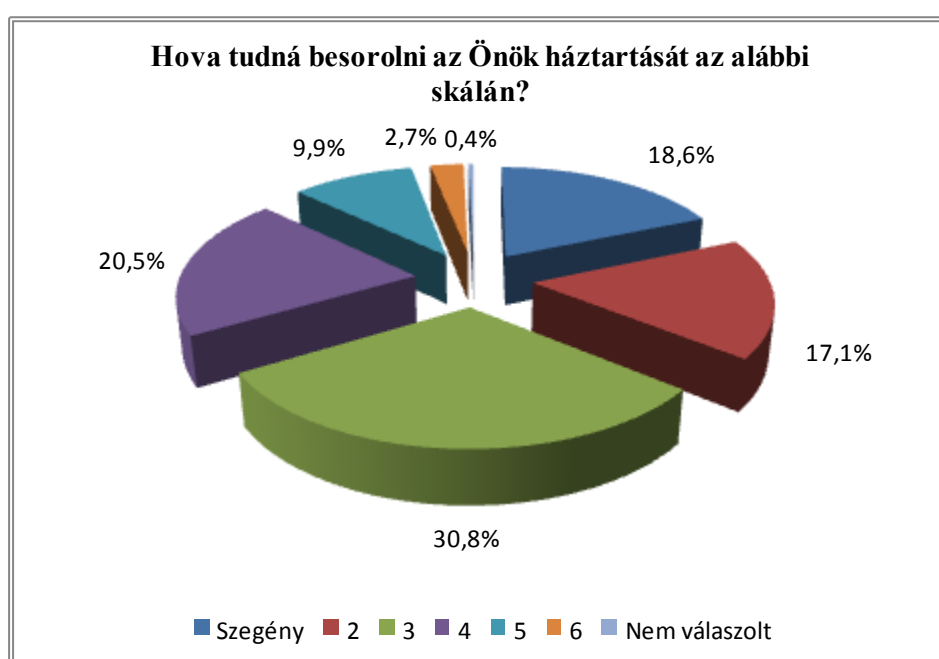
Összefoglalóan: A szociális szolgáltatásokat igénybe vevő lakosság esetében általános probléma a tartósan rossz egészségi állapot jelenléte, negyedük/ötödük esetében ennek halmozódása az egyes háztartásokban. Elképzelhető, hogy a szociális ellátások rejtetten egészségügyi kiadások, a csökkent munkaképesség egyik oka lehet a munkaerő piacról való kiszorulásnak.

Ha a négy elemzett egészségi hátrány valamelyikével érintett háztartások számát vizsgáljuk, azt kapjuk, hogy a 263 megkérdezett háztartás közül 166 érintett, azaz 63 %, vagyis a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő háztartások csaknem kétharmadában találunk olyan együttlakót, aki valamely egészségi hátránnyal él.

Ez az adat felveti az egészségügyi és a szociális ellátó rendszerek egymásra utaltságát, mert sok esetben az egészségi hátrány szociális hátránnyá válik, és fordítva a szociális hátrány következménye lehet rossz egészségi állapot, ad abszurdum egy rövidebb várható élettartam.

Összegzés

Kérdőívünk utolsó kérdéseként arra voltunk kíváncsiak, hogy a háztartással kapcsolatos részletes kérdezés után, sok-sok információ felelevenítését követően a megkérdezettek hova tudnák besorolni a háztartásukat egy hétfokozatú skálán, amelyben az egyes érték a legrosszabb, a hetes a legjobb. (A hétfokú skála használatának előnye az iskolából ismert ötös osztatú skálával szemben, hogy a középérték nem evidens, így könnyebben elkerülhető a középre húzás veszélye.)

A hetes értéket senki nem választotta. A megkérdezettek 66,8%-a választotta a „szegény” értékeket, vagyis a skála első három értékét. 1; 18,7%, 2; 17,2%, 3; 30,9%, A megkérdezettek ötöde (20,6%) átlagosnak gondolja, helyzetét. A magasabb értékeket választók aránya 12,6 %.

Összességében tehát egy szegény, de még beosztható jövedelemmel élő klienskört találtunk, amely ugyan erőforrásainak nagy részét a napi megélhetésre fordítja. Iskolázottságban, általában kulturális státuszában stabilan rossz, a munkaerő-piacon érvényesíthető kulturális tőkével nem bíró kondíciókkal, átlagos jövedelme a KSH létminimumát alulról közelíti, de el nem éri.

Jellemző még a rossz egészségi állapot szociális hátránnyá válásának gyakorisága, épp úgy, mint a rossz szociális helyzet, a társadalmi státusz következményeként elő álló rossz egészségi állapot.

A helyzet orvoslásának egyik legnagyobb akadálya a kutatásunk során mért rendkívül alacsony iskolai végzettségi szint. Az iskolai végzettség a kulturális tőke legjobb indikátora, ennek alacsony volta, mind a szociális, mind az egészségügyi ellátó rendszert nagy kihívások elé állítja.

MELLÉKLET

Az adatfelvétel során nyert adatok táblázatokba foglalva, a tanulmányban történt felhasználásuk sorrendjében.

A kliensek megoszlása az ellátórendszer használatának gyakorisága szerint

	Fő	%
Gyakori kliens	220	83,7
Ritka kliens	42	15,9
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	263	100,0

A megkérdezett háztartások településenkénti megoszlása

	Fő	%
Bodrogolaszi	9	3,4
Erdőhorváti	8	3,1
Györgytarló	9	3,4
Háromhuta	8	3,1
Hercegkút	11	4,2
Kenézlő	9	3,4
Komlóska	3	1,1
Makkoshotyka	10	3,8
Olaszliszka	28	10,6
Sárazsadány	4	1,5
Sárospatak	113	43,0
Tolcsva	8	3,0
Vajdácska	11	4,2
Vámosújfalú	16	6,1
Viss	11	4,2
Zalkod	5	1,9
Összesen	263	100,0

Korfa				
		A háztartásban együtt élők adatai - Neme		Össze sen
		férfi	nő	
Együtt élők korcsoportok szerint	0-4 éves	21	8	29
	5-9 éves	28	20	48
	10-14 éves	23	22	45
	15-19 éves	31	19	50
	20-24 éves	10	10	20
	25-29 éves	16	16	32
	30-34 éves	7	11	18
	35-39 éves	14	19	33
	40-44 éves	9	11	20
	45-49 éves	12	7	19
	50-54 éves	6	5	11
	55-59 éves	19	14	33
	60-64 éves	17	14	31
	65-69 éves	12	10	22
	70-74 éves	7	27	34
	75-79 éves	13	34	47

	80-84 éves	16	29	45
	85-89 éves	4	18	22
	90-94 éves	6	8	14
	95-99 éves	1	0	1
	100-104 éves	0	1	1
Összesen		272	303	575

A megkérdezett háztartásokban élők nemek szerint

	Fő	%
Férfi	273	47,4
Nő	303	52,6
Összesen	576	100,0

A háztartásban együtt élő 18 évesek és idősebbek adatai - Családi állapot

	Fő	%
Nőtlen, hajadon, egyedül él	46	11,0
Nőtlen, hajadon, élettársi viszonyban él	42	10,0
Házass, házastárssal él	122	29,1
Házass, egyedül él	7	1,7
Elvált, egyedül él	26	6,2
Elvált, élettárssal él	9	2,1
Özvegy, egyedül él	109	26,0
Özvegy, élettárssal él	2	,5
Egyéb	56	13,4
Összesen	419	100,0

Mióta lakik Ön településén?

	Fő	%
0-10 éve	28	10,6
11-20 éve	16	6,1
21-30 éve	17	6,5
31-40 éve	17	6,5
41 évnél régebben	185	70,3
Összesen	263	100,0

Mióta lakik a lakásban?

	Fő	%
0-5 éve	39	14,8
6-10 éve	20	7,6
11-20 éve	29	11,0
21-40 éve	50	19,0
41-60 éve	73	27,8
61 év és régebben	52	19,8
Összesen	263	100,0

Milyen jogcímen lakik Ön a lakásban?

	Fő	%
Tulajdonosként	201	76,4
Haszonélvezőként	5	1,9
Főbérliként, bérletársként	5	1,9
Társbérliként	1	,4
Tulajdonos családtagjaként	23	8,7
Jogcím nélküli lakáshasználóként	2	,8
Szívességi alapon	10	3,8
Albérliként	11	4,2
Egyéb	5	1,9
Összesen	263	100,0

A megkérdezett háztartások lakó ingatlanjai alapterülete

	Fő	%
12-19 m ² között	6	2,3
20-49 m ²	30	11,4
50-79 m ²	103	39,2
80-109 m ²	96	36,5
110 m ² felett	28	10,6
Összesen	263	100,0

A megkérdezett háztartások ingatlanjai szobáinak száma

	Fő	%
1	47	17,9
2	118	44,8
3	88	33,5
4	4	1,5
5	5	1,9
6	1	,4
Összesen	263	100,0

Egy főre jutó négyzetméter a megkérdezett háztartásokban

	Fő	%
-19 m ²	60	22,8
20-39 m ²	44	16,7
40-59 m ²	58	22,1
60-79 m ²	31	11,8
80 m ² és e felett	56	21,3
Nem válaszolt	14	5,3
Összesen	263	100,0

Egy főre jutó négyzetméter a 62 éves vagy idősebb háztartástaggal bíró háztartásokban

	Fő	%
-19	8	5,1
20-39 m²	15	9,4
40-59 m²	50	31,4
60-79 m²	26	16,4
80 és e felett	55	34,6
Nem válaszolt	5	3,1
Összesen	159	100,0

Hányan laknak Önök a lakásban, házban?

	Fő	%
1	124	47,1
2	60	22,8
3	30	11,4
4	13	4,9
5	14	5,3
6	8	3,2
7	6	2,3
8	3	1,1
9	1	,4
12	1	,4
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Hányan laknak Önök közös háztartásban?

	Fő	%
1	134	51,0
2	57	21,7
3	30	11,4
4	9	3,4
5	13	4,9
6	9	3,4
7	5	1,9
8	2	,8
9	1	,4
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

A lakások és lakott üdülők építési év szerint, 2011

Terület	1946 előtt	1946– 1960	1961– 1970	1971– 1980	1981– 1990	1991– 2000	2001– 2005	2006– 2011	Összesen
Sárospataki	22%	16%	13%	19%	18%	7%	3%	2%	100%

Milyenek a lakás komfort elemei? - közcsatorna

	Fő	%
Nem	81	30,8
Igen	182	69,2
Összesen	263	100,0

Milyenek a lakás komfort elemei? - házi csatorna derítővel

	Fő	%
Nem	233	88,6
Igen	30	11,4
Összesen	263	100,0

Milyenek a lakás komfort elemei? - hálózati, vezetékes gáz

	Fő	%
Nem	133	50,6
Igen	130	49,4
Összesen	263	100,0

A hálózati, vezetékes gáz aránya a megkérdezett háztartásokban települések szerint				
		Milyenek a lakás komfort elemei? - hálózati, vezetékes gáz		Összesen
		Nem	Igen	
Bodrogolaszi	Darab	2	7	9
	Sor%	22,2%	77,8%	100,0%
	Oszlop%	1,5%	5,4%	3,4%
Erdőhorváti	Darab	4	4	8
	Sor%	50,0%	50,0%	100,0%
	Oszlop%	3,0%	3,1%	3,0%
Györgytarló	Darab	7	2	9
	Sor%	77,8%	22,2%	100,0%
	Oszlop%	5,3%	1,5%	3,4%
Háromhuta	Darab	8	0	8
	Sor%	100,0%	0,0%	100,0%
	Oszlop%	6,0%	0,0%	3,0%
Hercegkút	Darab	1	10	11
	Sor%	9,1%	90,9%	100,0%
	Oszlop%	0,8%	7,7%	4,2%
Kenézlő	Darab	3	6	9
	Sor%	33,3%	66,7%	100,0%
	Oszlop%	2,3%	4,6%	3,4%
Komlóska	Darab	3	0	3
	Sor%	100,0%	0,0%	100,0%
	Oszlop%	2,3%	0,0%	1,1%
Makkoshotyka	Darab	6	4	10
	Sor%	60,0%	40,0%	100,0%
	Oszlop%	4,5%	3,1%	3,8%
Olaszliszka	Darab	12	16	28
	Sor%	42,9%	57,1%	100,0%
	Oszlop%	9,0%	12,3%	10,6%

Sárazsadány	Darab	4	0	4
	Sor%	100,0%	0,0%	100,0%
	Oszlop%	3,0%	0,0%	1,5%
Sárospatak	Darab	61	52	113
	Sor%	54,0%	46,0%	100,0%
	Oszlop%	45,9%	40,0%	43,0%
Tolcsva	Darab	6	2	8
	Sor%	75,0%	25,0%	100,0%
	Oszlop%	4,5%	1,5%	3,0%
Vajdácaska	Darab	5	6	11
	Sor%	45,5%	54,5%	100,0%
	Oszlop%	3,8%	4,6%	4,2%
Vámosújfalú	Darab	4	12	16
	Sor%	25,0%	75,0%	100,0%
	Oszlop%	3,0%	9,2%	6,1%
Viss	Darab	5	6	11
	Sor%	45,5%	54,5%	100,0%
	Oszlop%	3,8%	4,6%	4,2%
Zalkod	Darab	2	3	5
	Sor%	40,0%	60,0%	100,0%
	Oszlop%	1,5%	2,3%	1,9%
Összesen	Darab	133	130	263
	Sor%	50,6%	49,4%	100,0%
	Oszlop%	100,0%	100,0%	100,0%

Milyenek a lakás komfort elemei? - fafűtés, szén (kályhával)

	Fő	%
Nem	88	33,4
Igen	174	66,2
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	1	,4

Milyenek a lakás komfort elemei? - hálózati vízvezeték

	Fő	%
Nem	54	20,5
Igen	209	79,5
Összesen	263	100,0

Milyenek a lakás komfort elemei? - villany

	Fő	%
Nem	7	2,7
Igen	256	97,3
Összesen	263	100,0

Milyenek a lakás komfort elemei? - távfűtés

	Fő	%
Nem	234	89,0
Igen	28	10,6
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	263	100,0

Milyenek a lakás komfort elemei? - egyedi központi fűtés kazánnal

	Fő	%
Nem	187	71,1
Igen	75	28,5
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	263	100,0

Lakott és lakatlan ingatlanok a Sárospataki kistérségben – 2011

Terület	Lakás		
	lakott	nem lakott	együtt
Sárospatak	91%	9%	100%
Bodrogolaszi	88%	12%	100%
Erdőhorváti	84%	16%	100%
Györgytarló	96%	4%	100%
Háromhuta	76%	24%	100%
Hercegkút	89%	11%	100%
Kenézlő	90%	10%	100%
Komlóska	92%	8%	100%

Makkoshotyka	92%	8%	100%
Olaszliszka	88%	12%	100%
Sárazsadány	60%	40%	100%
Tolcsva	88%	12%	100%
Vajdácska	97%	3%	100%
Vámosújfalú	94%	6%	100%
Viss	84%	16%	100%
Zalkod	88%	12%	100%
Sárospataki	89%	11%	100%

A háztartásban együtt élő 15-65 évesek legmagasabb iskolai végzettsége

	Fő	%
Nem járt iskolába	4	1,5
1 - 3 osztály	5	1,8
4 - 5 osztály (1 polgári)	8	2,9
6 - 7 osztály (2 - 3 polgári)	28	10,3
8 általános	110	40,3
Szakmunkásképző, szakiskola	68	24,9
Befejezett középiskola	33	12,1
Befejezett főiskola	5	1,8
Befejezett egyetem	4	1,5
Eltérő Tantervű Iskolába jár/járt	8	2,9
Összesen	273	100,0

A háztartásban együtt élők adatai - Megélhetését mi biztosítja? Dolgozik-e?

	Fő	%
Igen - alkalmazottként	62	10,8
Igen - GYES, GYED, Gyermeknevelési Támogatás (van munkahelye)	7	1,2
Nyugdíj mellett munkaviszonyban áll (részmunkaidős is)	2	,3
Alkalmi munkából, megbízásokból él (szabadfoglalkozású, stb.)	4	,7

Nem - Sajátjogú öregségi nyugdíj	196	34,0
Nem - Rokkant nyugdíjas (leszázálekolt)	33	5,7
Nem - Özvegyi nyugdíjas	4	,7
Nem - GYES, GYED, Gyermeknevelési Támogatás (nincs munkahelye)	20	3,5
Nem - Egyéb inaktív kereső (ingatlan, lakás bérbeadásából él, eltartási, vagy életjáradéki szerződése van)	1	,2
Nem - háztartásbeli	3	,5
Nem - Tanuló	105	18,2
Első ízben álláskereső	2	,3
Nem - Munkanélküli ellátásból élő	8	1,4
Nem - rendszeres szociális támogatásból él (önkormányzat által)	36	6,3
Nem - eltartott, szülő, gyermek, család támogatja	31	5,4
Nem - segítő családtag	3	,5
Nem - árvaellátás	3	,5
Nem - fogyatékosági támogatás	6	1,1
Nem - Ápolási díj	3	,5
Nem válaszolt	47	8,2
Összesen	576	100,0

A háztartásban együtt élő 18-65 évesek adatai - Megélhetését mi biztosítja? Dolgozik-e?

	Fő	%
Igen - alkalmazottként	62	26,1
Igen - GYES, GYED, Gyermeknevelési Támogatás (van munkahelye)	7	2,9
Nyugdíj mellett munkaviszonyban áll (részmunkaidős is)	2	,8
Alkalmi munkából, megbízásokból él (szabadfoglalkozású, stb.)	4	1,7
Nem - Sajátjogú öregségi nyugdíj	22	9,2

Nem - Rokkant nyugdíjas (leszázálekolt)	33	13,8
Nem - GYES, GYED, Gyermeknevelési Támogatás (nincs munkahelye)	20	8,4
Nem - Egyéb inaktív kereső (ingatlan, lakás bérbeadásából él, eltartási, vagy életjáradéki szerződése van)	1	,4
Nem - háztartásbeli	3	1,3
Nem - Tanuló	11	4,6
Első ízben álláskereső	2	,8
Nem - Munkanélküli ellátásból élő	8	3,3
Nem - rendszeres szociális támogatásból él (önkormányzat által)	35	14,6
Nem - eltartott, szülő, gyermek, család támogatja	8	3,3
Nem - segítő családtag	2	,8
Nem - árvaellátás	3	1,3
Nem - fogyatékosági támogatás	5	2,1
Nem - Ápolási díj	3	1,3
Nem válaszolt	8	3,3
Összesen	239	100,0

A háztartásban együtt élők adatai - Milyen foglalkoztatási formában folytatja a tevékenységét?

	Fő	%
Alkalmazott, mezőgazdasági termelésirányító	1	1,4
Alkalmazott, mezőgazdasági fizikai	7	9,5
Alkalmazott, nem mezőgazdasági termelésirányító	1	1,4
Alkalmazott, nem mezőgazdasági szakmunkás	11	14,9
Alkalmazott, nem mezőgazdasági betanított munkás	14	18,9
Alkalmazott, nem mezőgazdasági	3	4,1

segédmunkás		
Alkalmazott, beosztott diplomás szellemi	4	5,4
Alkalmazott, beosztott érettségizett szellemi	5	6,8
Alkalmazott, beosztott nem érettségizett szellemi	1	1,4
Alkalmazott, közmunkás	27	36,5
Összesen	74	100,0

Egy főre jutó jövedelmi csoportok

	Fő	%
- 24999 Ft	30	11,4
25000-44999 Ft	50	19,0
45000- 64999 Ft	25	9,5
65000-84999 Ft	52	19,8
85000-104999 Ft	66	25,1
105 000 Ft felett	31	11,8
Nem válaszolt	9	3,4
Összesen	263	100,0

Munkajövedelem aránya a teljes jövedelmen belül

	Fő	%
1-30%	3	5,4
31-40 %	10	17,9
41-50%	9	16,1
51-60%	11	19,6
61-70%	4	7,1
71-80%	8	14,3
81-90%	4	7,1
91-100 %	7	12,5
Összesen	56	100,0

Anyasági jövedelmek aránya

	Fő	%
1-30 %	18	75
31-40 %	3	12,5
41-50 %	2	8,3
91-100 %	1	4,2
Összesen	24	100,0

Családi pótlék aránya

	Fő	%
1-30 %	36	54,6
31-40 %	10	15,2
41-50 %	5	7,6
51-60 %	8	12,1
61-70 %	3	4,5
81-90 %	2	3,0
91-100 %	2	3,0
Összesen	66	100,0

Nyugdíj aránya

	Fő	%
1-30 %	7	3,7
31-40 %	4	2,1
41-50 %	4	2,1
51-60 %	7	3,7
61-70 %	6	3,2
71-80 %	6	3,2
81-90 %	7	3,7
91-100 %	149	78,4
Összesen	190	100,0

Munkanélküli ellátás aránya

	Fő	%
1-30 %	6	54,5
31-40 %	2	18,2
41-50 %	2	18,2
91-100 %	1	9,1
Összesen	11	100,0

Szociális ellátások aránya

	Fő	%
1-30 %	24	55,7
31-40 %	4	9,3
41-50 %	2	4,7
61-70 %	2	4,7
71-80 %	2	4,7
91-100 %	9	20,9
Összesen	43	100,0

Ebből az összegből Önök hogyan tudnak megélni?

	Fő	%
kiválóan	1	,4
jól	42	16,0
közepesen	83	31,6
nagyon szűkösen	105	39,9
egyáltalán nem	30	11,4
Nem válaszolt	2	,7
Összesen	263	100,0

Élelmiszer aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	2	,8
10-19 %	14	5,4
20-29%	43	16,6
30-39 %	78	30,1
40-49 %	61	23,6
50-59 %	35	13,5
60-69%	17	6,6
70-79%	4	1,5
80-89%	4	1,5
90-100 %	1	,4
Összesen	259	100,0

Lakásfenntartás aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	13	4,9
10-19 %	36	13,7
20-29%	66	25,1
30-39 %	69	26,2
40-49 %	53	20,2
50-59 %	12	4,6
60-69%	5	1,9
80-89%	1	,4
Nem válaszolt	8	3,0
Összesen	263	100,0

Orvosra, gyógyszerre való kiadás aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	125	53,8
10-19 %	84	36,2
20-29%	21	9,1
30-39 %	2	,9
Összesen	232	100,0

Ruházkodásra fordított kiadás aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	105	75,5
10-19 %	25	18,0
20-29%	8	5,8
30-39 %	1	,7
Összesen	139	100,0

Kultúrára, szórakozásra, szabadidős tevékenységre fordított kiadások aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	120	45,6
10-19 %	15	5,7
20-29%	2	,8
Nem válaszolt	126	47,9
Összesen	263	100,0

Közlekedésre fordított kiadás aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	89	33,8
10-19 %	20	7,6
20-29%	3	1,1
Nem válaszolt	151	57,5
Összesen	263	100,0

Megtakarításra fordított „kiadás” aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	34	12,9
10-19 %	49	18,6
20-29%	13	4,9
30-39 %	3	1,1
40-49 %	1	,4
50-59 %	2	,8
Nem válaszolt	161	61,3
Összesen	263	100,0

Kölcsöntörlesztésre fordított kiadás aránya az összkiadáson belül

	Fő	%
10 % alatt	12	4,6
10-19 %	8	3,0
20-29%	9	3,4
30-39 %	5	1,9
40-49 %	3	1,1
80-89%	1	,4
Nem válaszolt	225	85,6
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek jelenleg tartozásuk - lakbér

	Fő	%
50000 Ft alatt	1	,4
100001 - 150000 Ft	1	,4
500000 Ft felett	1	,4
Nincs ilyen kiadás	242	92,0
Nincs tartozás	18	6,8
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek jelenleg tartozásuk - gázdíj

	Fő	%
50000 Ft alatt	1	,4
50000 - 100000 Ft	1	,4
100001 - 150000 Ft	1	,4
Nincs ilyen kiadás	137	52,1
Nincs tartozás	122	46,4
Nem válaszolt	1	,3
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek jelenleg tartozásuk - szemétszállítás díja

	Fő	%
50000 Ft alatt	23	8,7
50000 - 100000 Ft	1	,4
Nincs ilyen kiadás	39	14,8
Nincs tartozás	199	75,7
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek jelenleg tartozásuk - vízdíj

	Fő	%
50000 Ft alatt	18	6,8
500000 Ft felett	1	,4
Nincs ilyen kiadás	59	22,4
Nincs tartozás	184	70,0
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek jelenleg tartozásuk - áramdíj

	Fő	%
50000 Ft alatt	25	9,5
50000 - 100000 Ft	2	,8
100001 - 150000 Ft	2	,8
Nincs ilyen kiadás	10	3,8
Nincs tartozás	223	84,8
Nem válaszolt	1	,3
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek jelenleg tartozásuk - kölcsön törlesztése

	Fő	%
50000 Ft alatt	6	2,3
50000 - 100000 Ft	1	,4
500000 Ft felett	2	,8
Nincs ilyen kiadás	228	86,7
Nincs tartozás	25	9,5
Nem válaszolt	1	,3
Összesen	263	100,0

Képez-e az Önök háztartása az évközbéli nagyobb kiadásokra tartalékot?

	Fő	%
Nincs	138	52,5
Van	123	46,8
Nem válaszolt	2	,7
Összesen	263	100,0

Van-e Önnek autójuk?

	Fő	%
Nincs	225	85,6
Egy van	35	13,3
Több van	1	,4
Nem válaszolt	2	,7
Összesen	263	100,0

Van-e Önöknek telkük, földtulajdonuk?

	Fő	%
Nincs	209	79,5
Van	51	19,4
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - étkeztetés

	Fő	%
Nem	95	36,1
Igen	165	62,8
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - étkeztetés

	Fő	%
Igen	95	60,9
Részben	50	32,1
Nem tudja megítélni	11	7,1
Összesen	156	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - lakásfenntartási támogatás

	Fő	%
Nem	175	66,5
Igen	70	26,6
Nem tudja, hogy részesült-e	14	5,3
Nem válaszolt	4	1,6
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - lakásfenntartási támogatás

	Fő	%
Nem	9	13,2
Igen	6	8,8
Részben	50	73,6
Nem tudja megítélni	3	4,4
Összesen	68	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - családsegítés

	Fő	%
Nem	191	72,6
Igen	68	25,9
Nem válaszolt	4	1,5
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - családsegítés

	Fő	%
Nem	3	4,7
Igen	24	37,5
Részben	35	54,7
Nem tudja megítélni	2	3,1
Összesen	64	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - házi segítségnyújtás

	Fő	%
Nem	200	76,0
Igen	59	22,4
Nem válaszolt	4	1,6
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás -házi segítségnyújtás

	Fő	%
Igen	38	67,9
Részben	12	21,4
Nem tudja megítélni	6	10,7
Összesen	56	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - gyermekjóléti szolgáltatás

	Fő	%
Nem	204	77,6
Igen	56	21,3
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - gyermekjóléti szolgáltatás

	Fő	%
Nem	4	7,4
Igen	16	29,6
Részben	31	57,4
Nem tudja megítélni	3	5,6
Összesen	54	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

	Fő	%
Nem	213	81,0
Igen	47	17,9
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból -Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

	Fő	%
Nem	5	10,8
Igen	4	8,7
Részben	36	78,3
Nem tudja megítélni	1	2,2
Összesen	46	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - közgyógyellátás

	Fő	%
Nem	220	83,7
Igen	37	14,1
Nem tudja, hogy részesült-e	3	1,1
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - közgyógyellátás

	Fő	%
Igen	8	22,2
Részben	28	77,8
Összesen	36	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - rendszeres szociális segély

	Fő	%
Nem	223	84,8
Igen	36	13,7
Nem tudja, hogy részesült-e	1	,4
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás. ellátás - rendszeres szociális segély

	Fő	%
Nem	12	36,4
Részben	17	51,5
Nem tudja megítélni	4	12,1
Összesen	33	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - átmeneti segély

	Fő	%
Nem	225	85,6
Igen	35	13,3
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból – Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás, ellátás átmeneti segély

	Fő	%
Nem	3	8,6
Igen	4	11,4
Részben	28	80,0
Összesen	35	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

	Fő	%
Nem	208	79,1
Igen	30	11,4
Nem tudja, hogy részesült-e	22	8,4
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Az elmúlt egy évben részesült-e bárki az Önnel együtt élők körében az alábbi szociális ellátásokból - Megoldotta-e az Ön/Önök problémáját az igénybe vett szolgáltatás, ellátás - egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

	Fő	%
Igen	11	39,3
Részben	15	53,6
Nem tudja megítélni	2	7,1
Összesen	28	100,0

Van-e a háztartásban élők között krónikus beteg, tartós betegségben szenvedő?

	Fő	%
Nincs	113	43,0
Van	147	55,9
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Van-e a háztartásban élők között krónikus beteg, tartós betegségben szenvedő - fő

	Fő	%
1	111	42,2
2	20	7,6
Nem válaszolt	132	50,2
Összesen	263	100,0

Van-e a háztartásban élők között fogyatékkal élő?

	Fő	%
Nincs	226	85,9
Van	34	13
Nem válaszolt	3	1,1
Összesen	263	100,0

Van-e a háztartásban élők között fogyatékkal élő - fő

	Fő	%
1	25	9,5
2	5	1,9
Nem válaszolt	233	88,6
Összesen	263	100,0

Hova tudná besorolni az Önök háztartását az alábbi skálán?

	Fő	%
Szegény	49	18,6
2	45	17,1
3	81	30,8
4	54	20,5
5	26	9,9
6	7	2,7
Nem válaszolt	1	,4
Összesen	263	100,0

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

/2014. (VI. 27.) KT. határozata

Sárospatak Kistérség Szociális Térképéről

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete tárgybani javaslatot megtárgyalta és Sárospatak Kistérség Szociális Térképét, az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal

dr. Vitányi Eszter
jegyző

Aros János
polgármester